

ਪਰਦੇਸ਼ ਦਾਇਮਜ਼

ਅੱਠਵਾਂ ਸਾਲ

Pardes Times Bi-weekly

ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ.ਏ. ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ

8th year in Publication

www.pardesimes.com

VOL- 8 No. 181 November 27, 2013

E-mail : info@pardesimes.com

Ph.: 510-938-7771,

Fax- 510-740-3520

ਇਕ ਖਾਸੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਗੱਫੇ, ਦੂਜੇ ਖਾਸੇ ਟੈਕਸ ਉਤੇ ਟੈਕਸ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪੱਖਪਾਤੀ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਸ ਵਧਣ ਲੱਗਾ, ਬਾਦਲਾਂ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਗਰਾਂਟਾਂ ਦੇ ਗੱਫੇ, ਬਾਕੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਾਣੀ ਕੌੜੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ- ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਹਲਚਲ ਫਿਰ ਆਰੰਭ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਲਾਕਿ ਇਹਨਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾ ਰਹੀ ਪਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਚਰਚਾ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦਾ ਰੋਲਾ ਪਾ ਕੇ ਜਨਤਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਰੋਕਣ ਵਾਲੀ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੋਲ ਸੰਗਤ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਗਰਾਂਟਾਂ ਵਜੋਂ ਵੰਡਣ ਲਈ ਕਿੱਥੋਂ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਵੇਲੇ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਨਾਜ਼ੁਕ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਰੁਕੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ। 75 ਫੀਸਦੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਬੰਦ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮਾੜੀ ਕੁਆਲਟੀ ਦੇ ਸਾਈਕਲ ਵੰਡਣ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਪੈਸਾ ਵਹਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ 50 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਵੇਚਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਟੈਕਸ ਲਗਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਸੈਕਟਰ ਦਾ ਭੱਠਾ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰੇਤੇ-ਬਜ਼ਰੀ ਦੀ ਕਾਲਾ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਉਦਯੋਗ ਠੱਪ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਵੇਸ਼ ਤਾਂ ਦੂਰ ਬਲਕਿ ਪਹਿਲਾ ਹੋਇਆ ਨਿਵੇਸ਼ ਵੀ ਇੱਥੋਂ ਨਿਕਲਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖਰਚੇ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਤਿਆਗ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਟਾ-ਦਾਲ ਸਕੀਮ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਸੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਪਰ ਇਹੀ

ਆਟਾ-ਦਾਲ ਸਕੀਮ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਲੇ ਦਾ ਫੰਦਾ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਕੀਮ ਦਾ ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਰੂ ਅਸਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਰਗ ਨੂੰ ਲੁਭਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਆਕੀ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬਾਦਲਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਗਰਾਂਟਾਂ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਗੱਫੇ ਵੰਡੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਤਾਂ 90 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸਾ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਮੁਕਤਸਰ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਲੰਬੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵੰਡਿਆ ਹੈ। ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਹਲਕਾ ਜਲਾਲਾਬਾਦ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੁਕਤਸਰ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਦੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਵੰਡਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਦਲੇਰੀ ਦਿਖਾਈ ਹੈ। ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢੀਡਸਾ ਨੇ ਵੀ ਅਖਤਿਆਰੀ ਫੰਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਤੱਕ ਹੀ ਮਹਿਦੂਦ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਵੱਡੇ ਪਿੰਡ ਕਿੱਲਿਆਂਵਾਲੀ ਦੀ ਬਾਦਲ ਕਲੋਨੀ ਅਤੇ ਭਾਟੀ ਕਲੋਨੀ 'ਚ ਸੀਮਿੰਟ ਤੇ ਕੰਕਰੀਟ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 22 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ 1.76 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪਿੰਡ ਮਿੰਠੜੀ ਵਿੱਚ ਖੜਵੰਜੇ ਲਗਾਉਣ ਲਈ 50.08 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਿੱਤੀ। ਮਿੰਡੂ ਖੇੜਾ ਨੂੰ 29.51 ਲੱਖ ਰੁਪਏ, ਕਬਰਵਾਲਾ ਨੂੰ 26 ਲੱਖ, ਖੁੱਡੀਆਂ ਗਲਾਬ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 19 ਲੱਖ ਤੇ ਤਰਮਾਲਾ ਨੂੰ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਸੂਚਨਾ ਮੁਤਾਬਕ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ

ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਹਲਕੇ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵੰਡੀ। ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 42.33 ਲੱਖ ਤੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਸਿਰਫ 11 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਆਏ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢੀਡਸਾ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦੋ ਕਰੋੜ ਦੇ ਅਖਤਿਆਰੀ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ 1.95 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਸਿਰਫ ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ।

ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦੀ ਪੱਲਾ ਝਾੜੂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਡ੍ਰਾਗ ਮਾਰੀਆ ਦਾ ਭੇਦ ਹੁਣ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਰਗਰਮ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਨਾ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸਮਗਲਰਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਤੇ ਆਉਣ ਵਜੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਕੜੇ ਗਏ ਬਿੱਟੂ ਔਲਖ ਦੀਆਂ ਕਈ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨਾਲ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੇਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਲ ਬੱਤੀ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਮਗਲਿੰਗ ਦੀ ਚਰਚਾ ਵੀ ਸਿਖਰ ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹੁਣ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਇਸ ਸਮਗਲਿੰਗ ਦੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਰੈਕੋਰਡ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤਾਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੁਝ ਬੋਲਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਡਿਪਟੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਮਜੀਠੀਆ ਆਪਣਾ ਖਹਿੜਾ ਛੁਡਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਰਕ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪਰਦੇਸ਼ ਟਾਇਮਜ਼ 8ਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ 'ਚ

ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਇਹ ਖੁਸ਼ੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸੂਚਨਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਵਜੋਂ ਨਿਰੰਤਰ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਰਿਹਾ 'ਪਰਦੇਸ਼ ਟਾਇਮਜ਼' 8ਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ 7 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਸਦਕਾ ਅੱਜ ਇਹ ਸਫਰ ਤਹਿ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਮਹੀਨੇ 8ਵੀ ਵਰੇਗੰਢ ਮਨਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਅਦਾਰਾ ਪਰਦੇਸ਼ ਟਾਇਮਜ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦੇ ਪੱਤਰ ਭੇਜੇ ਜਾਣਗੇ। - ਸੰਪਾਦਕ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਮਿਲਪੀਟਸ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨੀ ਸਮਾਰੋਹ
1 ਦਸੰਬਰ 2013 ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸਫਾ 23 ਤੇ ਪੜ੍ਹੋ

ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਗੱਫੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਦੂਜੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੱਥ ਘੁੱਟ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਲੰਤ ਮਾਲੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚੋਂ 1.81 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ 80 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤ ਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵੰਡੇ ਗਏ।

ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਅਖਤਿਆਰੀ ਫੰਡ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਬੇ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੌਰਾਨ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਵਿੱਚ 1.37 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ, ਮੁਕਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ 40 ਲੱਖ, ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ 52.95 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵੰਡੇ। ਚਲੰਤ ਮਾਲੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ 3 ਕਰੋੜ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਾਸ਼ੀ ਆਪਣੇ ਪਤਨੀ ਦੇ

ਘਰ- ਮਕਾਨ, ਪਲਾਟ ਲੈਣ ਅਤੇ ਵੇਚਣ, ਲੋਨ ਲੈਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਸਬੰਧੀ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

AVTAR SINGH TARI

ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰਿਐਲਟਰ

DRE # 01366600 **Realtor**

Email: Avtarstari@yahoo.com
Phone 510-750-5152

510-742-6600 Office
510-742-9100 Fax

37600 Central Ct. #264, Newark, CA 94560

www.AllianceBayRealty.com

See me today and get the discounts and service you deserve

Gurbinder S Mavi

Insurance Lic# 0F22244
Bus: 650-326-0660, Cell : 408-829-6284
988 El Monte Ave Mountain View, CA 94040

Like a Good Neighbor, State Farm is There www.gmavi.com

State farm mutual Automobile Insurance Company, State Farm Indemnity Company Bloomington, IL

A-1 INTERIOR DECORATION INC.

BEST PRICES IN THE BAY AREA

- ◆ KITCHEN CABINETS
- ◆ GRANITE COUNTERTOPS
- ◆ SINKS & FAUCETS
- ◆ HARDWOOD & LAMINATE FLOORS
- ◆ DOORS AND WINDOWS
- ◆ REMODLING & NEW CONSTRUCTION

FREE ESTIMATES

CELL 510 565-6667 OFFICE 510 732-1555 FAX 510 732-0555

Visit our showroom NOW!!!

3165 ARDEN ROAD, HAYWARD CA- 94545

AUTOBAHN

Body & Paint

Specializing in Convenience & Quality

ਡੈਂਟਿੰਗ ਅਤੇ ਪੇਂਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮਿਲੇ

Baghel Singh Jaswal

Ph: (650) 966-1840, Fax: (650) 966-1023
www.autobahnbodypaint.com

778 Yuba Drive, Mountain View, CA 94041

ਜਸਪਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਰਫਿਊਜੀ ਸਟੇਅ, ਬੱਚਾ ਗੋਦ ਲੈਣਾ, ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ, ਵਿਆਹ, ਐਚ ਵਨ, ਐਲ ਵਨ, ਲੇਬਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੁਢਤ ਸਲਾਹ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦਫਤਰ
44790 S.Grimmer blvd. # 204
Fremont, CA 94538
510-657-6444

ਨਿਊਯਾਰਕ ਦਫਤਰ
37-18-73rd ST, Ste401
Jackson Height, NY 11372
718-533-8444

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਦਫਤਰ
2945 W.Capitol Ave. West
Sacramento CA 95691
916-372-4448

Kash FABRICS

Bridal Boutique

- * EXCLUSIVE DESIGNER LEHNGAS, SAREES
- * PUNJABI & MASKALI SUITS
- * COSTOM PRESSURE STONE JEWELLRY

30 Years the Name You Can Trust

Gurjit Kaur Dhugga, Kashmir Singh Dhugga

email : Kashfabrics@gmail.com
web : www.Kashfabrics.com

510-538-1138 29576 Mission Blvd, Hayward, CA 94544

Allstate
You're in good hands.

Avninder Singh

Insurance Specialist, CA Lic. # 0822501

Auto > Home > Life > Health > Business > Commercial

PH.(510) 441-7490
Toll free (877) 441-7490

30042 MISSION BLVD. SUITE 221 HAYWARD, CA 94544

ਬਾਰਡਰ ਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਨਿੱਤ ਦਿਨ ਜੰਗ- ਜਿਊਣਾ ਹੋਇਆ ਦੁਸ਼ਵਾਰ

ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਅਤੇ ਬੰਬਾਰੀ ਦਰਮਿਆਨ 210 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੇ ਸਰਹੱਦੀ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਵਸੇ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਸਹਿਮੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਸਰਹੱਦ ਮਨਾਵਰ ਤਵੀ ਦਰਿਆ (ਜੋ ਪਲਾਂਵਾਲਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਨਾਲੋਂ ਅੱਡ ਕਰਦਾ ਹੈ) ਤੋਂ ਹੀਰਾਨਗਰ ਦੇ ਬਿਬੀਆ (ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਠੂਆ) ਤਕ ਸਥਿਤੀ ਬਹੁਤ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਕਰਨਾ ਬਾਰੇ ਕਈ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੀੜਤਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੇ ਅੰਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦੱਸ ਰਹੇ ਸਨ।

ਪਲਾਂਵਾਲਾ ਸੈਕਟਰ : ਸੰਨ 1997 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਥੇ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਕੋਈ ਰਿਆਇਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਫਾਇਦਾ। ਦੂਜੇ ਸਰਹੱਦੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਘੋਰ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਦਿਆਂ ਬੀ. ਪੀ. ਐੱਲ. ਅਤੇ ਏ. ਪੀ. ਐੱਲ. ਕਾਰਡ ਕਸਬਿਆਂ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡੇ ਗਏ ਹਨ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪੱਛੜੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਦਰਜਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ 744 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ਕੰਟਰੋਲ ਲਾਈਨ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਥੇ ਸਕੂਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੁੱਸਾ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਆਬਾਦੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਥੇ ਲਗਭਗ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਰਫਿਊਜੀ (1997 ਵਾਲੇ) ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਔਲਾਦਾਂ ਵੀ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਛੱਬ (ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਸ਼ਮੀਰ) ਲਗਭਗ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਅਤੇ ਮਕਬੂਜਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਰਹੱਦੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰ ਕੇ ਵਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਕੋਈ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ।

ਇਥੇ ਇਹ ਯਾਦ ਕਰਵਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਕ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਹਿਤ ਅਕਤੂਬਰ 2002 'ਚ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ, ਮੁਫਤੀ ਮੁਹੰਮਦ ਸਈਦ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ ਕਿ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਬੰਬਾਰੀ ਦੇ ਘੋਰੇ 'ਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਖੇਤਰ 'ਚ ਦਸ ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁਫਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਅਤੇ ਬੰਬਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਰਹਿ ਸਕਣ। ਕਾਂਗਰਸ ਆਪਣੇ ਵਾਅਦੇ ਤੋਂ ਮੁਕਰ ਗਈ ਅਤੇ ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ

2008 'ਚ ਪੈਂਥਰਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਗਠਜੋਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਹਮਾਇਤ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ। ਕੈਪਟਨ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਥਾਨਕ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਵੈਲਫੇਅਰ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਕਈ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦਿੱਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਗਾਂ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਰੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਖੋਦਾਈ ਅਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਰਹੱਦ ਦੀ 38 ਹਜ਼ਾਰ ਕਨਾਲ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਤਾਰਵਾਤ ਲਗਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਵਾਤ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਸਰਹੱਦ ਤੋਂ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਅੰਦਰ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਛੱਬ ਅਤੇ ਦੇਵਾ-ਬਟਾਲਾ (ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਸ਼ਮੀਰ) ਦੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਹਨ।

ਮਨਾਵਰ ਤਵੀ ਦਰਿਆ ਦੇ ਪਾਰ ਵਾਲੇ ਛੱਬ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਬਹੁਤ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਭਰਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1965 'ਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਛੱਬ ਸੈਕਟਰ 'ਚ ਉਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਰਹੱਦ ਦੀ ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ ਵੱਲ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਅਖਨੂਰ, ਸੁਚੇਤਗੜ੍ਹ, ਸਾਂਬਾ ਅਤੇ ਹੀਰਾਨਗਰ ਸੈਕਟਰਾਂ 'ਚ ਉਹ ਭਿਖਾਰੀਆਂ ਵਰਗੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਿਤਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਤ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਗਈ।

ਪਰਗਵਾਲ ਸੈਕਟਰ : ਪਰਗਵਾਲ ਤਿੰਨ ਪਾਸਿਓਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਰਹੱਦ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੌਮੀ ਰਾਜ ਮਾਰਗ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਸੰਪਰਕ ਹੈ। ਪਰਗਵਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਣਗੌਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸਰਹੱਦੀ ਪਿੰਡ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ 60 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬਲਾਕ ਪੱਧਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਖੇਤਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਤਹਿਸੀਲ ਹੈੱਡ ਕੁਆਰਟਰ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਬਿਲਕੁਲ ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਇਕ ਮਜ਼ਹੂਰ ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਦਰਿਆ ਝਨਾਅ ਵਗਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਰਗਵਾਲ ਅਤੇ ਅਖਨੂਰ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਅੱਡ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਲੋਕ ਇਥੇ ਇਕ ਪੁਲ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵੀ ਉਪਯੋਗੀ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਲੋਕ ਬਨੀਹਾਲ-ਕਾਜੀਕੁੰਡ ਰੇਲ ਸੁਰੰਗ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਹੁਤ ਚਰਚਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪਰਗਵਾਲ-ਅਖਨੂਰ ਪੁਲ ਦਾ ਸਰਵੇ ਹੋ ਚੁੱਕਾ

ਹੈ ਜੋ ਪਰਗਵਾਲ ਤੋਂ ਇੰਦਰੀ-ਪਟਨ ਤਕ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪਰਗਵਾਲ ਖੇਤਰ 'ਚ ਦਵਾਖਾਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਖਸਤਾ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਥੇ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਦਫਤਰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਪਰਗਵਾਲ ਨੂੰ ਬਲਾਕ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਦੀ ਪਿੰਜਰੇ 'ਚ ਬੰਦ ਵਰਗੀ ਆਬਾਦੀ ਲਈ ਇਕ ਡਿਗਰੀ ਕਾਲਜ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸੁਚੇਤਗੜ੍ਹ ਸੈਕਟਰ : ਆਰ. ਐੱਸ. ਪੁਰਾ ਵਿਚ ਸੁਚੇਤਗੜ੍ਹ ਸਿਆਲਕੋਟ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਤੋਂ ਲਗਭਗ 10 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਹੈ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵੀ ਇਹੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਇਕ ਦਹਾਕਾ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕਿਰਾਇਆ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਿਆਂ ਖੋਹ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡੋਗਰਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁਲਸ ਜਾਂ ਫੌਜ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਫੌਜ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਵਾਸਤੇ ਡੋਗਰਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਸਹਾਈ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਹੀ ਡੋਗਰਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਡੋਗਰਾ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਹ ਲੋਕ ਇਕ ਹੋਰ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਰਹੱਦ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚਲੇ ਪਾੜੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਵਾਤ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਰਹੱਦ ਦੇ 2-3 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਅੰਦਰ ਤਕ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ ਕਿ ਸੁਚੇਤਗੜ੍ਹ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਰੈਵੀਨਿਊ ਬਲਾਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੁਚੇਤਗੜ੍ਹ ਆਰ. ਐੱਸ. ਪੁਰਾ ਬਲਾਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੰਮੂ ਸੂਬੇ ਦੇ 66 ਬਲਾਕ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਾਦੀ 'ਚ 77 ਬਲਾਕ ਹਨ। ਜੰਮੂ ਦਾ ਖੇਤਰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਾਦੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੁੱਗਣਾ ਹੈ। ਬਲਾਕਾਂ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਜਿਥੇ ਜੰਮੂ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਉਥੇ ਹੀ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੇਈ ਤੋਂ ਨੰਦਪੁਰ ਤਕ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਰਹੱਦ ਨਾਲ ਲੱਗਦਾ ਖੇਤਰ ਬਹੁਤ ਜੋਖਮ ਭਰਿਆ ਹੈ। ਸੇਈ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਛੱਬ ਦੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਰਹੱਦੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਰ. ਬੀ. ਏ. (ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਆਫ ਬੈਕਵਰਡ ਏਰੀਆ) ਦਾ ਦਰਜਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਤਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹੀ ਦੇ ਸਕਦੇ

ਹਨ। ਸਾਂਬਾ ਸੈਕਟਰ : ਸਾਂਬਾ ਸੈਕਟਰ ਵਿਚ ਨੰਦਪੁਰ ਤੋਂ ਬੇਨਗਲਾਡ ਅਤੇ ਕੁਲੀਆਂ 'ਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਛੱਬ ਤੇ ਦੇਵਾ-ਬਟਾਲਾ ਦੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਹਨ, ਜੋ ਹੁਣ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਵਾ-ਬਟਾਲਾ ਦੇ ਇਕ 85 ਸਾਲਾ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਸ਼੍ਰੀ ਬਰੀ ਰਾਮ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਪਰਚਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੇਵਾ-ਬਟਾਲਾ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਦੇ ਹੱਥ 'ਚ ਨਵੰਬਰ 1947 'ਚ ਕਿਉਂ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਦਕਿ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਅਕਤੂਬਰ 1947 'ਚ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਹਿਰੂ ਅਤੇ ਸ਼ੇਖ ਅਬਦੁੱਲਾ 'ਤੇ ਇਸ ਵੱਡੀ ਭੁੱਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ।

ਛੱਬ ਤੇ ਦੇਵਾ-ਬਟਾਲਾ ਦੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤਕ ਵਸਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ 1947 'ਚ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਇਸ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਸਲੀ ਮਾਲਕ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਪਰਤ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਛੱਡਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨ 'ਚ ਡਰ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨੈਕਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਗਏ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਜਾਨਸ਼ੀਨਾਂ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਮੁੜਨਾ ਚਾਹੁਣ ਤਾਂ ਮੁੜ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਪੈਂਥਰਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ 'ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਐਕਟ' ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਸੰਨ 2002 'ਚ ਚੱਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਅਜੇ ਵੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸੂਬੇ 'ਚ ਤਬਾਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀ. ਕੇ. ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬੁਰੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕੀ। ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਲੇਖਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਧਾਇਕ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਕੇ 1982 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ। ਨੈਕਾ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚੌਕੰਨੇ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਂਬਾ ਸੈਕਟਰ ਦੇ ਨਾਂਗਾ ਪਿੰਡ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਭਰੀ ਹੈ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਰਹੱਦ ਤੋਂ ਸਿਰਫ 2 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਪੈਂਦੇ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਇਕ ਘਰ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਚਲਾਇਆ ਬੰਬ ਡਿਗਿਆ। ਘਰ ਦੀ ਛੱਤ 'ਚ ਪਿਆ ਪਾੜ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ।

ਸੰਗੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਰਾਹੇ ਪਿਆ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਭੋਲਾ ਬਚਪਨ

ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਗਿਣੇ ਜਾਂਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਹ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਬਾਲ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਫਿਕਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 50 ਫ਼ੀਸਦੀ ਬਾਲ ਅਪਰਾਧੀ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ, ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਤੇ ਕਤਲ ਜਿਹੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੁੱਲ 24 ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ ਸੱਤ ਪੁਲਿਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਹਾਸਲ ਹੋਏ ਅੰਕੜੇ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੰਭੀਰ ਹੋਣ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੋਗਾ, ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਬਟਾਲਾ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ, ਮਾਨਸਾ ਤੇ ਬਰਨਾਲਾ ਪੁਲਿਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਤਹਿਤ ਪੈਂਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਇਸ ਸਾਲ ਇਕ ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 31 ਅਗਸਤ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਕੁੱਲ 71 ਬਾਲ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅੱਠ ਕਤਲ, ਦੋ ਕਤਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼, 14 ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਤੇ ਅੱਠ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਵਰਗੇ ਸੰਗੀਨ ਜੁਰਮਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਫੜੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕੱਲੇ ਮਾਨਸਾ, ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਤੇ ਮੋਗਾ ਪੁਲਿਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਅਧੀਨ ਹੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ (ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਡਰੱਗਜ਼ ਤੇ ਸਾਇਕੋਟ੍ਰਾਪਿਕ ਸਬਸਟਾਂਸ ਐਕਟ, 1985

ਤਹਿਤ) ਹੀ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪੰਜ ਤੇ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਬਾਲ ਅਪਰਾਧੀ ਇਸ ਸਾਲ ਕਾਬੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਅਹਿਮ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮੋਗਾ ਦੇ ਫ਼ਤਿਹਗੜ੍ਹ ਪੰਜਤੂਰ ਥਾਣੇ ਤਹਿਤ ਕਾਬੂ ਇਕ ਬਾਲ ਅਪਰਾਧੀ ਮਹਿਜ਼ 12 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸੀ ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ 15 ਤੋਂ 18 ਸਾਲ ਦੇ ਗਭਰੇ ਉਮਰ ਵਰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਪੂਰੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਸੌ ਤੋਂ ਵੀ ਉੱਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਕ ਤੱਥ ਇਹ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਗਭਰੇ ਉਮਰ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬਾਲ ਅਪਰਾਧੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਤੇ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਖ਼ੁਲਾਸਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੱਚੇ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਮੀਰ ਤੇ ਮੱਧਵਰਗੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲੁਕ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਤੇ ਆਪਣੀ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਲਤ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੌਖੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੈਸਾ ਕਮਾ ਕੇ ਛੇਤੀ ਅਮੀਰ ਹੋਣ ਦੇ ਲਾਲਚਵੱਸ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਤਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦਾ ਸਵੈ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਲਗਾਤਾਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਸਬੰਧਤ

ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਖਿਚਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਨੇਸ਼ਨ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ, 1989 ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਵੇਂ ਜਬਰ ਜਨਾਹ, ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਤੇ ਕਤਲ ਵਰਗੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ, ਖ਼ਾਸਕਰ 15 ਤੋਂ 18 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਕੈਟਾਗਰੀ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਰੱਖੀ ਹੈ ਪਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਵਧੀਕੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਇਨਸਾਫ਼ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ

ਤੋਂ ਬਾਲ ਵਿਆਹ ਤੇ ਅਗਵਾ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਵਧੀ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵੀ ਵਧੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਾਲ ਬੱਚਿਆਂ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਤੀਆਂ ਦੇ 48 ਕੇਸ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜਦੋਂਕਿ ਲੰਘੇ ਸਾਲ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 34 ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 59 ਹੋ ਗਈ।

ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ 59 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਸਾਲ 2003 ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਸਨ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਗਠਨ ਸਾਲ 1997 ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਲ 2004 ਵਿਚ ਬਾਲਾਂ ਨਾਲ ਵਧੀਕੀਆਂ ਦੇ 37, ਸਾਲ 2005 ਵਿਚ 38, ਸਾਲ 2006 ਵਿਚ 43 ਤੇ ਸਾਲ 2007 ਵਿਚ ਮੁੜ 43 ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਸਾਲ 2008 ਵਿਚ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 45 ਤੇ ਸਾਲ 2009 ਵਿਚ 49 ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਲੜੀਵਾਰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ 50 ਤੇ 52 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਸਾਲ 2013 ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੇ 12 ਕੇਸ ਆਏ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਦੋ ਤੇ ਬਾਲ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 17 ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਵਿਚ ਧੱਕਣ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਛੇ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ।

ਜਿਸਮਾਨੀ ਛੇੜਛਾੜ ਤੇ ਤਿੰਨ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਜਿਸਮਾਨੀ ਛੇੜਛਾੜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਇਕ ਹੋਰ ਪੰਥ ਦਰਦੀ ਚਲਾ ਗਿਆ

ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸ. ਨਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਪਿੰਡ ਵੱਡੀ ਸਰਹਾਲੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤਰਨਤਾਰਨ, ਪੰਜਾਬ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਜੇਸੈ ਰੈਵਿ ਪਰਾਉਣੇ, ਉਠਿ ਚਲਸਹਿ ਪੁਭਾਤਿ, ਕਿਆ ਤੂੰ ਰਤਾ ਗਿਰਿਸਤ ਸਿਉਂ ਸਭ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਬਰਸਾਤ।।

ਇਸ ਵਿਛੋੜੇ ਨਾਲ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਘਾਟਾਪਿਆ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਦੇਸ਼, ਕੌਮ ਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਦੁਨੀਆਂ ਮਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਸਨ ਸ. ਸੰਧੂ। ਉਹ ਇਮਾਨਦਾਰ, ਵਫ਼ਾਦਾਰ, ਦਲੇਰ, ਮਿਲਾਪਤੋ ਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਇਨਸਾਨ ਸਨ। ਧਾਰਮਿਕ ਬਿਰਤੀ ਤੇ ਮਿਲਾਪਤੋ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹਰ ਕੋਈ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਅੱਜ ਭਾਵੇਂ ਸਾਡੇ 'ਚ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ

ਸਾਨੂੰ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਕੌਮ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਰਾਤ ਦਿਨ ਜੂਝਣ ਵਾਲਾ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਤੇ ਬੇਲਾਗ ਪਰਿਵਾਰ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ, ਨਵੰਬਰ 24 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਫ੍ਰੈ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਚੈਪਲ, 550, ਐਸ ਸੈਂਟਰਲ ਐਵੇਨਿਊ ਟਰੇਸੀ ਵਿਖੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਉਪਰੰਤ ਸਹਿਜ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦਸਮੇਸ਼ ਦਰਬਾਰ ਵਿਖੇ ਪਾਏ ਗਏ। ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਅਤੇ ਸਨੇਹੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਣਾ ਮੰਨਣ ਦਾ ਬਲ ਬਖਸ਼ੇ। 925-487-0132, 925-956-3339

ਆਰਸ਼ੀ ਕੇਸ: ਤਲਵਾੜ ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ

ਗਾਜ਼ੀਆਬਾਦ- ਡਾ. ਰਾਜੇਸ਼ ਤੇ ਨੁਪੁਰ ਤਲਵਾੜ ਨੂੰ ਸੀਬੀਆਈ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਢੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਕਿਸ਼ੋਰ ਉਮਰ ਦੀ ਧੀ ਆਰਸ਼ੀ ਤੇ ਘਰੇਲੂ ਨੌਕਰ ਹੋਮਰਾਜ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 49 ਸਾਲਾ ਰਾਜੇਸ਼ ਤੇ 48 ਸਾਲਾ ਨੁਪੁਰ ਨੂੰ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਸ਼ਿਆਮ ਲਾਲ ਨੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਖਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਡਾਕਟਰ ਜੋੜੀ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਦੂਹਰੇ ਕਤਲ ਦਾ ਇਹ ਕੇਸ 'ਘਿਨੌਣਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਘਿਨੌਣਾ' ਵਰਗ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸੀਬੀਆਈ ਦੇ ਵਕੀਲ ਆਰ.ਕੇ. ਸੈਨੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਕਤਲ ਬਹੁਤ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕੇਸ 'ਘਿਨੌਣੇ' ਅਪਰਾਧ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਤਨਵੀਰ ਮੀਰ ਨੇ ਸੀਬੀਆਈ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮੁਵੱਕਿਲਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਬੂਤ ਬਹੁਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਨ।

ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਨਰਮੀ ਵਰਤੀ ਜਾਵੇ। ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਸਜ਼ਾ ਬਾਰੇ ਜਿਹਾਗ ਕੇਵਲ ਪੰਜ ਕੁ ਮਿੰਟ ਚੱਲੀ ਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਉਠਾ ਦਿੱਤੀ ਤੇ 4.30 ਵਜੇ ਦੁਪਹਿਰ ਮਗਰੋਂ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।

"ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਚਾਰ-ਪ੍ਰਸਾਰ ਵਿਚ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਕਾਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਗੁਰੂ ਕੀ ਕਾਸ਼ੀ"

ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਮਹਾਨ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਵਿੱਦਿਆ ਰਾਹੀਂ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਉਹਨਾਂ ਸਮੂਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਤੇ ਇਸ

ਕਲਗੀਧਰ ਟਰੱਸਟ ਬੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਚੱਲ ਰਹੇ 1229 ਸਕੂਲਾਂ ਕਾਲਜਾਂ ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਬਚਨ "ਸਿਖ ਸਖਾਇਤਿ ਪੜ੍ਹੈਗੇ ਹਮਰੇ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ" ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ ਤੇ ਅਕਾਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਗੁਰੂ ਕੀ ਕਾਸ਼ੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਪੂਰੇ ਜੋਰਾਂ ਤੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਪੂਰੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਹਿਤ ਬਾਬਾ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਪੰਜ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਅਲੱਗ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਸ ਰਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿਥੇ ਇਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਤਰਜਮਾ ਕਰਕੇ ਵਿਦਵਾਨ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਉਥੇ ਹੀ ਕਿੱਤਾ ਮੁਖੀ ਕੋਰਸਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬੋਰੋਜਗਾਰੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿਚ

ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੀਬੀ ਰਵੀਦੀਪ ਕੌਰ ਮੁਕਤਾ ਨੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਯੂਥ ਸਿਟੀ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ ਸੀ ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਬਣ ਰਹੇ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ।

ਭਾਈ ਪੰਥਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਪ੍ਰਚਾਰ ਫੇਰੀ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਿਊਨਾ ਪਾਰਕ(ਐਲ.ਏ) ਵਿਖੇ ਪਲੇਕ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਵਰਲਡ ਸਿਖ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਭਾਈ ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੋਲਡੀ, ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਗੋਲਡੀ, ਰਾਣਾ ਸਿੰਘ ਰਾਏ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ। ਫੋਟੋ ਤੇ ਵੇਰਵਾ-ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ 'ਦੁਪਾਲ ਪੁਰ' 001-408-915-1268

ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ

ਪੂਰਾ ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ

ਅਸਰ 3 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਬੁਢਾਪੇ 'ਚ ਜਵਾਨੀ ਮਾਣੋ

ਮਰਦਾਨਾ ਤਾਕਤ ਲਈ ਸਿਹਤ ਰੀਯੋਗ ਕੋਰਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ ਤਿੱਲਾ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ)

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭੈੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਔਰਤ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਨਾ ਰਹਿਣਾ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਮਸਾਨੇ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਪਿਸ਼ਾਬ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਣਾ, ਖੂਨ ਨਾ ਬਣਨਾ, ਖਾਂਦਿਆਂ ਪੀਂਦਿਆਂ ਸੁੱਕਦੇ ਜਾਣਾ ਆਦਿ ਤਮਾਮ ਤਕਲੀਫਾਂ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੀ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਜਮਾਈ ਹੋਈ ਦਵਾਈ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ ਤੇਲ ਦੇ ਕੋਰਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਸੁਪਨਦੋਸ਼ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਵਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਗਏ ਗੁਜ਼ਰੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਸੈਕਸ ਵਿੱਚ ਭਰਪੂਰ ਜੋਸ਼ ਅਤੇ ਮਨਚਾਹੁ ਟਾਈਮ

ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰ ਉਮਰ 'ਚ ਹਾਸਲ ਕਰੋ

ਸਿਹਤ ਬਣਾਓ

ਵਾਲ ਬੜ੍ਹਨਾ ਜਾਂ ਸਫੈਦ ਹੋਣਾ

ਡਾ. ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ ਓਬਰੋਏ ਆਧੁਰਵੈਦਿਕ ਰਤਨ ਰਜਿ. ਨੰ. 59/AY/PB.

ਨਸਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ) ਤੇਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

Surajvanshi Pharmacy (R)

MANUFACTURE & EXPORTER OF HERBAL PRODUCTS

25, New Model Town, Jalandhar (Punjab) INDIA.

Contact : Dr. Shweat Oberoi +91-98155-33933

ਦੀਵਾਲੀ, ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ ਅਤੇ 'ਪਰਦੇਸ ਟਾਇਮਜ਼' ਦੀ 8ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਦੀ ਲੱਖ-ਲੱਖ ਵਧਾਈ

PUNJAB IMMIGRATION & TAX SERVICE

Bluetie FINANCIAL

INCOME TAX
PERSONAL TAX
RETURNS
BUSINESS TAX
RETURNS
CORPORATION
TAX RETURNS

Varinder S Sekhon (B. com. LL.B.)
Immigration and Income Tax
email: SINGH2637@YAHOO.COM

ACCOUNTING & PAYROLL SERVICES
DAY-TO-DAY BUSINESS ACCOUNTING, QUARTERLY AND ANNUAL FINANCIAL REPORTS, EMPLOYEE PAYROLL, QUARTERLY TAX FILING WITH IRS AND EDD

ADDITIONAL SERVICES
DIVORCE PETITIONS, NAME CHANGE DECREE, FORM NEW CORPORATIONS, POWER OF ATTORNEY

IMMIGRATION
FAMILY
PETITIONS
WORK PERMIT
GREEN CARD
CITIZENSHIP

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ, ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ, ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ, ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

PHONE: 916-391-7221 FAX: 916-258-0470 (Internationally)
CELL: 916-690-0487 INDIA 011-91-98724-82590

1399-B FLORIN ROAD (BEHIND AMPM GAS STATION)
SACRAMENTO CA 95822

ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹੀ ਦੱਬ ਲਈਆਂ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੇ!

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੇ ਅਸਲੀ ਚਿਹਰੇ ਹੋਏ ਨੀਰੋ

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਰਸੂਖਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲਾਟਾਂ ਉੱਤੇ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬੇਹੱਦ ਗੰਭੀਰ ਤੇ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਚਾਰ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕੁਝ ਕੁ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਮੋਹਤਬਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਧੌਕੇ ਅਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਾਹੇ ਜਾਣ ਦੀ ਚਰਚਾ ਸੁਣੀ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਚਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੇਠ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਦੋ-ਢਾਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਵਧ ਜਾਣ ਅਤੇ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਆਰੰਭ ਹੋ ਜਾਣ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸਿਆਸੀ ਪਹੁੰਚ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਥਿਆਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ, ਪਟਵਾਰੀਆਂ, ਤਹਿਸੀਲਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮਾਲ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਉਚ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਿਲੀ-ਭੁਗਤ ਨਾਲ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਜ਼ਮੀਨ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਕਰਵਾ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼ਾਮਲਾਟਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਈ ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਸਨ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਸਨ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇੜਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਜਨਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਏਕੜ ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਜ਼ਮੀਨ ਸਿਆਸੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਨੌਕਰਸ਼ਾਹਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੱਡੇ ਰਸੂਖਵਾਨਾਂ ਨੇ ਕੋਠੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਹਥਿਆ ਲਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਿਲੀ-ਭੁਗਤ ਨਾਲ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ-ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਓਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਹਿੰਗੇ ਭਾਅ ਵੇਚ ਕੇ ਹੱਥ ਰੰਗ ਲਏ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਕਰੋਰਾਂ, ਕਾਂਸਲ, ਬਰਟਾਣਾ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਮਿਰਜਾਪੁਰ, ਛੋਟੀ-ਵੱਡੀ ਨੰਗਲ, ਪੜੋਲ, ਮਾਜਰੀਆਂ, ਮੁੱਲਾਂਪੁਰ ਗਰੀਬਦਾਸ, ਨਾਡਾ, ਪੱਲਣ ਅਤੇ ਸੈਣੀ ਮਾਜਰਾ ਆਦਿ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਏਕੜ ਬੇਸ਼ਕੀਮਤੀ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਰਸੂਖਵਾਨ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਕਰਵਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਚੁੱਕਣ ਕਾਰਨ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਭਖਦਾ ਮਸਲਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੂਬਾਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗੁਆਂਢੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗੂੰਜਿਆ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵੀ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ।

ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਐਮ.ਐੱਮ. ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਆਲੋਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੀਤੇ ਸਾਲ 29 ਮਈ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੈਰੀਫੇਰੀ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤੀ ਤੇ ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਸਬੰਧੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਘੱਖ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜੱਜ ਜਸਟਿਸ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਾਮੀ ਵਕੀਲ ਪੀ.ਐੱਨ. ਅਗਰਵਾਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਸਾਬਕਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਬੀ.ਆਰ. ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ, ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਭਾਗ, ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਰਿਕਾਰਡ ਖੰਘਾਲਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੈਰੀਫੇਰੀ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 336 ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲਾਟਾਂ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਉੱਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦੋ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੁਲਾਸੇ ਹੈਰਾਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ।

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਝ ਵੱਡੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹਥਿਆਉਣ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹਥਿਆਈ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂਕਿ ਹੋਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਏਕੜ ਹਥਿਆਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਪਲਾ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਉਚ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੇਠਲੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਸਮੇਤ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਪੰਚਾਂ-ਸਰਪੰਚਾਂ ਅਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰ ਕੇ ਰਸੂਖਵਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜੋ ਮੁੱਢੋਂ ਹੀ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਸਾਜਿਸ਼ ਸਪਸ਼ਟ ਝਲਕਦੀ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੁਕਮਾਂ ਅਤੇ ਇੰਤਕਾਲਾਂ

ਰਾਹੀਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲਾਟਾਂ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਤਕਸੀਮ ਦੇ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤੀ ਸ਼ਾਮਲਾਟਾਂ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮੋਹਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕਈ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਸੁਣਾਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਬੰਧੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਨਾ ਕੇਵਲ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਹੀ ਬਲਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ। ਰਸੂਖਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾਲ ਛੇਤਛਾਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋਰਾਫੇਰੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਵੱਡੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲਾਟਾਂ ਲੁਟਾਉਣ ਲੱਗਿਆਂ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਖੁਦ ਵੀ ਖੂਬ ਲਾਹਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਆਪ ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਵੀ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਲੈ ਲਈਆਂ।

ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਸੂਖਵਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲਾਟਾਂ ਹਥਿਆਉਣ ਦਾ ਇਹ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਐਨ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੱਕ ਖੋਲ੍ਹੇ ਸ਼ਰ੍ਹੇਆਮ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾਹੀ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਵੱਡੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਖੂਬ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਵੀ ਭਾਰੀ ਖੋਰਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਬਹੁਕਰੋੜੀ ਘਪਲੇ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਹਾਲੇ ਤਕ ਵੀ ਸਾਜਿਸ਼ੀ ਚੁੱਪ ਧਾਰ ਕੇ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਵੱਡੇ ਘਪਲੇ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਨੀ ਸੀ ਬਲਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਨਾਕਾਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਸਬੰਧੀ ਸ਼ਰ੍ਰੇਆਮ ਹੋ ਰਹੇ ਘਪਲੇ ਸਬੰਧੀ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਵਾਲਾ ਰਵੱਈਆ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ

ਇਸ ਸਮੁੱਚੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵਰਗੀ ਕਿਸੇ ਏਜੰਸੀ ਤੋਂ ਕਰਵਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੈਂਚ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਵੀ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਬੀਤੇ 30 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨਾਂ/ਸ਼ਾਮਲਾਟਾਂ ਪਹੁੰਚ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹਥਿਆ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ; ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਮਿਲ ਸਕਣ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਹਾਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵੀਂ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰ ਕੇ ਗ਼ੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੰਕੇਤ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਕਦਮ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਾਮਲਾਟਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ-ਖਸ਼ੂਟ ਸਬੰਧੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ, ਲੱਭਤਾਂ ਅਤੇ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਕੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਗ਼ਲਤ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕਰ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਾਪਸ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਨਿਡਰਤਾ, ਨਿਰਛਲਤਾ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਬੇਮਾਅਨਾ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਹੌਸਲੇ ਹੋਰ ਵਧ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਂ ਕੀ, ਗ਼ਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਗਰੋਹਾਂ ਨੇ ਜਬਰਦਸਤੀ ਖੋਹ ਲੈਣੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਈ ਖੁਲਾਸਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਤੁਰੰਤ ਅਤੇ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹਾ ਵੱਡਾ ਘਪਲਾ ਮੁੜ ਵਾਪਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਾ ਰਹੇ।

CLASSIFIED

ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ

5 ਫੁੱਟ 4 ਇੰਚ, 33 ਸਾਲਾ ਲੜਕੀ ਬੀ. ਏ. (ਇੰਡੀਆ) ਐਮ ਐਸ (ਯੂ. ਐਸ. ਏ.) ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਕਨਸਲਟੈਂਟ (ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿ ਚੁੱਕੀ) ਲਈ ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕਾ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਲਿਖਿਆ ਤੇ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਯੂ. ਐਸ. ਏ. ਵਿਚ, ਲੜਕੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੈ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਪਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਨਾਲ 860-502-0584 ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ

26 ਸਾਲ 5 ਫੁੱਟ 10 ਇੰਚ, ਸੋਹਣਾ ਸੁਨੱਖਾ ਸਿੱਖ (ਸੁਨਿਆਰ) ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲਿਸਟ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕੀਤੀ ਹੋਈ, ਟੂਰਿਸਟ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ 6 ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਆਏ ਹੋਏ ਹਨ, ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹੋਰ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ ਮਾਸਟਰ ਕਰਮ ਸਿੰਘ 408-802-7309 ਜਾਂ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਭੋਗਲ 510-386-2084 ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

G.N EVENT RENTAL, INC

ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੇ, ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀਆਂ, ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲਿਆਂ ਦੇ ਮੌਕੇ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਇਕ ਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਮੌਕਾ ਦਿਓ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਟੈਂਟ, ਸ਼ਮਿਆਨਾ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀ ਵਾਸਤੇ ਪੰਡਾਲ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਵਾਰ ਮੌਕਾ ਦਿਓ।

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
1991 HARTOG DR, SANJOSE, CA 95131
408-859-4080

R.PAL SINGH TAX PROFESSIONAL
ENROLLED AGENT
 BOOKKEEPING ACCOUNTS PAYROLLS
 REAL ESTATE

*TAX: All types of Tax Returns: Individual, Business, Sales Tax

- Incorporation
- Insurance-Life Only
- Notary Public

Contact:
R.PAL SINGH
 E.A # 00097224-EA, CRTP #A44237, Realtor #01481514
 Life Insurance Agent # 0G76896

39159 Paseo Padre Pkwy # 103
 Fremont, CA 94538
 510-750-3464
 singhrpal@sbcglobal.net
 Singhtax.com "Enrolled To Practice Before The IRS"

E.A.

CTEC
 California Tax Education Council
 Registered Tax Preparer

ਸੁਰ-ਸੰਗੀਤ ਸੰਸਾਰ

ਹਾਏ ਓ ਰੱਬਾ ਨਹੀਓਂ ਲੱਗਦਾ ਦਿਲ ਮੇਰਾ- ਰੇਸ਼ਮਾ

ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਫਰੀਮਾਂਟ (ਪੁਰਾਣੇ ਵਾਲਾ-ਮੋਗਾ) 408-857-4455

ਪਰਵਰਦਗਾਰ ਆਪਣੇ ਪਾਕ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਜਦ ਬੈਰਾਇਤਾਂ ਵੰਡਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸੇ ਤੇ ਇੰਨਾ ਮਿਹਰਬਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੋਲੀਆਂ ਭਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਵੇਖਣ ਸੁਣਨ ਵਾਲਾ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੁਨਿਆਵੀ ਵਿੰਦਿਆ ਕਿੱਤੋਂ ਵੀ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜਦ ਉਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕਿਸੇ ਦਾ ਤੀਜਾ ਨੇਤਰ ਖੋਲ੍ਹਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਵਾੜ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਰਹਿਮਤਾਂ ਦੀ ਬਰਸਾਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨਸਾਨ ਸ਼ਰਸਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਹੀ ਰਹਿਮਤ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਹੋਈ ਸੀ ਰੇਸ਼ਮਾ ਤੇ।

ਰੇਸ਼ਮਾ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਦਾੜ ਬਖਸ਼ੀ, ਜਿਸਦਾ ਉਸਨੂੰ ਆਪ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰੇਸ਼ਮਾ ਦੇ ਗਲੇ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਵੈਰਾਗਮਈ ਸੁਰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੁਣਨ ਵਾਲਾ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਸੁਣ ਕੇ ਆਪਾ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਵੈਰਾਗ ਵਿਚ ਹੰਝੂ ਵਹਾਉਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ। ਰੇਸ਼ਮਾ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਗੀਤ ਇਕ ਤੜਪ, ਵਿਛੋੜਾ ਤੇ ਪਛੁਤਾਵੇ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਉਹ ਜਦ ਗਾਉਂਦੀ ਤਾਂ ਇਉਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪਰਮਾਤਮਾ, ਪਰਵਰਦਗਾਰ, ਅੱਲਾ, ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਤੇ ਪੀਰ ਫਕੀਰਾਂ ਲਈ ਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸੁਰ ਤੇ ਗੀਤ ਵਿਚ ਇੰਨਾ ਖੁੱਭ ਕੇ ਗਾਉਂਦੀ ਕਿ ਸੁਣਨ ਵਾਲਾ ਦਿਲ ਫੜ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦਾ। ਉਸਦੇ ਬੋਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰੂਹ ਗੂੰਜਦੀ। ਉਸਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ ਇਕ ਸੋਜ ਸੀ, ਦਰਦ ਸੀ, ਬਿਰਹਾ ਸੀ ਤੇ ਕੀਲਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ।

ਰੇਸ਼ਮਾ ਦਾ ਜਨਮ 1945 ਵਿਚ ਚੂੜ ਪਿੰਡ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਤਨਗੜ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਕੁ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੇ ਹੈ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਹੈ। ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਤੇ ਉਸਦਾ ਨਾਂ 'ਪਠਾਣੀ ਬੇਗਮ' ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਉਸਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਰੇਸ਼ਮਾ ਆਖ ਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦੀ ਤੇ ਉਹੀ ਨਾਂ ਇਸਦੀ ਸ਼ੋਹਰਤ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੰਨ ਲਾ ਗਿਆ ਤੇ 'ਰੇਸ਼ਮਾ' ਨਾਮ ਜਗਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋ ਗਿਆ। ਰੇਸ਼ਮਾ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ 'ਵਣਜਾਰਾ' ਪਰਿਵਾਰ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਅੱਖਰੀ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਵਣਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਕਹਿ ਲਓ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਪਾਰੀ ਲੋਕ।

ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 'ਗੱਡੀਆਂ ਵਾਲੇ' ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜਪੂਤ ਰਾਜੇ ਮਹਾਰਾਣਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਰੇਸ਼ਮਾ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਘੋੜਿਆਂ, ਉਠਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅੱਜ ਇੱਥੇ ਕੱਲ੍ਹ ਉਥੇ। ਕਾਫਲਾ ਚਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ, ਜਿੱਥੇ ਰਾਤ ਪੈਂਦੀ ਉਥੇ ਹੀ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਛਾਵੇਂ ਰਾਤ ਕੱਟ ਕੇ ਫਿਰ ਤੁਰਦੇ ਬਣਦੇ। ਇਸ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਪੰਦਰਾਂ ਕੁ ਪਰਿਵਾਰ ਭਾਵ ਡੋਢ ਦੇ ਸੌ ਜੀਅ ਸਨ। ਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਿਨ ਤਿਉਹਾਰ ਕੱਠੇ ਸ਼ਗਨਾਂ ਨਾਲ ਮਨਾਉਂਦੇ। ਗਮੀ ਖੁਸ਼ੀ ਸਾਂਝੀ ਹੁੰਦੀ। ਚਾਰ ਚਾਰ ਸੌ ਮੀਲ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਕੱਠੇ ਕਰਦੇ ਰਾਤਾਂ ਵਿਚ। ਬੀਕਾਨੇਰ ਤੋਂ ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਮੁਲਤਾਨ ਸਿੰਧ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਜਿੱਥੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ, ਉਥੇ ਪਸ਼ੂ ਵੇਚਦੇ ਤੇ ਖਰੀਦਦੇ। ਇਹ ਵਪਾਰ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਰੋਟੀ ਦਾ ਸਾਧਨ ਸੀ। ਇਹ ਕਬੀਲੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦੇ ਆਦੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸੀ।

ਅਣਖ ਖਾਤਰ ਮਰ ਮਿਟਣ ਵਾਲੀ ਕੌਮ ਸੀ ਰੇਸ਼ਮੀ ਦੀ। ਉਠਾਂ ਤੇ ਬਲਦਾਂ ਦੀਆਂ ਟੱਲੀਆਂ ਨਾਲ ਰੇਸ਼ਮਾ ਗਾਉਂਦੀ, ਅਲਾਪ ਕਰਦੀ ਤੇ ਲੰਮੀਆਂ ਹੋਕਾਂ ਲਾਉਂਦੀ। ਇੱਥੋਂ ਹੀ ਉਸਦੀ ਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ। ਉਹ ਖੁਦ ਆਖਦੀ ਸੀ 'ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਫਿਜ਼ਾ ਵਿਚ ਗਾਉਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਆਨੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੱਲਾ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਬੀਆਬਾਨ ਤੇ ਉਜਾੜਾਂ ਵਿਚ ਲੰਮੀਆਂ ਹੋਕਾਂ ਲਾ ਕੇ ਗਾਉਣ ਦੀ ਆਦੀ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਬੰਦ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਗਾ ਸਕਦੀ। ਮੈਂ ਕੋਈ ਰਿਆਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਰਿਆਜ਼ ਨਾਲ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰ ਸੁਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਰਿਆਜ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਇਹ ਅੱਲਾ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਚਾਹੇ ਮਾਲੇ ਮਾਲ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਅੱਲਾ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਕਦੋਂ ਗਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਪਰ ਸ਼ੌਕ ਮੈਨੂੰ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਸੀ। ਮੇ-ਲਿਆਂ ਤੇ ਮੈਂ ਕਵਾਲਾਂ ਜਾਂ ਕਵੀਸ਼ਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਦੀ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵੀ ਰੀਝ ਉਠਦੀ ਕਿ ਰੇਸ਼ਮਾ ਕਦੇ ਤੂੰ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਵਾਂਗ ਗਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਲੋਕ ਕਿੰਨੇ ਮਹਾਨ ਹਨ। ਕਿੰਨੀ ਰਹਿਮਤ ਹੈ ਇਹਨਾਂ ਤੇ ਪੀਰ ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ। ਮੇਰੇ ਉਪਰ ਅੱਲਾ ਦਾ ਕਰਮ ਤੇ ਫਜ਼ਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਕੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵਣਜਾਰਨ ਇਕ ਦਿਨ ਲੰਡਨ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਟੂਡੀਓ ਵਿਚ ਗਾਵੇਗੀ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇਵੇਗੀ ਤੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਕੁਈਨਜ਼ ਹਾਲ ਵਿਚ ਮਾਣ ਪਾਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਅੱਲਾ ਦੀ ਸ਼ੁਕਰ-ਗੁਜ਼ਾਰ ਹਾਂ, ਉਹ ਮੇਰੇ ਸਾਹ ਸਾਹ ਵਿਚ ਵੱਸਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰਹਿਮਤਾਂ ਮੇਰੇ ਪੀਰ ਫਕੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਹਨ।'

ਇਨਸਾਨ ਦੀਆਂ ਤਕਦੀਰਾਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਿਖੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਿਰਫ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਕੱਠਿਆਂ ਹੋਣ ਦੀ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰੇਸ਼ਮਾ ਲਈ ਇਹ ਸਥਾਨ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਸਿੰਧ ਵਿਚ, ਪਿੰਡ ਸੇਵਨ ਦੀ ਸ਼ਾਹ ਕਲੰਦਰ ਦੀ ਮਜ਼ਾਰ ਸੀ। ਤੇ ਸਮਾਂ ਸੀ- ਸ਼ਾਹ ਕਲੰਦਰ ਦਾ ਮੇਲ। ਇਹ ਕਾਫਲਾ ਸਬੱਬੀ ਇੱਥੇ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਕਵਾਲ ਸਟੇਜ ਤੇ ਕਵਾਲੀ ਗਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਰੇਸ਼ਮਾ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਜਾ ਕੇ ਬੈਠ ਗਈ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਵਾਲੀ ਗਾਉਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਗਾਉਂਦੀ ਗਾਉਂਦੀ ਉਹ ਮਸਤ ਹੋ ਗਈ। ਜਦ ਕਵਾਲ ਗਾ ਹਟੇ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ 'ਵੇ ਵੀਰੋ ਮੇਰੀ ਨਿਮਾਣੀ ਨਾਲ ਬੋੜਾ ਸਾਥ ਦੇ ਦਿਓ, ਅੱਲਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਰਹਿਮਤਾਂ ਬਖਸ਼ੇਗਾ। ਸ਼ਾਇਦ ਮੇਰੀ ਵੀ ਗੱਲ ਬਣ ਜਾਵੇ ਗਰੀਬਣੀ ਦੀ' ਕਵਾਲ ਮੰਨ ਗਏ। ਰੇਸ਼ਮਾ ਨੇ ਗਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ- ਲਾਲ ਮੇਰੀ ਪੱਤ ਰੱਖਿਓ

ਭਲਾ ਜੁਲੇ ਲਾਲਣ, ਸੇਵਣ ਦਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਦੀਸ਼ਾਂ, ਵਾਜ ਕਲੰਦਰ ਦਮਾ ਦਮ ਮਸਤ ਕਲੰਦਰ ਅਲੀ ਦਮ ਦਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਮਾ ਦਮ ਮਸਤ ਕਲੰਦਰ.. ਲਾਲ ਮੇਰੀ ਪੱਤ...

ਸਰੋਤੇ ਕਿਸੇ ਵਜ਼ਦ ਵਿਚ ਗੁਆਚ ਗਏ। ਕਵਾਲੀ ਦੀ ਗੂੰਜ ਨਾਲ ਚੌਗਿਰਦਾ ਨਸ਼ਿਆ ਗਿਆ। ਦਰਗਾਹ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਲੀਮ ਗਿਲਾਨੀ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਉਹ ਰੇਸ਼ਮਾ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਤੇ ਤਾਨਾਂ ਮੁਰਕੀਆਂ ਸੁਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਏ। ਉਸਨੇ ਆਖਿਆ ਕੁੜੀਏ ਤੂੰ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣਾ ਗਾਉਂਦੀ ਏਂ। ਕੀ ਤੂੰ ਰੇਡੀਓ ਉੱਤੇ ਗਾਵੇਂਗੀ? 'ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਜੀ ਏਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਇਲਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ।' ਰੇਸ਼ਮਾ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ। ਗਿਲਾਨੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕਾਰਡ ਰੇਸ਼ਮਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਕਿਹਾ, ਜੇ ਤੂੰ ਕਰਾਚੀ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਗਾਉਣ ਆਵੇਂਗੀ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਖਰਚਾ ਰੇਡੀਓ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੇਸ਼ਮਾ ਦੀ ਗੱਲ ਬਣ ਗਈ ਲੱਗਦੀ ਸੀ।

ਦੋ ਸਾਲ ਲੰਘ ਗਏ। ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਕਾਫਲਾ ਘੁੰਮਦਾ ਹੋਇਆ ਮੁਲਤਾਨ ਪੁੱਜਾ ਤੇ ਫਿਰ ਕਰਾਚੀ। ਰੇਸ਼ਮਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੋਟਲੀ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਗਿਲਾਨੀ ਵਾਲਾ ਕਾਰਡ ਲੱਭ ਲਿਆ ਤੇ ਇਹ ਕਾਫਲਾ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਕਾਫਲਾ ਵੇਖ ਕੇ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਘਬਰਾ ਗਏ ਕਿ ਇਹ ਕੌਣ ਲੋਕ ਹਨ ਇੰਨੇ ਸਾਰੇ। ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਗਿਲਾਨੀ ਸਾਹਿਬ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ, ਕੋਈ ਦੇ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਲੇ ਸਨ। ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਹੱਸ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਬੜੇ ਟਾਈਮ ਨਾਲ ਆਏ ਹੋ। ਖੈਰ ਜਦ ਅੰਦਰ ਗਿਲਾਨੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪ ਦੌੜਿਆ ਦੌੜਿਆ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਤੇ ਰੇਸ਼ਮਾ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਬੋਹੜੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ।

ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਜਿੰਦੇ ਬੁਲਾ ਲਏ ਗਏ ਤੇ ਰੇਸ਼ਮਾ ਨੂੰ ਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਪਰ ਉਸਨੇ ਬੰਦ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਗਾਉਣ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਗਿਲਾਨੀ ਦੇ ਸਮਝਾਉਣ ਤੇ ਉਹ ਰਜ਼ਾਮੰਦ ਹੋ ਗਈ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਕੁੜੀਏ ਤੂੰ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਫਨਕਾਰਾ ਏਂ। ਫਨਕਾਰ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰੇਡੀਓ ਰਾਹੀਂ ਤੇਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਘਰ ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਤੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਫਨਕਾਰਾ ਬਣ ਜਾਵੇਂਗੀ।' ਰੇਸ਼ਮਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਹਾਨ ਗਾਇਕੀ ਵਰਗੇ ਬਣਨ ਦੀ ਰੀਝ ਯਾਦ ਆਈ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਝੱਟ ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਬੱਸ ਫਿਰ ਕੀ ਸੀ। ਉਸਦੇ

ਕਈ ਗੀਤ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰ ਲਏ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ ਨੇ ਇਕ ਫੋਟੋ ਖਿੱਚ ਲਈ, ਜਿਸ ਤੇ ਉਹ ਬਹੁਤ ਘਬਰਾਈ ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ 'ਇਹ ਤੇ ਅਨਰਥ ਹੋ ਗਿਆ, ਮੇਰੀ ਫੋਟੋ ਮੇਰੇ ਪੁੱਛੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਉਂ ਖਿੱਚ ਲਈ, ਕੀ ਕਰੋਗੇ ਮੇਰੀ ਫੋਟੋ ਦਾ। ਮੇਰੇ ਕਬੀਲੇ ਵਿਚ ਕੁੜੀਆਂ ਫੋਟੋ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚਵਾਉਂਦੀਆਂ। ਮੇਰੇ ਕਬੀਲੇ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਮਨਾਉਣਗੇ। ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਫੋਟੋ ਕਿਤੇ ਨਾ ਛਾਪਿਆ ਜੇ, ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਏ।' ਗਿਲਾਨੀ ਦੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਉਣ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਯਕੀਨ ਆਇਆ ਤੇ ਉਸਦਾ ਕਾਫਲਾ ਅੱਗੇ ਤੁਰ ਪਿਆ ਪਰ ਇਹ ਫੋਟੋ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕੰਮ ਆਈ।

ਇਹ ਗੀਤ ਜਦ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਵੱਜੇ ਤਾਂ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਰੇਸ਼ਮਾ ਹੀ ਰੇਸ਼ਮਾ ਹੋ ਗਈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਇਸ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਸ਼ੋਹਰਤ ਫੈਲ ਗਈ। ਇਸ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਅਜੀਬ ਕਿਸਮ ਦਾ ਦਰਦ ਸੀ, ਇਕ ਚੀਸ ਸੀ ਤੇ ਫਿਜ਼ਾ ਵਿਚ ਗੂੰਜਦੀ ਟੁਣੇਹਾਰੀ ਕਸ਼ਿਸ਼ ਸੀ। ਗਿਲਾਨੀ ਆਪ ਰੇਸ਼ਮਾ ਦੀ ਇੰਨੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਵੇਖ-ਸੁਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਸੀ ਪਰ ਰੇਸ਼ਮਾ ਇਸ ਤੋਂ ਬੇਖਬਰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਕਬੀਲੇ ਨਾਲ ਤੁਰੀ ਫਿਰਦੀ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਰੇਸ਼ਮਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਅਵਾਮ ਦੀ ਮਲਿਕ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਘਰ ਘਰ ਰੇਸ਼ਮਾ ਦੀ ਗੱਲ ਚਲਦੀ ਸੀ ਪਰ ਰੇਸ਼ਮਾ ਗੁੰਮਨਾਮ ਸੀ। ਗਿਲਾਨੀ ਰੇਸ਼ਮਾ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲੱਗਾ ਪਰ ਕਿੱਥੇ ਲੱਭੇ?

ਬੱਦਲਾਂ ਦੇ ਪਰਛਾਇਆਂ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਦੇਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਟੱਪਰੀਵਾਸਾਂ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਅਖੀਰ ਗਿਲਾਨੀ ਨੇ ਰੇਸ਼ਮਾ ਦਾ ਫੋਟੋ ਨਾ ਛਾਪਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਤੋੜ ਕੇ ਉਹੀ ਫੋਟੋ ਇਕ ਰਸਾਲੇ ਵਿਚ ਛਾਪ ਕੇ ਇਕ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਬਣਾਇਆ। ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਗਾਇਕਾ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਲੱਭ ਕੇ ਲਿਆਵੇਗਾ, ਉਸਨੂੰ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨਕਦ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਹੁਣ ਦੇ ਦਸ ਲੱਖ ਵਰਗੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਛੇ ਵੱਡੇ ਇਨਾਮ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਕੋਈ ਉਸਨੂੰ ਨਾ ਲੱਭ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਹੋ ਗਈ। ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਆਫੇ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਏ।

ਜਿੰਨੇ ਮੂੰਹ ਉਨੀਆਂ ਗੱਲਾਂ। ਕੋਈ ਕਹੇ ਕਬੀਲੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਗਾਉਣ ਕਰਕੇ। ਇਹ ਲੋਕ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਕੋਈ ਕਹੇ ਕਬੀਲਾ ਸ਼ਰਮ ਦਾ ਮਾਰਿਆ ਦੂਰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੋਈ ਆਖੇ ਗਿਲਾਨੀ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਮਾੜੇ ਦਿਨ ਆ ਗਏ ਹਨ, ਜਨਾਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਪੇਪਰਾਂ ਵਿਚ ਦਿੰਦੇ। ਖੈਰ ਨਹੀਂ ਇਸਦੀ, ਜਲਦੀ ਬਿਸਮਿਲਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਇਹਦੇ ਵਾਲਾ.. (ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਅੰਕ ਵਿਚ)

ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਧਰਮਸੇਤ, ਵਿਧਾਇਕ ਨਾਭਾ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ

ਸੈਨਹੋਜ਼ੇ- ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਾਜ਼ੀਗਰ-ਵਣਜਾਰਾ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਨਾਭਾ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਸ. ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਧਰਮਸੇਤ ਦੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਆਮਦ ਉੱਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੈਕਰਜ਼ਫੀਲਡ ਅਤੇ ਸੇਨੀਵੇਲ ਵਿਖੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਰੋਹਾਂ ਵਿਚ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬੀਤੀ 16 ਨਵੰਬਰ ਦਿਨ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਾਇਕਾ ਇੰਡੀਅਨ ਕੁਜ਼ੀਨ, 5123, ਮਿੰਗ ਐਵੇਨਿਊ, ਬੈਕਰਜ਼ਫੀਲਡ ਵਿਖੇ ਸ਼ਾਮੀ 6 ਵਜੇ ਸ. ਧਰਮਸੇਤ ਦੇ ਮਾਣ ਵਿਚ ਰਾਤ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਲਕਾ ਨਾਭਾ ਅਤੇ ਅਮਲੋਹ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਧਰਮਸੇਤ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੈਕਰਜ਼ਫੀਲਡ ਵਿਖੇ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਬਿਲਿੰਗ ਅਤੇ ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੋਬੀ ਬਰੀਮਾ ਨੇ ਪ੍ਰੋ-ਗਰਾਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ 17 ਨਵੰਬਰ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸਨੇਹਾ ਇੰਡੀਅਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿਖੇ ਸ਼ਾਮੀ 6 ਵਜੇ ਸ. ਧਰਮਸੇਤ ਦੇ ਮਾਣ ਵਿਚ ਬੋਏ ਏਰੀਆ ਵਿਖੇ ਵੱਸਦੇ ਬਾਜ਼ੀਗਰ-ਵਣਜਾਰਾ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਰਾਤ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਮਲ ਅਤੇ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਰਮਸੇਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਚੰਨਣ ਰਾਮ

ਲੀਡਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਲਾਲ ਬੱਤੀਆਂ ਲੱਥਣਗੀਆਂ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ- ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਔਲਖ ਦੀ ਕਬਿਤ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਲਿੰਗ 'ਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੂਕ-ਫੂਕ ਕੇ ਪੈਰ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਯੂਥ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਲੀਡਰਾਂ 'ਤੇ ਕੁਹਾੜਾ ਜਲਦ ਹੀ ਚੱਲੇਗਾ ਜਿਹੜੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਲਾਲ ਬੱਤੀਆਂ ਦਾਇਸਤਮਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਲ ਬੱਤੀਆਂ ਦਾ ਕੋਡ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਇਸ 'ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਅਖਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਲਾਲ ਬੱਤੀਆਂ ਲਾਉਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਕਾਲੀ ਜਥਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਪਕਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਲਾਲ ਬੱਤੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੱਲੋਂ ਲਾਲ ਬੱਤੀਆਂ ਦੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੋਡ 'ਤੇ ਇੰਨ-ਬਿੰਨ ਪਹਿਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ

ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਦੀ ਲਾਲ ਬੱਤੀ ਵੀ ਕਾਰ ਤੋਂ ਲੱਭ ਗਈ ਸੀ। ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਕੁਝ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਬਾਅ ਪਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ

ਜਥੇਦਾਰ ਅਤੇ ਐਸ. ਜੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਲਾਲ ਬੱਤੀ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰ ਐਸ. ਜੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਕੁਝ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਲਾਲ ਬੱਤੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਦੀਆਂ ਤਿਵੇਂ ਹੀ ਲਾਈ ਰੱਖੀਆਂ ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਲਾਲ ਬੱਤੀਆਂ ਲਾਹ ਕੇ ਸਾਂਭ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਔਲਖ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਗੱਡੀ 'ਤੇ ਲਾਲ ਬੱਤੀ ਲਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਗਲੇ ਦੀ ਹੱਡੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਯੂਥ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਲ ਬੱਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਪਕਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਜਲਦ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੰਜ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਵਕਤ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਹੈ। ਕੁਝ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਵਿਚ ਹੋਣੀਆਂ ਬਾਕੀ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਇਕੱਲਿਆਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹਨਾਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਸੈਮੀ ਫਾਈਨਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਅਸਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੇ ਪਵੇਗਾ, ਪਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਹੁਣ ਬਾਕੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਾਂਗ ਸਥਾਨਕ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵਖਰਿਆਉਣ ਦੀ ਕਲਾ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਲਈ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਮਰਜ਼ੀ ਪਾਰਟੀ ਜਿੱਤੇ, ਪਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਫਤਵਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੇ ਨਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵਪਾਰ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਮੱਛੀਆਂ ਦੇ ਪਕੜੇ ਜਾਣ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨਜਾਇਜ਼ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਆੜ ਹੇਠ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਗੁਨਾਹ ਵੀ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਏ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਪਾ ਰਹੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਗਲੇ ਫਾੜ-ਫਾੜ ਕੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਹੀ ਲਾਲ ਬੱਤੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੱਬੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਵਕਤ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਭਾਰੀ-ਭਰਕਮ ਟੈਕਸਾਂ ਦੀ ਸਤਾਈ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕਾਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅੱਕੀ ਪਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਰੋਂ ਅਜਿਹੇ ਸਕੈਂਡਲਾਂ ਦੇ ਪਰਦੇਫਾਸ਼ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਤੇ ਰਹਿੰਦਾ-ਖੂੰਹਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵੀ ਉਡਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਗਾਇਕਾ ਰੇਸ਼ਮਾ ਵਿਛੜ ਗਏ ਹਨ। ਰੇਸ਼ਮਾ ਉਹ ਆਵਾਜ਼ ਸੀ, ਜਿਹੜੀ ਕੁਦਰਤ ਵੱਲੋਂ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਗਿਆਨ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਅਤੇ ਇਸ ਗਿਆਨ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੋੜ ਕੇ ਸਾਰੇ ਜਹਾਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕੀਤਾ। ਅਜਿਹੇ ਕਲਾਕਾਰ ਕਦੀ-ਕਦਾਈਂ ਹੀ ਸਦੀਆਂ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲੀ ਕਲਾ ਨਾਲ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਰੇਸ਼ਮਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਇਕ ਸੀ। ਰੇਸ਼ਮਾ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੋੜ ਕੇ ਜਦੋਂ ਇੱਧਰੇ ਤੋਂ ਉਧਰਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲ ਪਰਤਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਕੁਦਰਤ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਕਿਸੇ ਫਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾ ਝਾਉਲਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਰੇਸ਼ਮਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਸ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੀ ਕਤਵਾਹਟ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਿਟਾਇਆ ਬਲਕਿ ਦੋ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਅਸਲਾ ਵੀ ਯਾਦ ਕਰਵਾਇਆ।

-ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ

Balbir Singh M.A.
 Editor in Chief & Publisher
 e-mail: bsma54@gmail.com

Tel : 510-938-7771, Fax 510-740-3520
 36415 RUSCHIN DR. NEWARK, CA 94560

Ranjit Kandola ,Managing Editor
 Cell : 530-315-1020, Yuba City

Buta Ram joshi Staff Reporter, Fresno 559-803-0055

Web designed www.pardetimes.com
 by Aman Bansil 510-589-2245

The Pardes Times And People Associated With It Are Not Responsible For Any Claims Made By The Advertisers And Don't Endorse Any Product Or Services Advertised In The Pardes Times. Please Consult Your Attorney Before Buying/Hiring Contracting Through The Ads Published In The News Paper. The Pardes Times Is In Business Of Selling Spaces And Claims Made By Advertisers Are Not Tested/Confirmed By An Independent Source.

ਲਾਲ ਬੱਤੀਆਂ ਦੇ ਸਾਏ ਹੇਠ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਪਸਾਰਾ

ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਲ ਬੜਾ ਪੁਰਾਣਾ ਵਾਹ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੂਰ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨਾਲ ਜਾ ਮਿਲਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਧਰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਸੀ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅਫੀਮ ਇਕ ਰਵਾਇਤੀ ਖੇਤੀ ਵਜੋਂ ਪੈਦਾਵਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। 1947 ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ 1966 ਵਿਚ ਸੁੰਗੜ ਕੇ ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਸੂਬੀ ਰਹਿ ਗਈ। ਇਸ ਦਰਮਿਆਨ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਅਫੀਮ ਦੀ ਖੇਤੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਅਫੀਮ ਭੁੱਕੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਮਗਲਿੰਗ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਜਾਰੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇੱਧਰ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਜੋ ਕਿ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਆਵਾਜਾਈ ਪੱਖੋਂ ਕੱਟਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਦੀ ਅਫੀਮ ਦੀ ਖੇਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬਾਜ਼ਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਇਹਨਾਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਸਮਗਲਿੰਗ ਦੂਰ ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਤੱਕ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਫੈਲੇ ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਮਗਲਿੰਗ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪੈ ਗਈ। ਹੁਣ ਸਮਗਲਿੰਗ ਦਾ ਨਵਾਂ ਰਸਤਾ ਪੰਜਾਬ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ।

ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਦਾ ਨਸ਼ਿਆਂ ਕਾਰਨ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਾਣ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਤਾਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਰਗਰਮੀ ਦਿਖਾਈ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਮਗਲਿੰਗ ਅਤੇ

ਆਵਾਜਾਈ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਇਹ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ੇ ਰੋਕਣ ਦਾ ਜੇਕਰ ਇਕ ਤਰੀਕਾ ਪਕੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਮਗਲਰ ਦੂਜਾ ਰਸਤਾ ਅਪਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਹਾਲ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਫੀਮ, ਭੁੱਕੀ ਵਰਗੇ ਆਮ ਪਛਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਮਗਲਿੰਗ ਉਤੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਰੋਕ ਲੱਗੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਮਗਲਰਾਂ ਨੇ ਹੋਰ ਨਸ਼ੇ ਲਿਆਉਣੇ ਅਤੇ ਵੇਚਣੇ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਵਪਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇੰਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਮੀਰ ਬਣਨ ਦਾ ਇਕ ਵਧੀਆ ਵਸੀਲਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਾਲ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਇਸ ਧੰਦੇ ਵਿਚ ਜੁੜ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਧੰਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸ਼ੋਭਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸਮਗਲਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਹੁਣ ਕੋਈ ਜੁਅਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾਉਂਦਾ। ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਸਖਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸਮਗਲਰ ਨਵੇਂ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਰਾਹ ਅਪਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਦੇਖਦਿਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕੀ ਅਮੀਰ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਕੱਖਪਤੀ ਤੋਂ ਲੱਖਪਤੀ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਰੋੜਪਤੀ ਬਣਨ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਤੱਕ ਇਸ ਧੰਦੇ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਕੜੀ ਗਈ ਆਈਸ ਡ੍ਰਾਗ ਨਾਂ ਦੀ ਇਕ ਨਵੀਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਨੇ ਤਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀਆਂ ਇਹ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਆੜ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

ਇਹ ਨਸ਼ੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਤਕਨੀਕ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਫੀਮ, ਸਮੈਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਤਿਆਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਅਫੀਮ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨਕਲੀ ਧੰਦਿਆਂ ਦਾ ਵਪਾਰ ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਫੈਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੇਖਦੇ ਹੀ ਦੇਖਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕੀ ਅਮੀਰ ਬਣਦੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਦੇ ਆਗੂਆਂ 'ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਤਸਕਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਠਜੋੜ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਇਸ ਕਾਂਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਲੱਗਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਠੋਸ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੁਣ ਵਾਂਗ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕੇ ਸਨ। ਕਈ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਫੋਟੋਆਂ ਵੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਛਪਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਿਆਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਜੱਗ-ਜਾਹਰ ਹੈ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਪ੍ਰਕੋਪ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਤਬਾਹ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਪੰਚ-ਇਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਠੇਕੇਬੰਦੀ ਕਰਨ ਦੇ ਪਾਏ ਗਏ ਮਤਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰ ਕੇ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਠੇਕੇ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਬਜ਼ਿਦ ਹੈ। ਠੇਕੇ ਘਟਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹਰ ਸਾਲ ਵਧਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹੈਰਾਨੀ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਸੱਤਾ ਦੇ ਸਿਖਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਲ ਬੱਤੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਢੋਆ ਢੁਆਈ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦੇ ਭੇਦ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਵੀ ਭਾਰੀ ਅਸਰ ਪਿਆ ਹੈ। ਖੁਦ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤਾਂ ਤੱਕ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸਮਗਲਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਪਹੁੰਚਣ

Sinder Singh Pasiana
 (Advocate)
 Email - sindersingh2009@gmail.com
 (91-86991-19745 M)

ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮਿਹਣੇ-ਮਿਹਣੀ ਦਰਮਿਆਨ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦੇ ਵੀ ਪਾਜ਼ ਉਘੇੜਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਅਸਲ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਹਮਾਮ ਵਿਚ ਸਭ ਨੰਗੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕੀ ਸਾਡੇ ਆਸ ਪਾਸ ਵੱਸਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਕਰੋੜਾਂ-ਅਰਬਾਂਪਤੀ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਸਰੋਤ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਇੰਨੀ ਜਲਦੀ ਅਮੀਰ ਬਣ ਗਏ।

ਜ਼ਾਹਿਰ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਨਜਾਇਜ਼ ਧੰਦਾ ਕਰਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਜਦੋਂ ਗੱਲ ਨਜਾਇਜ਼ ਧੰਦੇ ਦੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਸੂਈ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਮਗਲਿੰਗ ਜਾਂ ਫਿਰ ਲੋੜ ਗਰੈਬਿੰਗ ਵਰਗੇ ਧੰਦੇ ਹੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਜਲਦੀ ਅਮੀਰ ਬਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਮੱਸਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਆਣ ਪਈ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਮਗਲਿੰਗ ਨੂੰ ਹੁਣ ਕੌਣ ਰੋਕੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਹਮਾਮ ਵਿਚ ਰੋਕਣ ਵਾਲੇ ਖੁਦ ਨੰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਫਿਰ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਵੱਖਰੀ ਐੱਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ.ਦਾ 'ਜਿੰਨ' - ਸੰਜੀਵ ਸੁਕਲ

ਹਰਿਆਣਾ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ (ਐੱਸ. ਜੀ. ਪੀ. ਸੀ.) ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਠੰਡਾ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਹੁਣ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਦਸਤਕ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਫਿਰ ਗਰਮਾਉਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਐੱਚ. ਐੱਸ. ਜੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਝੀਡਾ ਨੇ ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਕਾਂਗਰਸ 'ਤੇ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਦੋ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਵੱਖਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਭਾਇਆ ਨਹੀਂ।

ਜੇ ਸਾਰੇ ਹਾਲਾਤ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਾਰਾ ਮਾਮਲਾ ਕਮੇਟੀ ਸਮਰਥਕਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਾਲੇ 'ਨੂਰਾ ਕੁਸ਼ਤੀ' ਵਰਗਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪਸ 'ਚ ਮਿਲ ਕੇ ਜ਼ੋਰ-ਅਜ਼ਮਾਈ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੰਨੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜਿਥੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚੁੱਪ ਵੱਟੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਐੱਚ. ਐੱਸ. ਜੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਝੰਡਾਬਰਦਾਰ ਵੀ ਚੁੱਪਰਾਪ ਬੈਠੇ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੌਸਮ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 2005 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਆਪਣੇ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਲਾਭ ਵੀ ਹੋਇਆ। ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੱਡਾ ਨੇ ਹਰਮੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੱਠਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ। ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਜ ਤਕ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੁੱਡਾ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹੋ ਕਹਿ ਕੇ ਟਾਲਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਹੁਣ ਤਕ ਹੱਥ 'ਤੇ ਹੱਥ ਧਰੀ ਬੈਠੇ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਚੋਣਾਂ ਨੇੜੇ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਮੁੜ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 30 ਨਵੰਬਰ ਤਕ ਹਰ ਜਿਲੇ 'ਚ ਹੁੱਡਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੁਤਲੇ

ਸਾੜੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ 'ਚ ਐੱਚ. ਐੱਸ. ਜੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰ ਕੇ ਸਿਆਸੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਝੀਡਾ ਨੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋ ਅੰਕੜੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ ਲੱਗਭਗ 16 ਲੱਖ ਸਿੱਖ ਹਨ। ਸਿਰਸਾ ਵਿਚ 3.5 ਲੱਖ, ਅੰਬਾਲਾ 'ਚ 2.5 ਲੱਖ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ 'ਚ 2.70 ਲੱਖ ਅਤੇ ਕਰਨਾਲ 'ਚ 1.75 ਲੱਖ ਸਿੱਖ ਵੋਟਰ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਚਾਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਇਕ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਵੀ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਠਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਚੱਠਾ ਨੇ ਅੰਕੜੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸੂਬੇ 'ਚ ਲੱਗਭਗ ਸੌ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 52 ਐੱਸ. ਜੀ. ਪੀ. ਸੀ. (ਪੰਜਾਬ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ ਅਤੇ 48 ਉਸ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ 3536 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਅਤੇ 500 ਕਰੋੜ ਦੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਆਮਦਨ 100 ਕਰੋੜ ਸਾਲਾਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਐੱਸ. ਜੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਥੋਂ ਦੋ ਖਾਤਿਆਂ 'ਚ ਸਿਰਫ 18 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੀ ਦਿਖਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੰਸਦੀ ਕਾਰਜ ਮੰਤਰੀ ਰਣਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੂਰਜੇਵਾਲਾ ਨੇ ਸਦਨ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਐੱਸ. ਜੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸੂਬੇ ਦੇ ਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਜ ਤਕ ਇਥੋਂ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸੂਬੇ ਦੇ ਅੱਠ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਆਮਦਨ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ 27 ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਐੱਸ. ਜੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿੱਦਿਅਕ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤਰੱਕੀ 'ਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ, ਜਦਕਿ ਪੰਜਾਬ 'ਚ 34 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਾਲਸਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, 4 ਮੈਡੀਕਲ, ਨਰਸਿੰਗ ਅਤੇ ਡੈਂਟਲ ਕਾਲਜ, 2 ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਅਤੇ 18 ਡਿਗਰੀ ਕਾਲਜ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਹਨ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸ਼ਾਹਬਾਦ ਵਿਚ ਇਕੋ-ਇਕ

ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਟਰੱਸਟ ਬਣਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਖੁਦ ਉਸ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਣ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ 'ਚ 1500 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 90 ਫੀਸਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਨ। ਸੂਰਜੇਵਾਲਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਇਥੋਂ ਜਿਹੜਾ ਪੈਸਾ ਪੰਜਾਬ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਸਿਆਸਤ ਚਲਾਉਣ 'ਤੇ ਖਰਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਐੱਚ. ਐੱਸ. ਜੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 1966 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐੱਸ. ਜੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਦਾ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ 'ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਰੱਖਣਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ-72 ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਖਰਾ ਸੂਬਾ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੱਖਰੀ ਐੱਸ. ਜੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ ਜੋ ਪੈਸਾ ਐੱਸ.2 ਜੀ. ਪੀ. ਸੀ. (ਪੰਜਾਬ) ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ 'ਚੋਂ ਇਕ ਵੀ ਰੁਪਿਆ ਅੱਜ ਤਕ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ 'ਤੇ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਐੱਚ. ਐੱਸ. ਜੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਗਠਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਕਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਮੰਗ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਪੰਡਿਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਅਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਖੁਦ ਕਿੱਥੇ ਕੀਤੀ ਹੈ?

ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਦਖਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬ) ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਹੋ ਕੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਦਖਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਸਟਿਸ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦਾ ਜੋ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਲਈ ਵੱਖਰੀਆਂ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਰਾਵੀਓਂ ਘਾਰ ਮੇਰੇ ਰਾਂਝਣ ਦਾ ਡੇਰਾ- 2

‘ਝਟਕਾ ਬਨਾਮ ਹਲਾਲ’

ਸੁਕਿੰਦਰ ਪਨੋਆ
510-377-4197

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਦਾਨਸ਼ਵਰ ਇਨਸਾਨ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਖੇਤ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਗੋਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ, ਉਹ ਹਰੇ ਭਰੇ ਤੇ ਜੋਬਨ ਮੱਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ। ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਜਾਂਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਫਿਰ ਔਲਾ ਹੀ ਬੋਲੀ ਹੈ। ਝੁੰਡ, ਕਾਹੀ, ਸਰਕੜਾ ਉਥੇ ਸਿਰ ਚੁੱਕ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਗੱਲ ਤਾਂ ਵੈਸੇ ਹੀ ਵੀ ਸੱਚੀ, ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇੰਦਾਂ ਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਗੋਤੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਰੀ ਰੂਹ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਵੀ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ਾਮਾਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਬੂਟਾਂ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਝਾੜੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਸਾਹਿਬ ਹੋਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤੂਕਾਂ ਯਾਦ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ:

ਫਰੀਦ ਖਾਕੁ ਨਾ ਨਿੰਦੀਐ, ਖਾਕੁ ਜੇਡ ਨਾ ਕੋਇ।
ਜਿਉਦਿਆਂ ਪੈਰਾਂ ਥੱਲੇ, ਮੋਇਆਂ ਉਤੇ ਹੋਇ।

ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਹੈ। ਇਕ ਨਾ ਇਕ ਦਿਨ ਤਾਂ ਖਾਕੁ ਨੇ ਉਪਰ ਹੋਣਾ ਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਲਾਈਨਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੰਕਾਰ, ਵਡੱਪਣ ਤੋਂ ਬਚਾ ਕੇ ਰੱਖਦੀਆਂ ਨੇ। ਦੂਸਰੇ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ ਦੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਿਆਰ, ਸਤਿਕਾਰ ਭਰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਨੇ। ਮੈਂ ਅਜੇ ਇਸੇ ਤਾਣੇ ਪੈਣੇ ਵਿਚ ਉਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਫੋਨ ਦੀ ਘੰਟੀ ਵੱਜੀ। ਮੈਂ ਫੋਨ ਚੁੱਕ ਕੇ ਹੈਲੋ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਚਾਂਦੀ ਰੰਗੀ ਦਾਹੜੀ ਵਾਲੇ ਪਟਿਆਲੇ ਸ਼ਾਹੀ ਸਲਵਾਰ ਨੇ ਫੁਰਮਾਇਆ, ਛੋਟੇ ਵੀਰ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਬੱਸ ਕੰਮਾਂ ਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਿਹਲੇ ਹੋ ਕੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਚਾਂਦੀ ਰੰਗੀ ਦਾਹੜੀ ਵਾਲਾ ਪਟਿਆਲਾ ਸ਼ਾਹੀ ਸਰਦਾਰ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤਦੇ ਹੀ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਆਪਾਂ ਕਿਸੇ ਸਾਂਝੇ ਮਿੰਤਰ ਦੇ ਬੇਟੇ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਉਤੇ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੋਇਆ ਘਰ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਲੈ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਮੈਂ ਤਿਆਰ ਰਹਾਂਗਾ। ਖੈਰ ਗੱਲ ਲੰਮੀ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਹਨਾਂ ਮੈਨੂੰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਵਕਤ ਸਿਰ ਆ ਕੇ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਤੇ ਅਸੀਂ ਰਿਵਾਜ਼ਨ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਥੇ ਅੱਪੜ ਗਏ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਮੌਕੇ ਉਤੇ ਜੋੜ ਮੇਲਾ ਇਕੱਠਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ, ਕੰਨ ਪਾੜਵਾਂ ਸ਼ੋਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸੰਗੀਤ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਕੁਝ ਹੋਰ ਬੱਸ ਦੈਗੜ ਦੈਗੜ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਕੰਨਾਂ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ਛੋਟੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਰੋ ਰੋ ਕੇ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਸੋਚਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਆਹ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਈ ਨਹੀਂ। ਚਲੋ ਜੀ ਖੈਰ ਮਿਲਦੇ ਮਿਲਾਉਂਦੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਲੈ ਕੇ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਆ ਗਏ ਤੇ ਕੰਨਾਂ ਨੇ ਬੋਝਾ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਵੀ ਲਿਆ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਝੁੰਡ ਬਣ ਗਏ, ਕੋਈ ਪੰਜ ਚਾਰ ਜਣੇ, ਐਧਰ ਤੇ ਕੋਈ ਉਧਰ, ਅਸੀਂ ਵੀ ਇੰਦਾਂ ਹੀ ਇਕ ਪਾਸੇ ਹੋ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਗੱਲਾਂ ਚਲਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਇਕ ਦੋ ਜਣੇ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਵਡਿਆਈ। ਕੋਈ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਬੱਸ ਜੀ ਗੱਲ ਛੱਡ ਦਿਓ, ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਰਹਿਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਵਕਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕੰਮ ਗਰਮੇ ਗਰਮੀ ਤੱਕ ਵੀ ਪਹੁੰਚਦਾ ਰਿਹਾ। 1984 ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਚੱਲੀ, ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਹੋਈ, ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਹੋਇਆ। ਇਕ ਚੜ੍ਹਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਇਨਕਲਾਬੀ ਟਾਈਪ ਦਾ ਬੰਦਾ ਵੀ ਕਾਫੀ ਰੋਅਬ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਸ਼ੇਰਾਂ ਦੀ ਕੌਮ ਹਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਕੌਣ ਹੱਥ ਲਾ ਜਾ। ਉਸਨੇ ਮਿਸਲਾਂ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਤੋਰ ਲਈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ

ਜਾਨਾਂ ਉਤੇ ਖੇਡ ਕੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਅਬਦਾਲੀ ਵਰਗੇ ਸੁਲਤਾਨਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਸੀ। ਬਚਾਇਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਘਰ ਅੱਪੜਦਾ ਕੀਤਾ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸਦੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਹੋਰ ਵੀ ਗੱਲਾਂਬਾਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਕਿਵੇਂ ਬਾਕੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰੀ। ਇਸ ਗਰੁੱਪ ਵਿਚ ਇਕ ਦੋ ਜਣੇ ਗੈਰ ਸਿੱਖ ਭਾਵ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਭਰਾ ਵੀ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਅਚਾਨਕ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਦੇਖੋ ਜੀ ਮੈਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਅਬਦਾਲੀ ਵੇਲੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ। 1984 ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਤਾਈਆਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਤਾਂ ਕਰ ਨੀ ਸਕੇ ਤੇ ਅਬਦਾਲੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ। ਭਾਈ ਸਾਰੇ ਜਣੇ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਏ। ਕੋਈ ਕਹੇ ਤਾਂ ਕੀ ਕਹੇ। ਗੱਲ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਬੱਸ ਲੀਡਰਾਂ ਦਾ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਹੀ ਆ ਰਹੇ ਨੇ, ਹੋਇਆ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਇਕ ਦੋ ਜਣੇ ਗਰਮੀ ਖਾ ਗਏ ਤਾਂ ਬਾਹਾਂ ਕੱਜ ਲਈਆਂ। ਮਸਾਂ ਇਕ ਦੋ ਸਿਆਣਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਈ ਜ਼ੁਬਾਨ ਦੀ ਗੱਲ ਜ਼ੁਬਾਨ ਨਾਲ ਕਰੋ। ਦਲੀਲ ਦਾ ਕੰਮ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਘੜੀ ਦੇ ਘੜਿਆਲ ਵਾਂਗ ਖੜਕ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ 1984 ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਤਾਈਆਂ, ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਵੀ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਤਾਂ ਕਰ ਨੀ ਸਕੇ ਤੇ ਅਬਦਾਲੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ। ਗੱਲ ਵਿਚ ਤਾਂ ਦਮ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਿੱਥੇ ਮਾਰ ਖਾ ਗਏ। ਚਲੋ ਜੀ ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਪਾਰਟੀ ਚਲਦੀ ਹੈ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਜਦੋਂ ਹਾਲ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ ਤਾਂ ਭਿਆਨਕ ਸ਼ੋਰ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਇੰਝ ਪਾੜਦਾ ਜਿਵੇਂ ਪੱਥਰ ਮਾਘ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਪੱਛੋਂ ਦੀ ਹਵਾ ਸਰੀਰ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਦੀ ਹੋਵੇ।

ਵਾਪਸੀ ਵਿਚ ਮੈਂ ਪਟਿਆਲੇ ਸ਼ਾਹੀ ਸਰਦਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਸਾਡੀ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਜੀ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਜਵਾਬ ਹੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਸ ਸੱਜਣ ਨੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਹੋਇਆ ਕੀ? ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਜੀ ਉਸ ਵਕਤ ਕੌਮ ਦੀ ਸੋਚ ਇਕ ਸੀ। ਇਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਨਾਂ ਤੇ ਸਹਾਰਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਬਾ-ਬਾ ਡੇਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਪਏ ਨੇ। ਇਕ ਸਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਬੋਝਾ ਗਰਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀਰ ਖੜੋ ਨੇ। ਮੈਂ ਵੀ ਹਾਮੀ ਭਰੀ ਕਿ ਭਾਈ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਤਾਂ ਗਲਤ ਹੈ। ਗੱਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਵਿਚ ਸਫਰ ਦਾ ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਲੱਗਿਆ। ਖੈਰ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਿਹਾ ਤੇ ਮੇਰਾ ਹੱਥ ਉਤੇ ਜਾ ਲੱਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਪਪਲੀਹੀ ਨੇ ਲੜ ਕੇ ਧੱਫੜ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਬੱਸ ਜੀ ਫਿਰ ਕੀ ਸੀ ਹੋ ਗਿਆ ਝਟਕਾ ਬਨਾਮ ਹਲਾਲ ਦਾ ਪੁਤਪੁਤੀ ਪਾਠ ਸ਼ੁਰੂ।

ਇਹ ਡੇਰਾਵਾਦ ਆਇਆ ਕਿੱਥੋਂ? ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਤਾਂ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਇਕ ਰੱਬ ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਫਿਰ ਇਹ ਲੋਕ ਆਪਣੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਕਿਵੇਂ ਚੌਧਰੀ ਬਣ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੋ ਕੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਹ ਘੱਗਰੀਆਂ ਵਾਲਾ ਬਾਬਾ ਏ, ਇਹ ਪਿੰਡ ਬਜਵਾੜੇ ਦਾ ਵਾਸੀ ਹੈ। ਆਹ ਬਾਬਾ ਤਾਂ ਪੂਰਾ ਚਮਤਕਾਰੀ ਹੈ। ਆਹ, ਸਾਧਤਾ ਪੂਰਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦਰਿਆਈ ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਆਪਣਾ ਡੇਰਾ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਕੰਢਿਆਂ ਤੇ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਆਹ ਬਾਬਾ ਜੀ ਪਿਛਲੇ 3-4 ਸਾਲ ਮੌਨ ਧਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਬੋਲਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਆਹ ਹੜਤਾਲੀ ਬਾਬਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਦੇ ਲਈ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਵਾਲੀ ਵੱਖਰੀ ਲਾਈਨ ਹੈ ਤੇ ਸੌ ਰੁਪਏ ਵਾਲੀ ਵੱਖਰੀ। ਛੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਦਾ ਉਥੇ ਕੰਮ ਹੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੋਲ ਟਾਈਮ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਨਚਾਰੀ ਬਾਬਾ ਹੈ, ਇਹ ਢੋਲਕੀ ਚਿਮਟਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਤਿਸੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਮਾਲਾਂ

ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਬੀਆਂ ਇਹਦੇ ਦੁਆਲੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਪੈਲਾਂ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਨੇ। ਆਹ ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਰਸੇ ਵਾਲਾ ਬਾਬਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਰਾਜੇ, ਮਹਾਰਾਜੇ ਮੰਤਰੀ ਤੱਕ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਡਿੱਗ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮੱਥੇ ਤੇ ਤਿਲਕ ਲਵਾਉਂਦੇ ਨੇ। ਹੋਰ ਕੀਹਦਾ ਕੀਹਦਾ ਨਾ ਲਈਏ। ਚੁੱਪ ਹੀ ਭਲੀ ਹੈ। ਪਰ ਨਹੀਂ ਚੁੱਪ ਭਲੀ ਨਹੀਂ, ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਤਾਂ ਬੋਲਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਅਬਦਾਲੀ ਦੇ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਭੁੱਖਿਆਂ ਭਾਣਿਆਂ ਨੇ ਜਾਨਾਂ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ ਲਾਈ। ਇਹ ਤਾਂ ਰੇਸ਼ਮੀ ਕੱਪੜੇ ਪਾ ਕੇ ਬੀਬੀਆਂ ਤੋਂ ਲੱਤਾਂ ਦੀ ਮਾਲਸ਼ ਕਰਾਉਂਦੇ ਨੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ '84 ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀ। ਜਿੱਥੇ ਮਰਜ਼ੀ ਜਾਣ, ਖਸਮਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣ। ਕੌਮ ਨੂੰ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ। ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੜ, ਭੇਡ ਚਾਲ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ।

ਰਹਿ ਗਏ ਦੋ ਚਾਰ ਜਣੇ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਦਾ ਹੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਇਕ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਗੁਪਤ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ। ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੇ ਨੂੰ ਅਖਬਾਰਾਂ ਤੇ ਟੀ. ਵੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇੱਥੇ ਕੀ ਕਰਨ ਆਏ ਸੀ। ਅੱਗੋਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਐਨਕ ਸਾਫ ਕਰਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਲਾਈ ਤੇ ਦਾਹੜੀ ਤੇ ਹੱਥ ਫੇਰਿਆ। ਨਕਲੀ ਦੰਦਾਂ ਵਿਚੋਂ ਖਚਰੀ ਜਿਹੀ ਹਾਸੀ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦੇ ਜੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸਭ ਨੂੰ ਇਕ ਅੱਖ ਨਾਲ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਵੀ ਸਾਡੀ ਪਰਜਾ ਨੇ। ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਾਂਗੇ। ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਕਾਰ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਔਹ ਗਏ ਔਹ ਗਏ। ਟੀ. ਵੀ. ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਕੈਮਰੇ ਸਾਫ ਕਰਦੇ ਰਹਿ ਗਏ ਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਕੰਨ ਖੁਰਕਣ ਲੱਗੇ।

ਇੱਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ ਇਕ ਡੇਰੇ ਵਿਚ ਇਕ ਸਲਤਨਤ ਦਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਵੀ ਜਾ ਵਤਿਆ। ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਇਨਸਾਫ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਆਇਆ ਹੋਵੇ। ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਟੀ ਵੀ. ਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਭਾਈ ਇੰਦਾਂ ਪੈ ਗਏ ਹੜਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਮਰੇ ਡੰਗਰ ਨੂੰ ਗਿਰਝਾਂ ਪਈਆਂ ਹੋਣ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਘੁਰਕੀ ਲਈ, ਫਿਰ ਕਹਿੰਦੇ ਦੇਖੋ ਜੀ ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਹੈ। ਵੋਟਾਂ ਵਕਤ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਚਲਿੰਤਰ ਕਰਨੇ ਹੀ ਪੈਂਦੇ ਨੇ। ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਕੰਨ ਨਾ ਖਾਓ ਸ਼ਾਮਾਂ ਪੈ ਗਈਆਂ ਨੇ, ਸਾਡੀ ਤਾਂ ਮਹਿਲਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਈ ਉਡੀਕ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਟੀ. ਵੀ. ਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਭਾਈ ਕਾਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇੰਝ ਭੱਜੇ ਜਿਵੇਂ ਕਈ ਵਾਰ ਕੁੱਤੇ ਕਾਰ ਘੇਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਜਦੋਂ ਕਾਰ ਤੇਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।

ਮੇਰੇ ਇੱਥੇ ਇਕ ਹੋਰ ਵਾਕਿਆ ਚੇਤੇ ਆ ਗਿਆ। ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਪਿੰਡ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸਾਂ। ਹਰੇ ਭਰੇ ਖੇਤ, ਸੁਹਣਾ ਦਿਨ, ਚੰਗੀ ਫੱਗਣ ਚੇਤ ਦੀ ਧੁੱਪ। ਮੇਰੇ ਦੇਖਦੇ ਦੇਖਦੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਟਰਾਲੀਆਂ ਤੀਵੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਲੰਘੀਆਂ। ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕੋਈ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਧਰੇ ਮੇਲਾ ਹੋਵੇ। ਮੈਂ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ। ਬੀਬੀ, ਬਾਹਰ ਐਨੀਆਂ ਤੀਵੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਟਰਾਲੀਆਂ ਕਿਥੇ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ। ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਬੀਬੀ ਕਹਿੰਦੀ ਬੱਸ ਕੁਝ ਨਾ ਪੁੱਛ, ਮੱਤ ਮਾਰ ਹੋ ਗਈ ਤਗੋੜਖਾਨੇ ਦੀ, ਫਲਾਣੇ ਥਾਂ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਬਾਬਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਸਤਿਸੰਗ ਵਿਚ ਚੱਲੀਆਂ ਨੇ। ਮੈਂ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਿਆ ਪਰ ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਜਾਵੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਕੀ ਨੇ। ਮੈਂ ਵੀ ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ ਆਪਣੇ ਇਕ ਦੋਸਤ ਨੂੰ ਪਤਾਇਆ ਕੇ ਨਾਲ ਜਾਣ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਕਰ ਹੀ ਲਿਆ। ਚਲੋ ਜੀ ਅਸੀਂ ਚਲੇ ਗਏ। ਤਿਲ ਸੁੱਟਣ ਨੂੰ ਕਿਧਰੇ ਥਾਂ ਨਾ ਮਿਲੇ। ਲੋਕ ਹੀ ਲੋਕ। ਦੋਵੇਂ ਬਾਹਾਂ ਉਪਰ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੋਕੀ ਕਿੱਲ ਕਿੱਲ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਾਉਣ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਆਪਣੀ ਟੋਲੀ ਨਾਲ ਆਇਆ। ਬੱਸ ਫਿਰ ਕੀ ਸੀ, ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਢੋਲਕੀ, ਛੈਣਿਆਂ ਨੇ ਪਾ ਤਾਂ ਭੜਝੂ। ਬਾਬੇ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬੋਲ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਨਾਲ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਨੂੰ ਹੌਲੀ ਜਿਹੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਹ ਤਾਂ ਬਾਈ ਆਪਣੇ ਮਲਵਣੀ ਗਿੱਧੇ

ਵਾਲੀ ਲੈਅ ਕੱਢਤੀ। ਨਾਲ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਨੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਇੰਝ ਦੇਖਿਆ ਜਿਵੇਂ ਮੈਨੂੰ ਖਾ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ। ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੋਇਆ।

ਫਿਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਢੋਲਕੀਆਂ ਨੂੰ ਬੋਝਾ ਜਿਹਾ ਸਾਹ ਦਿਵਾਇਆ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਭਾਈ ਰੱਬ ਨਾਲ ਜੁੜੋ। ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਰਾਬਾਂ ਪੀਂਦੇ ਨੇ, ਮਾਸ ਖਾਂਦੇ ਨੇ, ਇਹ ਨਾਨਕ ਚੇਟਕ ਕਰਦੇ ਨੇ, ਫਿਲਮਾਂ ਦੇਖਦੇ ਨੇ, ਭਾਈ ਇਹ ਸਾਰੇ ਨਰਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਗੇ। ਲਓ ਜੀ ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਢੋਲਕੀਆਂ ਨੇ ਫਿਰ ਧੂੜਾਂ ਪੱਟਤੀਆਂ।

ਚਲੋ ਜੀ ਅਸੀਂ ਵਾਪਸ ਘਰ ਆ ਗਏ। ਮੇਰੀ ਬੀਬੀ ਕਹਿੰਦੀ ਪੁੱਛ ਕਿਆ ਦੇਖ ਕੇ ਆਏ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਬੀਬੀ ਮੈਂ ਤਾਂ ਪੱਕਾ ਨਰਕ ਵਿਚ ਜਾਉਂ। ਬੀਬੀ ਕਹਿੰਦੀ ਸੁਭ ਸੁਭ ਬੋਲ। ਆਹ ਕੀ ਕਹੀ ਜਾਨਾ ਏ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਬੀਬੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਜਿਹੜੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਨੇ ਸਭ ਨਰਕਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣਗੇ। ਸੋ ਬੀਬੀ ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਨੰਬਰ ਪੱਕਾ...।

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਰਬੰਸ ਦਾਨ ਕੀਤਾ, ਪਿਆਰੇ ਸਿੱਖ ਸਹੀਦ ਕਰਵਾਏ, ਤਕਲੀਫਾਂ ਝੱਲੀਆਂ, ਮੌਤ ਨਾਲ ਦਸਤਪੰਜਾ ਲਿਆ। ਮੁਰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਵਰਗੇ ਇਨਸਾਨ ਬਣਾਏ। ਇਹ ਕਰਾਮਾਤ ਕਹਿ ਲਵੋ ਜਾਂ ਕਰਤੱਬ ਕਹਿ ਲਓ ਇਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਦਾੜ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਜ ਦੇ ਬਾਬੇ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਜੇ ਮੈਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪੁੱਛਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹਾ, ਡੇਰੇ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ। ਫਿਰ ਕਰੀ ਕਿਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਗੱਲ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਬਿਆਂ ਨੇ ਸਾਡੀਆਂ ਵੰਡੀਆਂ ਪਾ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਲੋਕੀ ਇਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਵੇਂ ਦੇਹ ਧਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ ਲੋਲੜੀਆਂ ਕੱਢਦੇ ਫਿਰਦੇ ਨੇ। ਮਤਲਬ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੌਮ ਆਪਣੇ ਅਸੂਲਾਂ ਤੋਂ ਵਿੱਛੜ ਗਈ, ਫਿਰ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਕਰੇ।

ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਤੁਰ ਤੁਰ ਕੇ ਦੁਲੀਆਂ ਗਾਹੀ। ਸੱਚ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫੋਕੇ ਵਹਿਮਾਂ ਭਰਮਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕੱਢ ਕੇ ਇਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਲੜ ਲਾਇਆ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਕੋਈ ਡੇਰਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ। ਸਗੋਂ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ। ਕਿਰਤ ਨੂੰ ਸਰਵੋਤਮ ਕਿਹਾ ਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਿਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਨਾਲ ਲਿਵ ਲਾਓ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਤੁਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਬਾਬਿਆਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬਿਖੇੜਿਆਂ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਕੋਈ ਕਿਧਰੇ ਨੂੰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਏ ਤੇ ਕੋਈ ਕਿਧਰੇ ਨੂੰ।

ਜੇਕਰ ਕੌਮ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਇਕ ਹੋਵੇ, ਸੋਚ ਇਕ ਹੋਵੇ, ਸਾਰੇ ਜਣੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਦੇ ਉਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ, ਫਿਰ ਨਾ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਝਟਕਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਹਲਾਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰੱਬ ਸੁਹਣਾ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਪੀਰ-ਓ-ਮੁਰਸ਼ਦ ਹੈ।

ਉਹ ਤਾਂ ਮਿੱਤਰ ਪਿਆਰਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਾਂ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਨਰਾਜ਼ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਦੁਕਾਨਦਾਰੀ ਚਲਾ ਰਹੇ ਨੇ ਤੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਹੁਊਆ ਬਣਾ ਕੇ ਪੋਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ। ਆਪਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ ਝਟਕਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਦੁਸ਼ਮਣ ਤੇ ਦੋਸਤ ਦਾ ਪਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਹਲਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਰਿਹਾ। ਦੁਨੀਆਂ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਲਾਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦ ਤੀਕ ਤੁਸੀਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ। ਇੱਥੇ ਮੈਨੂੰ ਮੁਹੰਮਦ ਇਕਬਾਲ ਦੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ ਚੇਤੇ ਆ ਗਈਆਂ:

ਖੁਦੀ ਕੇ ਕਰ ਬੁਲੰਦ ਇਤਨਾ
ਕਿ ਹਰ ਤਕਦੀਰ ਸੇ ਪਹਿਲੇ,
ਖੁਦਾ ਬੰਦੇ ਕੋ ਖੁਦ ਪੂਛੇ
ਕਿ ਬਤਾ ਤੇਰੀ ਰਜ਼ਾ ਕਿਆ ਹੈ।

ਰਾਵੀਓਂ ਘਾਰ ਮੇਰੇ ਰਾਂਝਣ ਦਾ ਡੇਰਾ- 2

ਰੇਸ਼ਮਾ. ਸਪੁਰਦ-ਏ-ਖਾਕ

ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਰਿਆਸਤ ਬੀਕਾਨੇਰ। ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਧੁੱਪ, ਔੜ ਦੀ ਮਾਰੀ ਰੇਤਲੀ ਤੇ ਪੱਥਰਾਂ ਵਾਲੀ ਧਰਤੀ। ਇਹਨਾਂ ਟਿੱਬਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਸਦੇ ਟਾਂਵੇ ਟਾਂਵੇ ਪਿੰਡ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦੇ ਖਾਨਾਬਦੋਸ਼ ਲੋਕ। ਮਤਲਬ ਕਿ ਗੱਡੀਆਂ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਟੱਪਰੀਵਾਸ ਜਾਂ ਓਡ ਜਾਂ ਸਿਕਲੀਗਰ ਜਾਂ ਜਿਪਸੀ ਜਾਂ ਨੋਮੈਡ ਕਬੀਲੇ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਰੇਤਿਆਂ ਵਿਚ ਭਾਉਂਦੇ ਇਕ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਕ ਬੱਚੀ ਨੇ ਕੁਝ ਅਰਸਾ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਅੱਖ ਪੁੱਟੀ। ਉਸਦੀ ਅੰਮੀ ਤੇ ਅੱਬੂ ਨੇ ਉਸਦਾ ਨਾਂ ਰੇਸ਼ਮਾ ਰੱਖਿਆ। ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਟਿਕਾਣਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਬੱਚੀ ਕੋਈ ਸਕੂਲੀ ਤਾਲੀਮ ਨਾ ਲੈ ਸਕੀ।

ਫਿਰ 1947 ਦਾ ਕਹਿਰ ਵਾਪਰਿਆ। ਲੋਕੀ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਸਾਲ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਪਰ ਇਸ ਸਾਲ ਇਸ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਲਹੂ ਦੇ ਛਿੱਟੇ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਗਏ। ਬੀਕਾਨੇਰ ਦੇ ਰੇਤਲੇ ਟਿੱਬਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਲਹੂ ਦੇ ਹੰਝੂ ਪਹੁੰਚੇ ਤੇ

ਰੇਸ਼ਮਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੰਝੂਆਂ ਤੇ ਤੁਰਦੀ ਹੋਈ ਸਰਹੰਦ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਤੇ ਸਿੰਧ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਵਕਤ ਨੂੰ ਕੋਠ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰੇਸ਼ਮਾ ਬੱਚੀ ਤੋਂ ਹੁੰਦ-ਤਹੇਲ ਜੁਆਨ ਰੇਸ਼ਮਾ ਬਣ ਗਈ। ਰੇਸ਼ਮਾ ਦੇ ਕੱਚ ਕਾਠ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਹ ਕੋਈ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਅਸਲੀ ਰਾਜਪੂਤਣੀ ਲੱਗਦੀ। ਉਸ ਦੇ ਨੱਕ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਕੋਕਾ ਉਸਦੀ ਵੱਖਰੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਾਉਂਦਾ। ਰੇਸ਼ਮਾ ਦੇ ਮੋਟੇ ਬੁੱਲ੍ਹ ਤੇ ਚੌੜੇ ਦੰਦ ਉਸ ਦੇ ਗੋਰੇ ਰੰਗ ਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਲੱਗਦੇ। ਰੇਸ਼ਮਾ ਨੂੰ ਅੱਲ੍ਹਾ ਪਾਕ ਨੇ

ਸੁਹਣੇ, ਭਰਵੇਂ ਤੇ ਗੁੰਦਵੇ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੇਸ਼ਮਾ ਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਗੁੱਤ ਕਰਕੇ ਸਜਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ। ਹਾਂ ਇਕ ਗੱਲ ਰੇਸ਼ਮਾ ਦੀ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਖਰੀ ਸੀ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ। ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਨਹੀਂ, ਝੀਲ ਵਰਗੀਆਂ ਨਹੀਂ, ਸੰਦਲੀ ਅੱਖਾਂ, ਨਹੀਂ, ਕਜਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ, ਨਹੀਂ, ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਬੱਸ ਜੋ ਵੀ ਸਨ ਉਹ ਰੇਸ਼ਮਾ ਦੀਆਂ ਹੀ ਅੱਖਾਂ ਸਨ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀਆਂ। ਬੱਸ ਇਹ ਅੱਖਾਂ ਹੀ ਰੇਸ਼ਮਾ ਨੂੰ ਖਾਨਾਬਦੋਸ਼ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ। ਇਹਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰੱਬ ਸੁਹਣੇ ਨੇ

ਉਸਨੂੰ ਚੰਗੀ ਆਵਾਜ਼ ਵੀ ਬਖਸ਼ੀ। ਇਕ ਗਹਿਰਾਈ ਵਾਲੀ ਆਵਾਜ਼, ਇਕ ਦਰਦ ਭਰੀ ਤੇ ਸੋਜ਼ ਵਿਚ ਗੜ੍ਹਤ ਆਵਾਜ਼।

ਸਿੰਧ ਦੇ ਵਿਚ ਸੇਵਨ ਸ਼ਰੀਫ ਦੀ ਦਰਗਾਹ। ਜਿੱਥੇ ਲੋਕੀ ਘਿਓ ਦੇ ਚਿਰਾਗ ਬਲਦੇ, ਢੋਲ ਵੱਜਦੇ, ਧਮਾਲਾਂ ਪੈਂਦੀਆਂ, ਘੁੰਗਰੂਆਂ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਫਿਜ਼ਾ ਨੂੰ ਜੰਨਤ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ। ਇਸੇ ਦਰਗਾਹ ਉਤੇ ਇਕ ਰਾਤ ਰੇਸ਼ਮਾ ਵੀ ਬੈਠੀ ਆਪਣੀ ਜਾਦੂਮਈ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਸੇਵਨ ਸ਼ਰੀਫ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਇਕੀਦਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਭੇਂਟ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਆਵਾਜ਼ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰੇਡੀਓ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕੰਨੀ ਪਈ, ਉਸ ਨੇ ਡਰਾਇਵਰ ਦੇ ਮੋਢੇ ਤੇ ਬਪਕ ਦਿੱਤੀ, ਗੱਡੀ ਰੁਕੀ। ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ ਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਰੇਸ਼ਮਾ ਨੂੰ ਸੁਣ ਰਹੇ ਸਨ। ਬੱਸ ਫਿਰ ਕੀ ਸੀ ਆਪਣਾ ਕਾਰਡ ਰੇਸ਼ਮਾ ਨੂੰ ਪਕੜਾਇਆ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕੁੜੀ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 9 ਤੇ)

ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਬ

ਮਾਵਾਂ! ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤੇ ਨਹੀਂ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਪੂਜਦੇ ਹਨ, ਬੱਸ ਨਾਮ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਵੱਡਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਮਾਂ ਦਾ ਇਕੋ ਰੂਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਠੰਡੀ ਛਾਂ ਵਾਲਾ ਤੇ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਇਸ ਠੰਡੀ ਛਾਂ ਬੱਲੇ ਬੈਠਣ ਲਈ ਲੋਚਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਕਿਸੇਅਭਾਗੇ ਦੇ ਕਰਮਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਠੰਡੀ ਛਾਂ ਨਹੀਂ ਵੀ ਹੁੰਦੀ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਜਨਮ ਦੇ ਕੇ ਆਪ ਧਰ ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ। ਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਰੂਹਾਂ ਹੋਣ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਸਵਰਗਾਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਥੋਂ ਰੱਬ ਦਾ ਹੀ ਇਕ ਅੰਸ ਬਣ ਫਿਰ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਸਾਡੇ ਵਰਗਿਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਾਂ-ਗੈਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਲਈ ਆ ਪਹੁੰਚਦੀਆਂ ਨੇ। ਇਹ ਮਾਂ ਤੇ ਦੂਸਰੀ ਧਰਤੀ ਮਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ। ਸਾਡੀ ਮਾਂ ਵੀ ਠੰਡੀ ਹੈ ਤੇ ਧਰਤੀ ਮਾਂ ਵੀ ਠੰਡੀ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੀ ਕਾਵਾਂ ਰੋਲੀ ਨੂੰ ਝੱਲੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਕਾਵਾਂ ਰੋਲੀ ਪੈਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਚੁੰਮਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਭੱਜ ਭੱਜ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਉਥੇ ਅਸੀਂ ਮਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਰੋ-ਦਾਰੀ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਾਹਲੋਂ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਇੱਥੋਂ ਚੱਲਣ ਵੇਲੇ 25-30 ਘੰਟੇ ਦਾ ਸਫਰ ਅਸੀਂ ਕਈ ਵਾਰ ਆਰਾਮ ਨਾਲ, ਕਈ ਵਾਰ ਤੰਗੀ ਨਾਲ ਲੰਘਾ ਕੇ ਉਥੇ ਜਦੋਂ ਦਿੱਲੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਾਂ, ਉਥੋਂ ਉਡ ਕੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਏ ਕਿ ਜਲਦੀ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਕਿ ਮਾਂ-ਪਿਓ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਵਿਚ ਲੈ ਲੈਣ। ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਿਆਰਾ ਨਿੱਘ ਉਹਨਾ ਬਾਹਾਂ ਵਿਚ ਹੈ ਜੋ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਖਿਲਾਰ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਨਾਲ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਵੀ ਐਤਕੀ ਜਲਦੀ ਦੇਣੀ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਾਹਲਾ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਪਿੰਡ ਜਾਣ ਲਈ ਮਨ ਵਿਚ ਉਤਾਵਲਾਪਣ ਸੀ। ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਮੈਂ ਸ਼ਾਮੀ 7 ਕੁ ਵਜੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਲੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹੀ ਇੱਕਦਮ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਚੀਸ ਜਿਹੀ ਪਈ ਕਿ ਰੱਬਾ ਆਹ ਕੀ, ਮੈਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਜਲਦੀ ਘਰ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਪਰ ਪਿੰਡ ਜਾਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਿਸ ਵਾਸਤੇ। ਮੈਂ ਇੱਕਦਮ ਕਮਰੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹਾ ਸੋਚੀਂ ਪੈ ਗਿਆ ਕਿ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸਦੇ ਕੋਲ। ਉਹ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤਾਂ 2002 ਵਿਚ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਉਥੇ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਦੀ ਪਿਓ ਦੀ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਵੀ

ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ 14 ਸਾਲ ਉਡੀਕ ਉਡੀਕ ਕੇ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਚਲੇ ਗਏ। ਕੋਈ ਕਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਉਡੀਕ ਸਕਦਾ ਹੈ 14-15 ਸਾਲ। ਹੋਰ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਦੇ ਉਹ ਮੇਰਾ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁੜਕੇ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋ ਵੀ ਹਵਾਵਾਂ 'ਚੋਂ ਦੂਰ ਚਲੀ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਬੱਸ ਇਕ ਡਿੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਮਕਾਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਮੁਹਰੇ ਇਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਜਿੰਦਰਾ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਖ਼ਬਰੇ ਇਹ ਜਿੰਦਰਾ ਸਾਡੇ ਘਰ ਕਿਹੜੇ ਵੇਲਿਆਂ ਤੋਂ ਸੀ, ਜੋ ਅੱਜ ਇਹ ਦਰਸਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਸਦੇ ਇਸ ਘਰ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਮੈਂ ਹੀ ਬਚਿਆ ਹਾਂ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਹਾਲੇ ਜੰਗਲ ਨੇ ਨਾ ਖਾਧਾ ਹੋਵੇ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਘਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਐਸੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਬਚੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਸਬੂਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੀ ਹੈ ਇਹ ਜਿੰਦਰਾ। ਇਨਸਾਨ ਜਿੱਥੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੈ, ਉਥੇ ਦਾ ਹੀ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਿੱਛੇ ਮੁੜਕੇ ਵੇਖਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਜੇ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਮਗਰੋਂ। ਫਿਰ ਤਾਂ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਣਾ ਹੀ ਹੈ।

ਜਿਸ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਸਾਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਪੈਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਕਿ ਵੀਰ ਪੁੱਤਰ ਰੋਟੀ ਖਾ ਲੈ, ਦੁੱਧ ਪੀ ਲੈ, ਤੂੰ ਖੇਡ ਖੇਡ ਕੇ ਥੱਕ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਐ, ਅੱਜ ਉਥੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਦੀਵੇ ਦੀ ਲੋਅ ਵੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ। ਇਹ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਨਸਾਨ ਨਾਲ। ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਦਿਖਾਈ, ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਰੋਂਦੇ ਕੁਰਲਾਂਦੇ ਛੱਡ ਕੇ ਪਰਦੇਸਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਰੁੱਖੀ ਸੁੱਖੀ ਜਿਹੜੀ ਉਹ ਖਾਣਗੇ, ਸ਼ਾਇਦ ਅਸੀਂ ਵੀ ਖਾ ਲਵਾਂਗੇ। ਪਰ ਜਿੰਦਗੀ ਉਤੇ ਚੰਗੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਭੂਤ ਸਵਾਰ ਜਦੋਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਦੋਂ ਫਿਰ ਇਨਸਾਨ ਇਕ ਨਹੀਂ ਅਨੇਕਾਂ ਗਲਤੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਉਹ ਸਮਾਂ ਲੰਘ ਗਿਆ ਮੈਂ ਪਿੰਡ ਘਰਦੇ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਸਿਰਫ ਉਡੀਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਪਰ ਆਵਾਜ਼ ਕਿਸੇ ਨਹੀਂ ਮਾਰਨੀ ਤੇ ਉਹ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਖ਼ਬਰੇ ਕਿਧਰੇ ਹੋਰ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬੁਲਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਹਾਂ ਬੱਸ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਖੁਦਗਰਜ਼ ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਜ਼ਰੂਰ ਲੱਭਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹੋਣਗੇ, ਭਾਵੇਂ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਦਾ ਪਹਿਰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਦਿਨ ਸੀ ਤਾਂ ਅਸਲ ਨੂੰ ਫੜ ਨਹੀਂ ਸਕੇ ਤਾਂ ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰਛਾਵਿਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਬਿਖਰੇ ਫਿਰਦੇ ਹਾਂ। ਉਸ ਘਰ

ਵਤਨ ਫੇਰੀ

ਵਰਗੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਘਰ ਹੋਣਗੇ, ਜਿੱਥੇ ਜਿੰਦਰੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਅਭਾਗੇ ਵੀ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਤਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਕਾਸ਼ ਕਿਧਰੇ ਜਲਦੀ ਚਲੇ ਗਏ ਹੁੰਦੇ। 10-12 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਜਿੰਦਰੀ ਦੇ ਚੰਗੇਰੇ ਦਿਨ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਯਾਦਾਂ ਦੇ ਪੁਲੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਮਰਜ਼ੀ ਰੋ ਲਿਆ ਕਰੋ ਤੇ ਯਾਦ ਕਰ ਲਿਆ। ਗਿਆ ਨੇ ਕਦੇ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ। ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ। ਪਰ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀ ਹਸਰਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਹਿੰਦੀ ਏ। ਤੁਸੀਂ ਜਾਵੋ ਜਾਂ ਨਾ। ਪਰ ਕੀ ਅਸੀਂ ਧੀਅ-ਪੁੱਤਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਕਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਹੀਂ। ਸਾਡੇ ਧੀਅ-ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਕਿਧਰੇ ਦੂਸਰੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਪੁਲ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਹ-ਨ ਕਰੀ, ਉਹ ਨਾ ਕਰੀ ਤੇ ਜਾਂਦਾ ਹੀ ਫੋਨ ਕਰ ਦਈਂ, ਜਲਦੀ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਈਂ।

ਸਾਡੇ ਮਾਂ- ਬਾਪ ਦੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਕੀ ਅਸੀਂ ਸਿਰ ਉਪਰੋਂ ਲੰਘਾ ਦਿੱਤੀਆਂ? ਜੇ ਲੰਘਾਈਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਹੀ ਉਥੇ ਜਿੰਦਰੇ ਲਟਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਉਥੇ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂ ਇੱਥੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਸੋਚ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਕੁਝ ਬਦਲੀ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ।

ਮੈਂ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਾਂਗਾ ਜੋ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨਾਲ ਕੀਤੀ। ਸੱਜਣੇ ਤੁਸੀਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦਾ ਕਸੂਰ ਰੱਤਾ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਸਾਰਾ ਕਸੂਰ ਮੇਰਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁੜ ਕੇ ਸਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਯੁੱਗ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਉਹੀ ਮਿੱਠੀ ਬੋਲੀ ਵਾਂਗ ਮਿੱਠੇ ਸ਼ਹਿਦ ਵਾਂਗ, ਖੁਸ਼ਬੋਆਂ ਖਿਲਾਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਵੇਖਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਅਕਿੱਤਯਣ ਕਹਾਉਣ ਨਾਲੋਂ ਦੋ ਪਲ ਮਾਂ-ਪਿਓ ਨਾਲ ਬਿਤਾ ਲੈਣਾ ਸ਼ਾਇਦ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਪਛੁਤਾਵਾ ਇੰਨਾ ਨਾ ਰਹੇ।

ਉਸੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਛੋਹ ਲੈਣ ਲਈ ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਤਿੰਨ ਹਫਤੇ ਉਥੇ ਬਿਤਾ ਕੇ ਆਇਆ ਤੇ

Balbir Singh M.A.
Tel : 510-938-7771

ਇਸ ਹੱਕ ਨਾਲ ਉਥੋਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਇਕ ਗੱਲਾਂ ਕਰਾਂਗਾ, ਜੋ ਮੇਰੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਪਾਸਿਉਂ ਵੇਖਦੇ ਹੋਵੋ ਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਪੰਜਾਬ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੋਵੇ।

ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਹੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੋਚ ਆਪਣੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰੇ ਤੇ ਕੰਮ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮੇਰਾ ਵੇਖਣ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੈ।

ਮੈਨੂੰ ਉਥੇ ਮੱਖੀਆਂ ਜੋ ਖਾਣਿਆਂ ਉਪਰ ਬੈਠੀਆਂ ਇੰਨੀਆਂ ਤੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਜਾਂ ਮੈਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਜੋ ਮੱਖੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿੱਠੇ ਤੇ ਬੈਠਣ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਕੁਝ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ, ਚੰਗਿਆਈਆਂ ਤੇ ਕੁਝ ਵਲਵਲੇ ਲੈ ਕੇ ਲਿਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਵਿਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡਾ ਪੰਜਾਬ ਨਜ਼ਰ ਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਮੇਰਾ ਪੰਜਾਬ ਨਜ਼ਰ ਆ ਜਾਵੇ, ਫਿਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਨਜ਼ਰ ਆ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਐਸਾ ਲਿਖੀਏ ਜਿਸ ਵਿਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹਨ ਤੇ ਸਾਰੇ ਪੇਚੀਦਾ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤਾ ਕੰਮ ਉਥੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਹੋ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਜਾਂ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਜਾਂਦੇ ਹੋ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਕੁਝ ਸਿੱਧੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਲੱਗਦੀ ਹੋਵੇ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਕੁਝ ਪੁੱਠਾਸਿੱਧਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜੋ ਮੈਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਸਤਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖਾਂਗਾ। ਟਰੈਫਿਕ, ਬੱਸਾਂ, ਟਰੱਕ, ਕਾਰਾਂ, ਸੜਕਾਂ, ਪੁਲ, ਗੁਰਧਮ,ਲੋਕ ਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਸਲੇ।

ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਦੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਾਂਗਾ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਾ ਚੰਗੇ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਅਗਾਊਂ ਹੀ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਮੁਆਫੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

390 ਲੋਕ ਹਰ ਰੋਜ ਜਾਨਾਂ ਗੁਆਉਂਦੇ ਹਨ ਸੜਕਾਂ ਤੇ

ਸੰਨ 1947 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤਕ ਪਿਛਲੇ ਛੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਜਿੰਨੇ ਲੋਕ ਦੇਸ 'ਚ ਹੋਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਿਰਫ ਇਕ ਵਰ੍ਹੇ 'ਚ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। 26/11 ਦੀ ਘਟਨਾ 'ਚ ਜਿੱਥੇ 195 ਨਿਰਦੋਸ਼ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਉਥੇ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਔਸਤਨ 390 ਲੋਕ ਜਾਨਾਂ ਗੁਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਤਾਂ ਟਰੱਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

* 29 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਜੇਠੂਵਾਲ ਨੇੜੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-ਪਠਾਨਕੋਟ ਹਾਈਵੇ 'ਤੇ ਬੱਸ-ਟਰੱਕ ਦੀ ਟੱਕਰ 'ਚ 7 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ 15 ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ।
* 12 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਬਾਈਪਾਸ 'ਤੇ ਕਾਰ-ਟਰੱਕ ਟੱਕਰ 'ਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।
* 19 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿੱਧੀ ਜਿਲੇ 'ਚ ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਾਰ ਅਤੇ ਟਰੱਕ ਦੀ ਟੱਕਰ 'ਚ 6 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਤਿੰਨ ਛੱਤੀਸਗੜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰਮਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸਨ।
* 20 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸੰਗਰੂਰ ਨੇੜੇ ਕਾਰ-ਟਰੱਕ ਟੱਕਰ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਸੀਨੀਅਰ ਮਹਿਲਾ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੇ ਕੋਚ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਈ। 21 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਬਾਣਾ ਬਸਤੀ ਬਾਵਾ ਖੇਲ 'ਚ ਟਾਟਾ-407 ਦੀ ਲਪੇਟ 'ਚ ਆਉਣ ਨਾਲ ਇਕ ਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਨੌਜਵਾਨ ਹਰਮੇਸ਼ ਲਾਲ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।
ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ 'ਚ ਜਿੱਥੇ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਟਰੈਫਿਕ ਦਾ ਭਾਰੀ ਵਾਧਾ, ਟਰੈਫਿਕ ਪੁਲਸ ਵਲੋਂ ਟਰੈਫਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਵਾਉਣ 'ਚ ਲਾਪੁਵਾਹੀ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਉਥੇ ਹੀ ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਇਕ ਸਰਵੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਡੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਤੋਂ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਮਿੱਥੇ ਘੰਟਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮੇਂ ਤਕ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਮਜਬੂਰਨ ਉਹ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨੀਦਰੇ, ਤਣਾਅ ਸਮੇਤ ਕਈ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਡਿਜ਼ੀਜ਼ ਕੰਟਰੋਲ

ਐਂਡ ਪ੍ਰੀਵੈਂਸ਼ਨ (ਸੀ. ਡੀ. ਸੀ.) ਅਤੇ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਰੋਡ ਟਰੈਫਿਕ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ (ਆਈ. ਆਰ. ਟੀ. ਏ.) ਵਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ 16 ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕ ਸਰਵੇ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲਗਭਗ 27 ਫੀਸਦੀ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ 10 ਫੀਸਦੀ ਨੇ ਖੈਣੀ (ਤੰਬਾਕੂ) ਅਤੇ 25 ਫੀਸਦੀ ਨੇ ਬੀੜੀ ਪੀਦਿਆਂ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨੀ।
ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ, "ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਵਲੋਂ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨਾ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ। ਨੀਦ ਤੋਂ ਬਚਣ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮੇਂ ਤਕ ਗੱਡੀ ਚਲਾ ਸਕਣ ਲਈ ਡਰਾਈਵਰ ਕੋਈ ਨਸ਼ੀਲਾ ਪਦਾਰਥ ਚਬਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਸਿਗਰਟਨੋਸ਼ੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨਸ਼ੇ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡਰਿੰਕ ਪੀਂਦੇ ਹਨ।" ਇਸ ਸਰਵੇ ਦੌਰਾਨ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦਾ ਪ੍ਰੀਖਣ ਕਰਨ 'ਤੇ 29 ਫੀਸਦੀ ਡਰਾਈਵਰ ਉਨੀਦਰੇ ਸੰਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ, 12 ਫੀਸਦੀ ਤਣਾਅ, 12 ਫੀਸਦੀ ਪ੍ਰੈਸ਼ਨੀ ਅਤੇ 4 ਫੀਸਦੀ ਅੰਧਰਾਤੇ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਪਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲੰਮੀ ਮਿਆਦ ਤਕ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਕਈ ਡਰਾਈਵਰ ਏਡਜ਼ ਵਰਗੇ ਭਿਆਨਕ ਯੋਨ ਸੰਬੰਧੀ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੜਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਾਹਿਰ ਰੋਹਿਤ ਬਲੂਜਾ ਅਨੁਸਾਰ, "ਕਿਉਂਕਿ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰਾਂ 'ਤੇ ਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਮਾਲ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਭਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਰਾਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਿਆਦ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮੇਂ ਤਕ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।" ਸਰਵੇ 'ਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਟੈਸਟ ਦੇ ਕੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪੂਰੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਰਾਈਵਰ ਰਿਸ਼ਵਤਾਂ ਦੇ ਕੇ ਭਾਰੀ ਗੱਡੀਆਂ ਤਕ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ 'ਚ ਦਲਾਲ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਘਾਟ ਵੀ ਹੈ। ਲਗਭਗ 10 ਫੀਸਦੀ ਡਰਾਈਵਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨਪੜ੍ਹ ਅਤੇ 32 ਫੀਸਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤਕ ਪੜ੍ਹੇ ਹਨ।

TAJ- E- CHAAT

TANDOORI NAAN

Special

ਸਮੇਸਾ ਪਲੇਟ
ਪਾਪੜੀ ਚਾਟ
ਆਲੂ ਟਿੱਕੀ
ਵੈਜ ਮਿਕਸ ਪਕੌੜਾ
ਪਨੀਰ ਪਕੌੜਾ
ਆਲੂ ਟਿੱਕੀ ਚਾਟ
ਛੋਲੇ ਭੁਟੂਰੇ
ਮੈਂਗੋ ਲੱਸੀ
ਮਿੱਠੀ ਲੱਸੀ
ਨਮਕੀਨ ਲੱਸੀ

ਪਿਆਜ਼ ਨਾਨ
ਅਦਰਕ ਨਾਨ
ਮੂਲੀ ਪਰੋਂਠਾ
ਤੰਦੂਰੀ ਰੋਟੀ
ਵੈਜੀਟੇਬਲ ਰੈਪ
ਗੋਟ ਕਰੀ
ਚਿਕਨ ਕਰੀ
ਤੰਦੂਰੀ ਚਿਕਨ ਟਿੱਕਾ
ਗੋਟ ਬਿਰਿਆਨੀ
ਚਿਕਨ ਬਿਰਿਆਨੀ

\$14.99 ਦਾ Food ਲੈਣ ਤੇ ਇਕ Movie ਮੁਫਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ

Sur Sangeet

DVD, Movie, CD's:-
Punjabi, Hindi, Tamil,
Telugu, Malayalam

For Rent or to Buy

Jawala Singh
510-378-7690,

Sunny Singh
510- 648-0084

Punjabi Music Group

Dhol & other Musician & Tabla Vadic

For Wedding, Stage Event, Reception, Religious Events or any kind of events

39497 Fremont Blvd. Fremont, CA 94538

510-226-8081

ਪੰਜਾਬ ਦੇ 13 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਸਟੇਡੀਅਮਾਂ 'ਚ ਹੋਵੇਗੀ ਕਬੱਡੀ-ਕਬੱਡੀ

6 ਮਹਾਂਦੀਪਾਂ ਦੇ 14 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ 20 ਟੀਮਾਂ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ

ਲੁਧਿਆਣਾ- ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 30 ਨਵੰਬਰ ਤੋਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਚੌਥੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਦੇ ਮੈਚਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਦੀ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਤੈਅ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਚੌਥਾ ਕਬੱਡੀ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ 30 ਨਵੰਬਰ ਤੋਂ 14 ਦਸੰਬਰ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਇਸ ਮਹਾਂਕੁੰਡ ਲਈ ਸਮੂਹ ਛੇ ਮਹਾਂਦੀਪਾਂ ਦੇ 14 ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ 20 ਟੀਮਾਂ 6.67 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜੁੜਣਗੀਆਂ। ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 30 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਮਲਟੀਪਰਪਜ਼ ਖੇਡ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਖੇ ਰੰਗਾਰੰਗ ਉਦਘਾਟਨੀ ਸਮਾਰੋਹ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਕਿ 14 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਖੇ ਪੁਰਸ਼ ਵਰਗ ਦਾ ਫਾਈਨਲ ਅਤੇ ਸਮਾਪਤੀ ਸਮਾਰੋਹ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਰਕਾਰੀ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਰਸ਼ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਇਰਾਨ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਸਪੇਨ, ਡੈਨਮਾਰਕ, ਸਕਾਟਲੈਂਡ, ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ, ਅਰਜਨਟੀਨਾ, ਸੀਆਰਾ ਲਿਓਨ ਤੇ ਕੀਨੀਆ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਡੈਨਮਾਰਕ, ਅਮਰੀਕਾ, ਮੈਕਸੀਕੋ, ਕੀਨੀਆ ਤੇ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਗੀਆਂ। ਪੁਰਸ਼ ਵਰਗ ਦੇ ਦੋ ਪੁਲ 'ਏ' ਅਤੇ 'ਬੀ' ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਛੇ-ਛੇ ਟੀਮਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਹਿਲਾ ਵਰਗ ਦੇ ਦੋ ਪੁਲ 'ਏ' ਅਤੇ 'ਬੀ' ਵਿੱਚ 4-4 ਟੀਮਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਦੇ ਮੈਚਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 30 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਉਦਘਾਟਨੀ ਸਮਾਰੋਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

1 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਯਾਦਵਿੰਦਰਾ ਪਬਲਿਕ ਸਟੇਡੀਅਮ ਪਟਿਆਲਾ, 2 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸਪੋਰਟਸ ਸਟੇਡੀਅਮ ਚੋਹਲਾ ਸਾਹਿਬ (ਤਰਨ ਤਾਰਨ), 3 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਆਉਟ-ਡੋਰ ਸਟੇਡੀਅਮ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, 4 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਸਟੇਡੀਅਮ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, 5 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸਪੋਰਟਸ ਸਟੇਡੀਅਮ ਚੌਦਾ (ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ), 6 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਟੇਡੀਅਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 7 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸਪੋਰਟਸ ਸਟੇਡੀਅਮ ਜਲਾਲਾਬਾਦ (ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ), 8 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਵਾਰ ਹੀਰੋਜ਼ ਸਟੇਡੀਅਮ ਸੰਗਰੂਰ, 9 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਨਹਿਰੂ ਸਟੇਡੀਅਮ ਰੂਪਨਗਰ ਤੇ 10 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਨਹਿਰੂ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਮਾਨਸਾ ਵਿਖੇ ਲੀਗ ਮੈਚ ਖੇਡੇ ਜਾਣਗੇ। 11 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਮਲਟੀਪਰਪਜ਼ ਸਪੋਰਟਸ ਸਟੇਡੀਅਮ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਸੈਮੀ ਫਾਈਨਲ, 12 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਟੇਡੀਅਮ ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਤੀਜੇ ਤੇ ਚੌਥੇ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾ ਵਰਗ ਦਾ ਫਾਈਨਲ ਅਤੇ 14 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਟੇਡੀਅਮ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਪੁਰਸ਼ ਵਰਗ ਦਾ ਫਾਈਨਲ ਅਤੇ ਸਮਾਪਤੀ ਸਮਾਰੋਹ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਰਕਾਰੀ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਰਸ਼ ਵਰਗ ਦੀ ਜੇਤੂ ਟੀਮ ਨੂੰ 2 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ, ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਨੂੰ 1 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਨੂੰ 51 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮਹਿਲਾ ਵਰਗ ਲਈ ਇਨਾਮ ਰਾਸ਼ੀ ਵਧਾਉਂਦਿਆਂ ਲੇਤੂ ਟੀਮ ਨੂੰ 1 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ, ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਨੂੰ 51 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਨੂੰ 25 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੋਵੇਂ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਨੂੰ 10-10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਮਿਲਣਗੇ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਸਮੇਤ ਚਾਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਆਉਣਗੇ ਕਬੱਡੀ ਵੇਖਣ

ਬਠਿੰਡਾ- ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਦੇ ਰੋਮਾਂਚ ਨੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਚੌਥੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਮੰਤਰੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਨਗੇ।

ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ, ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦੇ ਐਮ. ਪੀ. ਦਾ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਤੀਜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਵਿੱਚ ਈਰਾਨ ਦੇ ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੇ ਸੀ।

ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੀ ਖਾਤਰਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਇਨਾਮੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਵਾਰ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਦਾ ਬਜਟ ਵੱਧ ਕੇ 20 ਕਰੋੜ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਮਹਿਲਾ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਇਨਾਮ ਇੱਕ ਕਰੋੜ, ਦੂਜਾ ਇਨਾਮ 51 ਲੱਖ ਅਤੇ ਤੀਜਾ 14 ਦਿਨ ਤੱਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ 'ਚ 11 ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਵਰਗ ਵਿੱਚ 12 ਟੀਮਾਂ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਹੀ ਸਪੇਨ ਦੀ ਟੀਮ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਖਿਡਾਰੀ ਮੈਦਾਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਗੇ।

ਸਪੇਨ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਰਤੀ ਕਬੱਡੀ ਕੱਚ ਤੋਂ ਕੋਚਿੰਗ ਲਈ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਟੀਮਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਧ ਕੇ 8 ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ, ਕੀਨੀਆ ਅਤੇ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਗੀਆਂ। ਸ. ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਲੂਕਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 28 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ। 30 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਉਦਘਾਟਨ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਚੋਪੜਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਰਲਡ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ 'ਚ ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਤੇ ਰਹੇਗੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ- ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਹੈਰੋਇਨ ਤਸਕਰ ਜਗਦੀਸ ਭੋਲਾ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਫੜੇ ਗਏ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਹੁਣ 30 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਰਲਡ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ 'ਤੇ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਰਲਡ ਕੱਪ ਕਬੱਡੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਹੈਰੋਇਨ ਤਸਕਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਹਿਲਵਾਨ ਅਤੇ ਨੇਤਾ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ

ਭਾਰਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੇਗੀ। ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਐਸ ਐਸ ਪੀ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹਨਾਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਨਾਂ ਇਸ ਧੰਦੇ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਸਿਕੰਜਾ ਕਸਣ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਵਰਲਡ ਕੱਪ ਕਬੱਡੀ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੇਗੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਗਲੇ ਹਫਤੇ ਕਨੇਡੀਅਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਇੱਕ ਬੈਠਕ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜੁਟਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਹਨਾਂ

ਦਾ ਨਾਂ ਇਸ ਧੰਦੇ ਵਿੱਚ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਦਘਾਟਨੀ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਚੋਪੜਾ ਅਤੇ ਗਿੱਪੀ ਗਰੇਵਾਲ ਕਰਨਗੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਾਲ ਸਰਦੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਬੱਡੀ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਅੰਤ ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੱਕ ਪੁਰਾ ਪੰਜਾਬ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਰੰਗਿਆ ਰਹੇਗਾ। ਉਦਘਾਟਨੀ ਸਮਾਰੋਹ 30 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੀਰੋਇਨ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਚੋਪੜਾ ਫਿਲਮੀ ਗੀਤਾਂ 'ਤੇ ਠਮਕੇ

ਲਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਗਿੱਪੀ ਗਰੇਵਾਲ ਵੀ ਆਪਣੇ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨਗੇ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਛੇ ਮਹਾਂਦੀਪਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 20 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ 2013 ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਦੇ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕਰ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਮੈਚ ਬਠਿੰਡਾ, ਮਾਨਸਾ, ਮੁਕਤਸਰ, ਸੰਗਰੂਰ, ਪਟਿਆਲਾ, ਰੋਪੜ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਜਲੰਧਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ, ਜਲਾਲਾਬਾਦ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਮੁਕਤਸਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੇ।

ਸਫਾ 7 ਦੀ ਬਾਕੀ ਰੇਸ਼ਮਾ. ਸਪੁਰਦ-ਏ-ਖਾਕ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਜੰਗਲੀ ਫੁੱਲ ਬਣ ਕੇ ਟਹਿਕੇਗੀ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਨਵੇਂ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਚੀਨ, ਧਰਮ, ਮਜ਼ਹਬ ਦੀ ਬੁ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਗਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਝਰਨੇ ਦਾ ਕੋਈ ਸੂਬਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਸਰਹੱਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਿੜੇ ਹੋਏ ਫੁੱਲ ਦੀ ਖੁਸਬੂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੇਸ਼ਮਾ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਤਖਲੀਕ ਦਾ ਇੱਕ ਕਰਿਸਮਾ ਸੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਸਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਉਸੇ ਦਿਨ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਈ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਬੀਕਾਨੇਰ ਦੇ ਰੇਤਲੇ ਟਿੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਠ ਕੇ, ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਤੇ ਸਿੰਧ ਨੂੰ ਵਿਚਰਦੀ ਹੋਈ ਰੇਸ਼ਮਾ ਰੇਡੀਓ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਸਟੁਡੀਓ ਵਿੱਚ ਜਾ ਪਹੁੰਚੀ। ਭਾਵੇਂ ਰੇਸ਼ਮਾ ਨੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਜੁਬਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਗਾਇਆ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਅਸਲੀ ਪਹਿਚਾਣ ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਬਣੀ। ਰੇਸ਼ਮਾ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਮਿਲਿਆ, ਉਨਾ ਹੀ ਮਾਣ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਿਲਿਆ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵੱਸਦੇ ਨੇ, ਉਹ ਰੇਸ਼ਮਾ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਨੇ। ਮੇਰੇ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਵਾਕਿਆ ਯਾਦ ਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਨੇ ਇੱਕ ਟੀ. ਵੀ. ਸੀਰੀਅਲ ਸਾਂਝਾ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਬਣਾਇਆ। ਜਿਸ ਦਾ ਟਾਈਟਲ ਗੀਤ ਰੇਸ਼ਮਾ ਜੀ ਨੇ ਗਾਇਆ ਸੀ 'ਹਾਏ ਓ ਰੱਬਾ ਸਾਂਝਾ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਬਲਿਆ' ਗਾਰਗੀ ਸਾਹਿਬ ਹੋਰ ਦੱਸਦੇ ਨੇ ਕਿ ਰੇਸ਼ਮਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਧਾਰਨ ਜਿਹੀ ਔਰਤ ਵਾਂਗ ਰਹਿੰਦੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਟ ਪਾਇਆ। ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਆਪਣੇ ਦੁੱਪਟੇ ਨਾਲ ਢਕ ਕੇ ਰੱਖਦੀ। ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਖਾਣਾ ਉਹ ਮੰਜੇ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਚੌਕੜੀ ਮਾਰ ਕੇ ਖਾਂਦੀ। ਗਾਰਗੀ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਇੰਝ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਇਹ ਰੇਸ਼ਮਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ। ਬੱਸ ਇਹ ਸਾਦਗੀ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ਸੀ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਇਹ ਹਾਲ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਸੀ. ਡੀ. ਆਪਣੇ ਕੋਲੋਂ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਕਢਾ ਲਈ, ਚੱਲੇ ਭਾਵੇਂ ਨਾ ਚੱਲੇ, ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਧੌਣ ਇੰਝ ਆਕੜ ਗਈ ਜਿਵੇਂ ਤਾਨਸੈਨ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਰੇਸ਼ਮਾ ਦੀ ਸਾਦਗੀ ਤੇ ਸਾਊਪੁਣਾ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਨਿਖਾਰ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ। ਕੁਝ ਅਰਸਾ ਪਹਿਲਾਂ ਰੇਸ਼ਮਾ ਨੂੰ ਗਲੇ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਨੇ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਸਿਹਤ ਡਿੱਗਦੀ ਡਿੱਗਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਡਿੱਗ ਗਈ। ਫਿਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਨੇ ਅੱਖਿਆਂ ਸੋਖਿਆਂ ਰੇਸ਼ਮਾ ਨੂੰ ਸਟੇਜ ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ। ਉਹ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦੀ। ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਆਮ ਜਿਹਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਟ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਸਟੇਜ ਤੇ ਬੈਠ ਗਈ। ਹਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਾਮਵਰ, ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ, ਆਰਟਿਸਟ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਨੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਰੇਸ਼ਮਾ ਦਾ ਇਸਤੇ ਇਕਬਾਲ ਕੀਤਾ। ਰੇਸ਼ਮਾ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਤਕਲੀਫ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਜੁਬਾਨ ਬਲਬਲਾਹਟ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਸਮਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਕੋਲ ਬੈਠਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ

ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਤਾੜੀਆਂ ਮਾਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੰਝੂ ਰੋਕਿਆਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੁਕ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਰੇਸ਼ਮਾ ਨੇ ਗੀਤ ਦੇ ਬੋਲ ਲਏ ਲੰਮੀ ਜੁਦਾਈ.. ਹਾਏ ਓ ਰੱਬਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਦਿਲ ਮੇਰਾ। ਸਾਰੇ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਹੰਝੂਆਂ ਦੀ ਬਰਸਾਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਰੇਸ਼ਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਦੁੱਪਟੇ ਨਾਲ ਢਕ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਹੋ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਮੈਂ ਉਸ ਦੁੱਪਟੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮੱਥੇ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਇਸ ਤਹਿਜੀਬ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਓ। ਰੇਸ਼ਮਾ ਇੰਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਈ। ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਹੰਝੂਆਂ, ਹੌਕਿਆਂ, ਹਟਕੇਰਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਸੱਚ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਟੀ. ਵੀ. ਦੇ ਮੂਹਰੇ ਬੈਠਾ ਮੈਂ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਂਗ ਉਚੀ ਉਚੀ ਰੋ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਦੋਸਤੋ ਮੈਂ ਰੇਸ਼ਮਾ ਜੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮਿਲਿਆ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਰਮਾਂ ਵਾਲਾ ਦਿਨ ਹੋਵੇ। ਜਿਸ ਗਲੇ ਨਾਲ ਰੇਸ਼ਮਾ ਜੀ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕੀਤਾ, ਉਹੀ ਗਲਾ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਧੌਖਾ ਦੇ ਗਿਆ। ਸ਼ਾਇਦ ਹੋਰ ਕੋਈ ਰੇਸ਼ਮਾ ਪੈਦਾ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਅਚਾਨਕ ਮੇਰੇ ਜ਼ਿਹਨ ਵਿੱਚ ਰੇਸ਼ਮਾ ਜੀ ਦੇ ਕਹੇ ਹੋਏ ਸ਼ਬਦ ਫਿਰਨ ਲੱਗੇ। ਮੈਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਆਪਣੇ ਦੁੱਪਟੇ ਨਾਲ ਢਕ ਕੇ ਰੱਖਿਆ। ਇਹੋ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਮੈਂ ਇਹ ਦੁੱਪਟਾ ਹੋਰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮੱਥੇ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਰੇਸ਼ਮਾ ਤਾਂ ਇੰਨੀ ਸਾਦਗੀ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਗਈ। ਫਿਰ ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਮੋਟਾ ਵੀ ਰੇਸ਼ਮਾ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸਬਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਗੱਲ ਗਾਇਕੀ ਦੀ ਹੈ ਕੱਪੜਿਆ ਦੀ ਨਹੀਂ। ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਕੀ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਰੱਖ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨਾ ਨੰਗੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘੁੱਝ ਵਿੱਚ ਢਕੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੀ ਲੱਗਦੀਆਂ ਨੇ। ਪਰ ਹੁਣ ਆਪਾਂ ਦੇਖ ਲਓ ਕਿ ਕੀ ਨੰਗਾ ਨਾਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗਾਉਣ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨੂੰ ਢਕਣ ਲਈ ਇਦਾਂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਕਾਸ਼ ਇੱਕ ਵੀ ਕੋਈ ਐਸੀ ਹੋਵੇ ਜਿਹੜੀ ਕਰੇ ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਵੀ ਰੇਸ਼ਮਾ ਵਾਂਗ ਨਾ ਕਮਾਉਣਾ ਹੈ। ਪਰ ਕਿੱਥੇ ਜੀ? ਰੇਸ਼ਮਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸਪੁਰਦ-ਏ-ਖਾਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਖਾਕ ਨੂੰ ਆਪਾਂ ਲੱਖ ਫਰੋਲੀ ਜਾਈਏ ਰੇਸ਼ਮਾ ਨਹੀਂ ਲੱਭਣੀ। ਸੱਚ ਹੀ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ: ਨਹੀਂ ਲੱਭਣੇ ਲਾਲ ਗੁਆਚੇ, ਤੂੰ ਮਿੱਟੀ ਨਾ ਫਰੋਲ ਜੋਗੀਆ (ਇਹ ਲੇਖ ਕੁਝ ਦੇਰ ਨਾਲ ਛਪ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮੁਆਫੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ. ਏ. ਦੇਸ ਪੰਜਾਬ ਗਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਪਰ ਮੈਂ ਅਦਾਰਾ 'ਪਰਦੇਸ ਟਾਇਮਜ਼' ਦਾ ਰਿਵੀ ਹਾਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਰੇਸ਼ਮਾ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਭੇਂਟ ਕੀਤੇ। ਧੰਨਵਾਦ)

SKY TRANSPORT SOLUTION

STRIVE FOR MORE

ਅਸੀਂ ਟਰੱਕਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਰਮਿਟ ਅਤੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ICC, DOT, IFTA, IRP Plates, PERMITS, NYP, KYU, OR, Canada Permit, CORPORATION AND LLC FILLING SERVICES, 2290, PTI, Trailer plates.

SPECIAL BIT INSPECTION AND DOT AUDIT COMPLIANCE:

ਮੌਕੇ ਤੇ ਵਿਨ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾਵਾਂ

Out of service D.O.T ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੇਵਾਵਾਂ

IRS 2290 ਈ-ਫਾਈਲਿੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਕੁਆਟਰਲੀ IFTA ਫਾਈਲਿੰਗ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ

SPECIAL DOT COMPLIANCE FOR SAFETY, AUDITS AND RECORD KEEPING.

ਟਰੱਕ ਵਾਲਿਆਂ ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਲਈ

SKY Transport Solution ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੇਵਾਵਾਂ

PLEASE CONTACT US FOR FREE ADVICE

2680 N TRACY BLVD, SUITE 4, TRACY, CA 95376

PHONE: 209-855-6938, FAX: 209-762-6540

Email: skytransportsolution@gmail.com

ਇੱਕ ਵਾਰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਓ

ਗੁਰਦੇ ਵੇਚਣ ਦਾ ਗੌਰਖ-ਪੰਦਾ

ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ

ਗੁਰੂ ਕੀ ਨਗਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਜੋ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਅਤੇ ਕੱਪੜਾ ਸਨਅਤ, ਚਾਹ ਪੱਤੀ, ਸੋਨੇ ਦੇ ਜੇਵੇਰਾਤ, ਪੱਖੇ ਤੇ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ 90ਵੇਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦਿਆਂ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਪਾਰਕ ਕੇਂਦਰ ਵਜੋਂ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ।

ਅਤਿਵਾਦ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਅਚਨਚੇਤੀ ਗੁਰਦਿਆਂ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਪਾਰ ਦੀ ਮੰਡੀ ਬਣ ਗਿਆ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਵੀ ਮਰੀਜ਼ ਇੱਥੇ ਆ ਕੇ ਗੁਰਦੇ ਬਦਲਾਉਣ ਦਾ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ ਗੁਰਦੇ ਬਦਲਣ ਦੇ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਸਗੋਂ ਗੁਰਦੇ ਵੇਚਣ ਅਤੇ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਗੁਰਦਾ ਬਦਲਣ ਦੇ ਆਪਰੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪੰਜ ਤੋਂ ਸੱਤ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤਕ ਖਰਚ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦਾ ਬਦਲਣ ਦੇ ਦੋ ਆਪਰੇਸ਼ਨਾਂ (ਗੁਰਦਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਗੁਰਦਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਆਪਰੇਸ਼ਨ) ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਖਰਚ ਆਦਿ ਦੀ ਰਕਮ ਤਕਰੀਬਨ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਚਾਰ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਬਣਦੀ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਰਕਮ ਗੁਰਦਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਵਿਚੋਲੇ ਤੇ ਵਕੀਲਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਗੁਰਦਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤਕ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਦਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਗੁਰਦਾ ਵੇਚਣ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਮਿਲਦੀ ਸੀ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਡਰਾ ਧਮਕਾ ਕੇ ਸਿਰਫ਼ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਬਾਕੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਵਿਚੋਲੇ ਡਕਾਰ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇੰਜ ਇਹ ਵਪਾਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਗੁਰੂ ਨਗਰੀ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਧਿਆ-ਫੁੱਲਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਤਕਾਲੀ ਐਸ.ਪੀ. ਕੁੰਵਰ ਵਿਜੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੰਗ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਇਸ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਪਾਰ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਾਲ 1998-99 ਵਿੱਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ 4-5 ਪਰਵਾਸੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਗੁਰਦਾ ਤਾਂ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਨੇ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਦਿਨ ਇੱਕ ਘਰ 'ਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਦੀ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ। ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਚ ਕੇ ਨਿਕਲਣ 'ਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਇਸ ਗੋਰਖ ਧੰਦੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਮੀਡੀਆ ਕੋਲ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਪਾਰ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਵਧਣ-ਫੁੱਲਣ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਭੱਜਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਵਾਸੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਘਰ ਦੀ ਵੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਕੀਤੀ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ 'ਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਦੀ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਮਾਰ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕੰਜੇ ਵਿੱਚ ਫਸ ਗਏ ਸਨ। ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਘਰ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਾਵਾਂ ਤੋਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਗੁਰਦਾ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਲਿਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦਿਨ ਇਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਮਗਰੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਆਰਾਮ ਤੇ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰਦਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ 'ਤੇ ਸਖ਼ਤ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵੀ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ। ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੱਟੇ-ਕੱਟੇ ਬੰਦੇ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਜੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦਾ ਗੁਰਦਾ ਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਚੋਲੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਰ-ਕੁੱਟ ਕਰਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਜਬਰੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰਵਾ ਕੇ ਗੁਰਦਾ ਕੱਢ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਮਗਰੋਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਰਖੀਆਂ ਬਣੀਆਂ।

ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਭਾਰਿਆ ਗਿਆ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਨਾ ਹੋ ਸਕੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤਕ ਇਸ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਪਾਰ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਕਈ ਨਾਮੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਉੱਘੇ ਡਾਕਟਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਕੀਲ, ਵਿਚੋਲੇ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਬੋਲਿਆ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਸਾਲ 2002 ਵਿੱਚ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਪਤਾਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਕਈ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਮੁੱਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੇ ਬਦਲਣ ਦਾ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਰਜਨ ਡਾ.ਪੀ.ਕੇ. ਸਰੀਨ, ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਦਾ ਤਤਕਾਲੀਨ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ.ਓ.ਪੀ. ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੁਖੀ ਡਾਕਟਰ ਜਗਦੀਸ਼ ਗਾਰਗੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਮਗਰੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲੀਸ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸੈਂਕੜੇ ਗੁਰਦੇ ਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਗੁਰਦਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਗੁਰਦਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਆਪਸੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਬਣੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅੰਗ ਤਬਾਦਲਾ ਐਕਟ 1996 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦਾ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਗੁਰਦਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਖੂਨ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਹੰਗਾਮੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦਾ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ

ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਨੇਤਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਐਕਟ 'ਚ ਦਿੱਤੀ ਇਸੇ ਛੋਟ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ। ਗੁਰਦਾ ਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਮੇਟੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਗੁਰਦਾ ਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੰਦੀ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਵਧੇਰੇ ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦਾ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਗੁਰਦਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਦੂਰ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਜਾਂ ਨੌਕਰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜੋ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਸੇ ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ ਕਾਰਨ ਹੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਆਪਣਾ ਗੁਰਦਾ ਦਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਇਬਾਰਤ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਮੰਨ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤਿਆਂ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ ਚਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਦੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਬਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਗਪਗ ਡੇਢ ਹਜ਼ਾਰ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਵੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਸਨ।

ਸਾਲ 2002 ਵਿੱਚ ਹੀ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਬਗੀਚਾ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਜਗਰਾਉ ਦਾ ਕੇਸ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਨਾਖਤ ਬਦਲ ਕੇ ਰਾਜੂ ਪੁੱਤਰ ਅਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਵਾਸੀ ਜਲੰਧਰ ਵਜੋਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮਿਲਣ ਮਗਰੋਂ ਉਸ ਦਾ ਗੁਰਦਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਰਹਿੰਦੇ ਹਰਿਆਣਾ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੁਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ 'ਚ ਭੇਦਭਰੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਵਿਚੋਲੇ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸਿਖਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਬਹਾਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਰਦਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਸੁਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਕੋਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਿਸਤੌਲ ਦੀ ਠੋਕ 'ਤੇ ਗੁਰਦਾ ਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਬਗੀਚਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਭੇਦਭਰੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 11 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਲੰਮੀ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮਗਰੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੁਣ ਨਵੰਬਰ 2013 ਵਿੱਚ ਛੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧੱਬੇ ਨਾਲ ਗੁਰਦਾ

ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਸੁਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਅੱਠ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ, ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਡਾ.ਓ.ਪੀ. ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਡਾ. ਜਗਦੀਸ਼ ਗਾਰਗੀ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ, ਬਗੀਚਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਡਾ. ਐਸ.ਪੀ.ਐਸ. ਗਰੋਵਰ, ਡਾ. ਐੱਚ.ਐੱਸ. ਭੂਟਾਨੀ ਆਦਿ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਦੋ ਹੋਰ ਕੇਸ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਡਾ. ਸਰੀਨ ਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਹਨ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲੀਸ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਦਾ ਵੀ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀਨ ਵਧੀਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਏ.ਏ. ਸਦੀਕੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਪੁਲੀਸ ਟੀਮ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ ਡੇਢ ਸੌ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਗੁਰਦਿਆਂ ਦਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਪਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦਾ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਈ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਵੀ ਹੋ ਗਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਵਾਰਸ ਦੱਸ ਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸਸਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਗੁਰੂ ਨਗਰੀ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਆਪਣੇ ਚਹੇਤਿਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਵੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਪੁਲੀਸ ਦਾ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਕੱਸੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰਦਿਆਂ ਦੇ ਵਪਾਰ ਦਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੰਦਾ ਮੁੜ ਸਾਲ 2007 'ਚ ਗੁੜਗਾਉ ਵਿੱਚ ਉਭਰਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਇਹ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਕਿ ਗੁੜਗਾਉ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕਾਂਡ ਵਾਲੇ ਵਿਚੋਲੇ ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਤੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਪੁਲੀਸ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਕੱਸੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਗੁੜਗਾਉ ਨੂੰ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ।

ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ ਤਾਂ ਕਈ ਪੀੜਤ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਲੰਮੇ ਅਰਸੇ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਸਲਾਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਗਏ ਹਨ।

ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਧਰਮ ਸਨਸਨੀ ਫੈਲਾਉਣਾ ਨਹੀਂ

ਡਾ. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਇੱਕੀਵੀ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਬੂਲਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਵਿਕਸਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ, ਉਦੋਂ ਸਿਨੇਮਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ ਪਰ ਸਿਨੇਮਾ ਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਸੀ। ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਾਮਾਤਰ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਹਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪੁੱਜ ਗਿਆ ਹੈ। ਝੁੰਗੀ-ਝੱਪੜੀਆਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਐਨਟੀਨੇ ਲੱਗੇ ਆਮ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੇਬਲ ਦੇ ਪਸਾਰ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਚੈਨਲਾਂ ਤਕ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਂਦਿਆਂ ਚੈਨਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਪਾਰ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਦਾ ਆਗਮਨ ਵਿਦਿਅਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਲਈ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਖੇਤੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਖੇਜਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਦੋਂ ਇਸ ਦਾ ਵਿਦਿਆ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਵਿਕਾਸ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਇੰਨਾ ਵਿਕਸਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ। ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਰੰਗੀਨ ਹੋਣ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨਪਰਚਾਵੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਚੈਨਲ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਘਾਰ ਆਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਧੀਆ ਬਣਨ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ ਪਰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੇ ਲਾਲਚ ਨੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਸਤੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਧ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ

ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਸੇਵਾ ਭਾਵ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਚਾਨਣ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਨਿੱਜੀ ਚੈਨਲਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਪੈਸਾ ਵਿਖਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਸ਼ਹੂਰੀਆਂ ਜਾਂ ਕੁਝ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੇਵਲ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਤਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਹਰ ਵਰਗ ਅਤੇ ਹਰ ਉਮਰ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਬੂਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਤਬਦੀਲੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਉਸਾਰੂ ਹੋਵੇ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਉਸਾਰੂ ਨਹੀਂ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸੇਧ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੱਚਾ, ਸੁੱਚਾ, ਸੰਤੋਖ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਾਲਾ ਜੀਵਨ ਸਾਡੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਪਰ ਬਹੁਤੇ ਸੀਰੀਅਲ ਹੋਰਾਫੇਰੀ, ਝੂਠ ਤੇ ਲਾਲਸਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਖਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਮਸ਼ਹੂਰੀਆਂ ਕਾਰਨ ਸੰਤੋਖ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਖੋਜ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਣ ਆਮ ਔਰਤਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 33 ਕਿਸਮ ਦੀ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਸਮੱਗਰੀ ਵਰਤਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਪਗ 500 ਰਸਾਇਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਸੁੰਦਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਫੁਜ਼ੂਲਖਰਚੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿੱਤ ਨਵੇਂ ਕੱਪੜੇ, ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਖਾਵੇ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਮ ਘਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਜਦੋਂ ਅਮੀਰਾਂ ਦੀ ਰੀਸ ਕਰਨੀ ਲੱਚਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪੈਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਘਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰ ਗ਼ਲਤ-ਫੰਗ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਨੌਬਤ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਪਸੀ ਪਿਆਰ, ਸਮਰਪਣ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਥਾਂ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤੀ, ਧੋਖਾ ਤੇ ਝੂਠ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੰਜ ਸਾਡੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚੋਖੀ ਢਾਹ ਲੱਗ

ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੀ.ਵੀ. ਉੱਤੇ ਵਿਖਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਲੀਲਤਾ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਿਆ-ਮਰੋੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੁਹਜ ਦੀ ਥਾਂ ਸ਼ੋਰ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਟੀ.ਵੀ. ਦੀਆਂ ਮਸ਼ਹੂਰੀਆਂ ਖਪਤਕਾਰੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸਿਰਜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਖਾਵੇ ਦੀ ਦੌੜ ਕਾਰਨ ਆਪਸੀ ਪਿਆਰ, ਸੰਤੋਖ ਅਤੇ ਸਬਰ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਕੇਵਲ ਮਹਿੰਗਾਈ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸਗੋਂ ਗ਼ਲਤ ਢੰਗ-ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਵੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਵਾਰ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਰਚ-ਮਸਾਲਾ ਲਾ ਕੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੋੜ-ਫੋੜ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਫ਼ਰਤ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਦੀ ਨੂੰ ਗਿਆਨ-ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਸਦੀ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਫ਼ਲਤਾ ਲਈ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਪਰ ਸਾਡੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਚੈਨਲ ਗਿਆਨ ਵੰਡਣ ਦੀ ਥਾਂ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦਾ ਹਨੇਰਾ ਫੈਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਵੇਰੇ-ਸਵੇਰੇ ਬਹੁਤੇ ਚੈਨਲ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਕਰਮ-ਕਾਂਡਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਫ਼ਲਤਾ ਲਈ ਧਾਗੇ, ਤਵੀਤ ਅਤੇ ਯੰਤਰਾਂ ਦਾ ਗੁਣਗੁਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਖੌਤੀ ਬਾਬਿਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਖਰੀਦੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਮਾਈ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਨਹੀਂ ਅਪਨਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਥਾਂ ਨਿਘਾਰ ਵੱਲ ਤੁਰ ਪਵੇ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਚੈਨਲਾਂ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਨਿਯੰਤਰਣ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾ ਲਿਖ ਦੇਣਾ ਕਿ 'ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਾਰੇ ਚੈਨਲ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਚੈਨਲ ਵੱਲੋਂ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ', ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਹਰੇਕ ਚੈਨਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਰਖ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇਵੇ। ਵਿਖਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਸ਼ਹੂਰੀਆਂ

ਵੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਚਮਤਕਾਰ ਜਾਂ ਚੁਟਕੀ ਵਿੱਚ ਅਸਰ ਵਰਗੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਜਿਹੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਦਾ ਗੁਣਗੁਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚਹੇਤੇ ਹਨ ਤੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਅੱਖਾਂ ਮੀਚ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮਾਹਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰ ਕੇ ਸਹੀ ਸੇਧ ਦੇਣ। ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਵੀ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਗ਼ਲਤ ਜਾਪੇ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਚੈਨਲ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਹੁਣ ਬਹੁਤੇ ਦਰਸ਼ਕ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਫੋਨ ਜਾਂ ਖ਼ਤ ਭੇਜਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਧਾਰਮਿਕ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਸਮਾਜ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਵੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਜਾਵੇ।

ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਲੋਕਰਾਜ ਦਾ ਚੌਥਾ ਥੰਮ੍ਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲੋਕ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੀ ਕਬੂਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਨਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਧੱਕਾ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਗ਼ਰੀਬੀ, ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਵੀ ਆਵਾਜ਼ ਚੁੱਕਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮੀਡੀਆ ਵੱਲੋਂ ਚੁੱਕੀ ਗਈ ਆਵਾਜ਼ ਚੌਥਾ ਸੁਧਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਸਨਸਨੀਖੋਜ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪਹਿਲ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਸਗੋਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਦੁਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਨਾ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਤਕ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੀ ਪਹੁੰਚਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੀਮਾਂ ਬਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਕੁਰਾਹੇ ਪੈਣ ਦੀ ਥਾਂ ਦੇਸ਼ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕੇ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਮਗਲਿੰਗ- ਮੋਟੀਆਂ ਮੱਛੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੇ ਹੱਥ

ਅਕਾਲੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਭੋਲਾ ਨਾਲ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ- ਹੈਰੋਇਨ ਦੇ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਤਸਕਰ ਜਗਦੀਸ਼ ਭੋਲਾ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਵੱਡੇ ਖੁਲਾਸੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਕ ਵੱਡਾ ਖੁਲਾਸਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਸ ਧੰਦੇ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਈ ਵਰਤਮਾਨ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਈ ਸਾਬਕਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹਨ। ਪਟਿਆਲਾ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਫੜੇ ਗਏ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਕਿ ਇਸ ਧੰਦੇ ਵਿਚ ਸਥਾਨਕ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾ ਅਤੇ ਬਾਰਡਰ ਏਰੀਆ ਸਾਬਕਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਧੰਦੇ ਵਿਚ ਕਈ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਚ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਫੜੇ ਗਏ ਬਿੰਦੂ ਅਤੇ ਚਾਹਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਹੈਰੋਇਨ ਤਸਕਰਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਕਈ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕ ਵੱਡੇ ਅੱਗੇ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਫਿਰ ਕਰੋੜਾਂ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਐਸ ਐਸ ਪੀ ਹਰਦਿਆਲ

ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਾਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ

ਕਿ ਇਸ ਧੰਦੇ ਵਿਚ ਕੌਣ ਕੌਣ ਅਕਾਲੀ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਮਾਈ ਕਿੱਥੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਵੈਨਕੂਵਰ ਅਤੇ ਟਰਾਂਟੋ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ

ਹੈਰੋਇਨ ਤਸਕਰਾਂ ਦੇ ਇਸ ਧੰਦੇ ਵਿਚ ਵੈਨਕੂਵਰ ਅਤੇ ਟਰਾਂਟੋ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਹੈਰੋਇਨ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਗਏ ਕਈ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਹਰ ਸਾਲ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕਰੀਬ 10-10 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਇਹਨਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਬੁਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਕਈ ਅਕਾਲੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਲੀਡਰ ਤੇ ਹੋਰ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਹੁਣ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਪੈਸਾ ਕਿੱਥੋਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਪੈਸਾ ਹੈਰੋਇਨ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਧੰਦੇ ਦਾ ਸੀ।

ਜਗਦੀਸ਼ ਭੋਲੇ ਦੇ ਸਾਥੀ ਔਲਖ ਦਾ ਪਿਓ ਵੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਸੋਨੇ ਦੀ ਤਸਕਰੀ- ਵੀ ਆਈ ਪੀ ਨੰਬਰ ਲੈਣ ਲਈ 34 ਲੱਖ ਖਰਚੇ

ਪਟਿਆਲਾ- ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਗਿਰੋਹ ਦੇ ਮੁਖੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਭੋਲਾ ਦੇ ਸਾਥੀ ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਉਰਫ ਬਿੰਦੂ ਔਲਖ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਵੀ ਸੋਨੇ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਔਲਖ ਦੇ ਪਿਤਾ ਮਾਸਟਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੋਨੇ ਅਤੇ ਅਫੀਮ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਚਲਦੇ ਰਹੇ ਸੀ। ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 1994 ਵਿਚ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਮਾਣ ਵਿਚ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੋਂ ਉਹ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮੀ ਸਮਗਲਰ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ ਮਾਧੋਕੇ (ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ) ਦਾ ਕਰੀਬੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੈ। ਔਲਖ ਨੇ 2004 ਵਿਚ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਮੈਚ ਦੇਖਣ ਦੇ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਦੌਰਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਐਸ ਐਸ ਪੀ ਮਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਹੋਰ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੱਤ ਲਗਜ਼ਰੀ ਗੱਡੀਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਆਈ ਪੀ ਨੰਬਰ ਲਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਕੁੱਲ 31 ਲੱਖ 45 ਹਜ਼ਾਰ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈਆਂ ਇਹ ਗੱਡੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਤੇ 0001 ਨੰਬਰ ਲਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਵੀ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਸੱਤ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਮੋਬਾਇਲ ਨੰਬਰ ਸੀ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਸੀਰੀਜ਼ 00001 ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵੀ ਆਈ ਪੀ ਮੋਬਾਇਲ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਕਰੀਬ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਸੀ।

ਜਗਦੀਸ਼ ਭੋਲਾ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਲੇ ਸੰਪਰਕਾਂ ਦਾ ਸੁਰਾਗ ਮਿਲਿਆ 32 ਲੋਕੀ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ

ਪਟਿਆਲਾ- ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਬਰਤਰਫ ਡੀਐਸਪੀ ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪਹਿਲਵਾਨ ਜਗਦੀਸ਼ ਭੋਲਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਇਕ ਹਫਤਾ ਬਾਅਦ ਬਹੁਕਰੋੜੀ ਡਰੱਗਜ਼ ਸਮੱਗਲਿੰਗ ਸਕੈਂਡਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ 50 ਸ਼ੱਕੀ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ 'ਚ ਪਟਿਆਲਾ ਪੁਲਿਸ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਵੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੋਲਾ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਖੁਦ ਨੂੰ ਡਰੱਗਜ਼ ਦੇ ਧੰਦੇ ਵਿਚ ਫਸਾਇਆ ਦੱਸ ਕੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਹੁਣ ਤੱਕ 5000 ਕਰੋੜ ਦੇ ਡਰੱਗਜ਼ ਦੇ ਧੰਦੇ ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਪਰਦਾ ਉਠਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਰਾਜਸੀ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜੁੜੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਹਾਨਾ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਬਸਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀ ਵੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ 'ਚ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚਲੇ ਉੱਚ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੂਤਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਣ ਤੱਕ 32 ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਪਤੇ, ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਧੰਦੇ ਵਿਚ ਜਗਦੀਸ਼ ਭੋਲਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਸੂਤਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਧੰਦੇ ਵਿਚ ਪੱਕੇ

ਪੈਰੀਂ ਸਥਾਪਤ ਹੋਣ ਲਈ ਜਗਦੀਸ਼ ਭੋਲਾ ਨੇ ਵੀਅਤਨਾਮ ਤੇ ਚੀਨ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਕੇ ਆਏ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਤੇ ਇਹ ਲੋਕ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤੇ ਡਰੱਗਜ਼ ਦੇ ਧੰਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਖੋਜੀ ਕੁੱਤਿਆਂ, ਐਕਸਰੇ, ਸਕੈਨਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿਚ 'ਏਅਰਟਾਈਟ' ਪੈਕਿੰਗ ਕਰਨੀ ਸਿਖਾਈ। ਇਹਨਾਂ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਤਿ ਅਹਿਮ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਅਕਸਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਰਹਿੰਦੇ ਤੇ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਕੰਮ ਤੇ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਕਰਵਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਟੌਹਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਐਸਐਸਪੀ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ 50 ਸ਼ੱਕੀਆਂ ਵਿਚੋਂ 32 ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰੂਪੋਸ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਉਥੋਂ ਲਾਪਤਾ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਹਨ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਇੰਟਰਪੋਲ ਤੇ ਹੋਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਲੋਕ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਯੂਰਪ ਦੇ ਕੁਝ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੱਕ ਫੈਲੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਮਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫੜੇ ਗਏ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ

ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲ ਤੋਂ ਬੱਦੀ ਵਿਖੇ ਨਸ਼ੇ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕੁਝ ਚੋਣਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਕੰਟਰੋਲ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਝਾਮਪੁਰ ਦੇ ਇਕ ਸੈੱਲਰ ਦਾ ਵੀ ਪਤਾ ਲਾਇਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਨਸ਼ੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਇਕ ਇਕਾਈ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਵੀ ਸੀ।

ਐਸਐਸਪੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਣ ਤਕ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਜਗਦੀਸ਼ ਭੋਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬਾ, ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਦੇ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੋਨੀਪਤ ਦਾ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਾਅਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ ਜੋ ਪਠਾਨਕੋਟ ਤੇ ਬੱਦੀ ਵਿਖੇ ਦਵਾਈਆਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦੂ ਔਲਖ ਨੂੰ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਝਗੜੇ ਵਾਲੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਬੇਨਾਮੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਖਰੀਦਣ 'ਚ ਵੀ ਸਰਗਰਮ

ਹਨ ਤੇ ਜੇ ਜਾਂਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਈ ਵੱਡੇ ਰਾਜਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 1993 ਵਿਚ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ ਵੱਲੋਂ ਡਿਪਲੋਮਾ ਇਨ ਹੋਮਿਓਪੈਥਿਕ ਮੈਡੀਸਨ (ਡੀ ਐਚ ਐਮ ਐਸ) ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਇਸ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚਾਹਲ ਦੇ ਸ਼ਾਹੀ ਠਾਠ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਬਸਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਅੰਕ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਤੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਵਰਤਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕੀਨ ਸੀ।

ਅਜੇ ਪੜਤਾਲ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਤਸਕਰ ਜਗਦੀਸ਼ ਭੋਲਾ ਦੇ ਗਰੋਹ ਵੱਲੋਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੀ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਸਰਹੱਦ ਰਾਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਛੋਟੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਗਰੋਹ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਸਲਾ ਡੀਲਰਾਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਅੱਗੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਹਥਿਆਰਾਂ ਵਜੋਂ ਵੇਚ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਐਸਐਸਪੀ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਮਾਝਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਕਾਲਾ ਅਫਗਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲਾਨਾ ਖੇਡ ਮੇਲਾ ਕਰਵਾਇਆ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ- ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਪਿੰਡ ਕਾਲਾ ਅਫਗਾਨਾ ਵਿਖੇ 32ਵਾਂ ਸਾਲਾਨਾ ਖੇਡ ਮੇਲਾ ਮਾਝਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਵੱਲੋਂ ਬੀਤੀ 20 ਤੋਂ 24 ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਕਾਲਾ ਅਫਗਾਨਾ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਫੁੱਟਬਾਲ, ਕਬੱਡੀ, ਵਾਲੀਬਾਲ, ਐਥਲੈਟਿਕਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਦੌੜ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੀ ਕਰਵਾਏ ਗਏ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ. ਤ੍ਰਿਪਤ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਹਲਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਨਾਮ ਵੰਡ ਸ. ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਸਾਬਕਾ ਸਪੀਕਰ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਬੀਤੀ 9 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਕਾਲਾ ਅਫਗਾਨਾ ਵਿਖੇ ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਕੈਂਪ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਕੈਂਪ ਦੇ ਕੁਝ ਝਲਕਾਰੇ ਪੇਸ਼ ਹਨ। ਇਹ ਕੈਂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਕੈਂਪ ਨੂੰ ਸ. ਜਸਮੇਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ (ਅਮਰੀਕਾ) ਤੇ ਸਮੂਹ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤਾ। ਕੈਂਪ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਕਾਲਾ ਅਫਗਾਨਾ (ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ) ਵੱਲੋਂ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਕੈਂਪ ਲਈ ਮਾਝਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਕਾਲਾ ਅਫਗਾਨਾ ਅਤੇ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਿੱਖ ਮਿਸ਼ਨ, ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

Bhogal Dental Group

- Laser Treatment
- Lumineers/Veneers
- Dentures & Partial
- Root Canals
- Bad Breath
- Cosmetic Dentistry
- Crowns & Bridges
- Tooth Extraction
- Gum Treatment

Dr. Raja Bhogal

**37070 Newark Blvd, Suite C
Newark, CA 94560**

510-797-2840

dr.raja@rbhogaldds.com

Preet Fabrics & Appliance

ਅਸੀਂ ਹੋਲਸੇਲ ਅਤੇ ਰੀਟੇਲ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਦੇ ਸੂਟ, ਜਿਊਲਰੀ, ਫੈਸ਼ਨ ਦਾ ਹੋਰ ਸਾਮਾਨ, ਵਿਆਹ ਲਈ ਲਹਿਰੇ ਅਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ੇਰਵਾਨੀ ਅਤੇ ਹੁਣੇ ਨਵੇਂ ਚਲੇ ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਵੀ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।
ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕਲਗੀ, ਸਿਹਰਾ, ਚੂੜਾ, ਹਾਰ, ਜਾਗੇ, ਰੂਮਾਲੇ ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

YOUR ONE-STOP CENTER FOR BOTH FABRICS & APPLIANCES

5156 mowry AVE. Fremont, CA 94538

TEL: 510-797-7111 FAX: 510-739-6350

(For More Info. Call Onkar)

APPLIANCES WE CARRY ALL MAJOR BRANDS!!

SONY, SANY, JVC, PANASONIC, LUGGAGE CROSS, PARKER PENS, OSTER BLENDERS

- Tvs, VCRs, DVD
- Tape Recorders
- Camcorders
- DVD Players
- Cordless Phones
- Watches (Seiko, Citizen & Swistar)
- Shavers & Trimmers
- Cellular Phones
- Medical Equipment
- Calling Cards

TRAVEL FOR LESS INC.

INDIA | PAKISTAN | EUROPE

ਅਗਰ ਤੁਸੀ ਇੰਡਿਆ ਜਾਣ ਲਈ ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਲੈਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਹੋ ਤਾਂ ਟਿਕਟ ਖੀਦਣ ਤੋ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਾਨੂੰ ਜਰੂਰ ਕਾਲ ਕਰੋ।

CST NO : 2031914-40

Fremont Office

TRAVEL FOR LESS INC
39156 STATE STREET
FREMONT CA - 94538
510-791-330

San Jose Office

TRAVEL FOR LESS INC
2850 Quimby Rd, Suite 150
Sanjose Ca 95148
408-791-2600

**BUY TRAVEL TICKETS
AT WHOLESALE PRICE**

**Open 7 days
a week**

Still searching seats for
December travel to
INDIA
Call us for special fares

**3RD TIME
IN A ROW
2011
BEST OF
FREMONT
AWARD**

Serving the Bay Area Since 1996

Fax: 510.791.3361 | Email: info@letsflyhome.com

www.letsflyhome.com

510.791.3300 (Fremont)
408.791.2600 (San Jose)
916.419.4323 (Sacramento)
559.892.0009 (Fresno)
661.829.4467 (Bakersfield)

M.K Nijjar DDS Ruchi Nijjar DDS

NO SHOTS, NO DRILL, NO PAIN!

- Esthetic Crowns, Bridges & Dentures
- Teeth Whitening-Oral Surgery
- Root Canal Treatments
- Treatment & Prevention of Gum Disease

FAMILY DENTISTRY COSMETIC DENTISTRY

New Patients & Children Welcome

510-794-7058

www.drnijjar.com

(Across from Washington Hospital & Bart) 1895 Mowry Ave. Ste 104 Fremont

FARMERS

ਆਟੋ, ਘਰ, ਬਿਜਨਸ, ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਚੰਗੇ ਭਾਅ ਉੱਤੇ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ, ਸਹੀ ਰਾਏ ਨਾਲ ਸਹੀ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕਰਵੇਜ ਲਓ ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋ ਜਾਓ

+ Auto + Home + Life + Umbrella
+ Business Work Comp.

Duabba Insurance Agency

2450, PERALTA BLVD. SUITE 120, FREMONT, CA-94536

Ph : (510) 797-7989

Fax : (510) 794-7398

Visit us@farmers.com

Gurcharan Singh Mann
Insurance Agent
Licence # 0C 70672

ਪਾਲਿਸੀ (ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ, ਜੋ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ) ਸਿਰਫ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਦਫਤਰ ਵੱਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੈ।

ਦੀਵਾਲੀ, ਬੰਦੀ ਛੇੜ ਦਿਵਸ ਅਤੇ 'ਪਰਦੇਸ ਟਾਇਮਜ਼' ਦੀ 8ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਦੀ ਲੱਖ-ਲੱਖ ਵਧਾਈ

Raja King of Sweets Now Presents

New Introducing Chaat Corner
Come and Enjoy Mouth Watering Chaat All Day

- ਹੁਣ ਸ਼ੁਗਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਠਾਈ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ
- BHEL PAPDI CHAAT
 - FALUDA KULFI
 - GOL GAPPE (PANI PURI)
 - KHASTA KACHORI

RAJA SWEETS & INDIAN CUISINE

31583 Alvarado Blvd. Union City, CA 94587
Phone : (510) 489-9100

Cosmetic & Family Dentistry

UPPAL DENTAL CARE

50 % Discount for Cash Patients

INVISALIGN
Start from \$ 2850 Off

Call for Details
Straighten Teeth Without Wires

FREE TEETH WHITENING WITH PAID EXAM,
X-RAY & CLEANING YOUR INSURANCE
USUALLY COVER THESE SERVICES

Charanjit S Uppal
D.D.S.

- Laser Treatment
- Lumineers/Veneers
- Dentures & Partials
- Root Canals
- Bad Breath
- Cosmetic Dentistry
- Crowns & Bridges
- Tooth Extraction
- Gum Treatment

Not Valid with any other offer
Strictly Maintained Sterilization Standards
Most Insurance Plans Accepted

FREE TEETH WHITENING
ਸਫਾਈ ਤੇ ਐਕਸ-ਰੇ, ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਭੁਗਤਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

1191 W Tennyson Rd. # 4,
Hayward. (CA) 94544
510-786-1780

1750 CLEAR LAKE AVE
Milpitas, CA 95035
408-942-4400

www.uppaldental.com

Moon Indian Cuisine

510-780-9233

ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਤੋਂ ਖਾਣਾ ਪੈਕ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵੀ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵੇਲੇ ਤੰਦੂਰ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹੈ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਕਾਲ ਕਰੋ ਜੀ

- * 100 ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਤੱਕ
- * ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੇਟਰਿੰਗ ਲਈ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਛੋਟ
- * ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਕੁੱਕ

Paul
510-978-7170

Fish Pakora
ਮੱਛੀ ਪਕੌੜੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮਾਹਿਰ
ਲੱਡੂ, ਜਲੇਬੀ, ਬਰਫੀ, ਗੁਲਾਬ ਜਾਮੁਨ ਤੇ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਮੌਕੇ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਠਆਈ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਘੱਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ।

Gill
510-709-5285

Over 30 Years Experience in Restaurant & Catering Business
ਇੰਡੀਅਨ-ਫਿਜ਼ੀ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕੁਜ਼ੀਨ

ਮੂਨ ਇੰਡੀਅਨ ਕੁਜ਼ੀਨ (ਹੇਵਰਡ)
600 West Harder Rd. Hayward, CA 94544
Phone (510)780-9233 Fax (510) 780-9812

www.moonindiancuisine.net

ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਅਣਗੌਲਿਆ ਕਿਲ੍ਹਾ ਫਤਿਹਪੁਰ

ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਟਲਾ ਨਿਹੰਗ
ਗੁਰੂਪੁਰ ਦੇ ਸਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀਆਂ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਸਾਡਾ ਅਨਮੋਲ ਵਿਰਸਾ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵਾਕਿਫ ਕਰਵਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੱਚੇ ਸਰਧਾਲੂ ਪਠਾਣ ਨਿਹੰਗ ਖਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਰੀਬ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਸੌ ਸਾਲ ਪੁਰਾਤਨ ਕਿਲ੍ਹਾ ਫਤਿਹਪੁਰ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਗਵਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਿਰਫ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਇੱਟਾਂ ਦਾ ਬੜਾ ਬਣਾ ਕੇ ਗੱਡਿਆਂ ਨੀਲਾ ਝੰਡਾ ਝੂਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਨੂੰ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰੋਪੜ ਤੋਂ ਮਾਜਰੀ ਜੱਟਾਂ-ਪੁਰਖਾਲੀ ਮਾਰਗ ਉੱਤੇ ਪੈਂਦੇ ਪਿੰਡ ਫਤਿਹਪੁਰ ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਇਸ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਫਤਿਹਪੁਰ ਤੋਂ ਕਰੀਬ ਇੱਕ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਅੱਗੇ ਸ਼ਿਵਾਲਕ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਣਗੌਲੇ ਇਸ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਕਾਫੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਫਤਿਹਪੁਰ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿਖ ਰਹੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਪਹਾੜੀ ਦੇ ਵਿਗੇ-ਟੇਢੇ ਮੋੜ, ਜੰਗਲੀ ਅਤੇ ਕਾਂਟੇਦਾਰ ਝਾੜੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਮੈਂ ਤੇ ਹੈਂਡ ਮਾਸਟਰ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ

ਗਿੱਲ ਕਾਫੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਇਸ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਨੀਂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਸਰਹਿੰਦੀ ਇੱਟਾਂ ਕਿਲ੍ਹਾ ਹੋਣ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੁਣ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਹੁਣ ਆਸਪਾਸ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਭੁੱਲਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਲ੍ਹਾ ਫਤਿਹਪੁਰ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਵਹਿ-ਢੇਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਹੁਣ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀਆਂ ਨੀਂਹਾਂ 'ਤੇ ਸਰਹਿੰਦੀ ਇੱਟਾਂ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਕਿਲ੍ਹਾ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੀਬੀ ਮੁਮਤਾਜਗੜ੍ਹ ਜੀ (ਬੜੀ, ਪੁਰਖਾਲੀ) ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਇਸ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਏ ਸਨ, ਪਰ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਤਿਹਾਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਹੰਗ ਖਾਂ ਪਠਾਣ ਸ਼ਾਹ ਸੁਲੇਮਾਨ ਗਜ਼ਨਬੀ ਦੀ ਕੁਲ ਵਿੱਚੋਂ ਨੌਰੰਗ ਖਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ। ਜਿਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜੈਨਾ ਬੋਗਮ, ਪੁੱਤਰ ਆਲਮ ਖਾਂ ਤੇ ਪੁੱਤਰੀ ਮੁਮਤਾਜ ਜੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚੰਗੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਧਾ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਨੌਰੰਗ ਖਾਂ ਦਾ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ

ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮੁਰੀਦ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸਰਧਾ, ਲਗਨ ਤੇ ਪਿਆਰ ਸੀ। ਫਿਰ ਨੌਰੰਗ ਖਾਂ ਤੇ ਨਿਹੰਗ ਖਾਂ ਪਿਉ-ਪੁੱਤਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਚੰਗੀ ਨਸਲ ਦੇ ਘੋੜੇ ਲਿਆ ਕੇ ਵੇਚਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਧਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਸਨ।
ਨਿਹੰਗ ਖਾਂ ਪਠਾਣ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਇਸ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਹਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੰਨ 1947 ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਹੰਗ ਖਾਂ ਪਠਾਣ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਸਭ ਕੁਝ ਛੱਡ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਪੁਰਾਤਨ ਕਿਲ੍ਹਾ ਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਬਚੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਵੀ ਹੁਣ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਹਲਕਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਰਧਾਲੂ ਨਿਹੰਗ ਖਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਲ੍ਹਾ ਫਤਿਹਪੁਰ ਨੂੰ ਯਾਦਗਾਰ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਖਤਮ ਹੋ ਰਹੀ ਇਸ ਵਿਰਾਸਤੀ

ਯਾਦਗਾਰ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਵੀ ਯਾਦ ਰੱਖ ਸਕਣ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਲ੍ਹਾ ਫਤਿਹਪੁਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਯਾਦਗਾਰ ਵਜੋਂ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਹਾਕੀ ਦਾ ਸਿੰਬਲ ਰੁੱਖ ਓਲੰਪੀਅਨ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਢੀ

ਸਾਬਕਾ ਓਲੰਪੀਅਨ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਦਾ ਕੁੱਲ ਆਲਮ ਦੀ ਹਾਕੀ 'ਚ ਅੱਵਲ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਸੋਢੀ ਨੂੰ ਹਾਕੀ ਦੇ ਵੇਵੇ ਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਵਰਦਾਨ ਹੀ ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੈਦਾਨਾਂ ਅੰਦਰ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਉਹ ਹਾਕੀ ਖੇਡਿਆ, ਉਸ ਦੀ ਖੇਡ ਕੁਦਰਤੀ ਚਮੜੇ ਵਾਂਗ ਵਹਿਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ। 1980 ਦੇ ਮਾਸਕੋ ਓਲੰਪਿਕ ਅਡੀਸ਼ਨ 'ਚ ਸੋਢੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਿਰੇ ਦੀ ਹਾਕੀ ਖੇਡ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਇਕ ਵਾਰ ਤਹਿਲਕਾ ਮਚਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਸਕੋ ਓਲੰਪਿਕ 'ਚ ਸੋਢੀ ਦੀ ਹਾਕੀ ਹਨੇਰੀ ਇਸ ਕਦਰ ਝੁੱਲੀ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮਾਂ ਮੈਚ ਜਿੱਤਣ ਦੀਆਂ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਮੈਦਾਨ ਅੰਦਰ ਘੇਰ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀਆਂ ਗੋਦਾਂ ਗੁੰਦਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਹਮਲਾਵਰ ਖਿਡਾਰੀ ਸੋਢੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਸ ਮਿੰਟੀ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮੈਚਾਂ 'ਚ ਵਿਰੋਧੀ ਰੱਖਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਜਤਾ ਪਾਈ ਰੱਖੀਆਂ ਅਤੇ ਮਨ ਆਏ ਮੈਦਾਨੀ ਗੋਲ ਦਾਗ ਕੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮਾਂ ਦੇ ਤੁੰਬੇ ਉਡਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਢੀ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਹਾਠ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਉਡਦੀ ਬਾਲ ਨੂੰ ਬਾਜ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝਪਟਦਾ ਤਾਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹਾਕੀ ਨਾਲ ਵਲੋਟ ਕੇ ਗੋਲ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸਾਹ ਲੈਂਦਾ। ਮਾਸਕੋ ਓਲੰਪਿਕ 'ਚ ਸੋਢੀ ਦੀ ਹਾਕੀ ਚੜ੍ਹਤ ਕਾਰਨ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਵੀ ਰਹੇ ਹੋਣ ਪਰ ਹਾਕੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਵੱਡੀ ਖੇਡ ਦਾਦ ਸਦਕਾ ਉਸ ਦੇ ਹਾਕੀ ਖੇਡਣ ਦੇ ਹੌਸਲੇ ਵੀ ਬੁਲੰਦ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ। ਜਦੋਂ ਓਲੰਪਿਕ ਚੈਂਪੀਅਨ ਹਿੰਦ ਦੀ ਹਾਕੀ ਜਿੱਤ ਦੀ ਰਸਮਾਂ ਲਈ ਜੇਤੂ ਮੰਚ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹੀ ਤਾਂ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਨੇ ਜਦੋਂ ਸੋਢੀ ਨੂੰ ਸੋਨ ਤਮਗਾ ਪਹਿਨਾਇਆ ਤਾਂ ਹਾਕੀ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਾੜੀਆਂ ਨਾਲ ਆਕਾਸ਼ ਗੂੰਜ ਉਠਿਆ। ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਨੇ ਵੀ ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਣ ਸਮੇਂ ਸੋਢੀ ਦਾ ਹੱਥ ਗਰਮਜੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਕੁੱਝ ਪਲ ਘੁੱਟ ਕੇ ਫੜੀ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਮੁਸਕਰਾ ਕੇ ਕੁੱਝ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ।

ਮਾਸਕੋ ਓਲੰਪਿਕ 'ਚ ਜਿੱਤ ਦੀ ਜੇਤੂ ਜਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਢੀ 1978 ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਆਇਰਸ ਅਤੇ 1981-82 ਦਾ ਬੰਬੇ ਸੰਸਾਰ ਹਾਕੀ ਕੱਪ ਖੇਡਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

1978 ਬੈਂਕਾਕ ਏਸ਼ੀਆਈ ਹਾਕੀ ਦੇ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਨਿੱਤਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। 1975 'ਚ ਜੂਨੀਅਰ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਨਾਲ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਖੇਡ ਪਾਰੀ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਢੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨਾਂ 'ਚ 'ਟਾਪ ਸਕੋਰਰ' ਰਿਹਾ। ਕੌਮੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੀ ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਹੇ ਸੋਢੀ ਨੇ 1980 ਕਰਾਚੀ ਅਤੇ 1982 ਐਮਸਟਰਡਮ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਹਾਕੀ ਟਰਾਫੀ 'ਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ। ਐਮਸਟਰਡਮ-1982 ਹਾਕੀ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਟਰਾਫੀ 'ਚ ਸੋਢੀ ਕੌਮੀ ਟੀਮ ਦਾ ਕੈਪਟਨ ਸੀ। ਇਸ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਨੇ ਸੋਢੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਤਾਂਬੇ ਦਾ ਤਗਮਾ ਜਿੱਤਿਆ ਸੀ। ਹਾਕੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੋਢੀ 2005 'ਚ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਗੋਲਡ ਚੈਂਪੀਅਨ ਵੀ ਬਣਿਆ।

ਜਲੰਧਰ 'ਚ ਰੇਲਵੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸ. ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਮਾਤਾ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਜਨਮੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਢੀ ਨੂੰ ਉਮਦਾ ਹਾਕੀ ਖੇਡਣ ਸਦਕਾ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਵਰਦੀ ਪਾਉਣ ਦਾ ਮਾਣ ਮਿਲਿਆ। ਹੁਣ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ 'ਚ ਆਈ. ਜੀ. ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹਨ। ਹਾਕੀ 'ਚ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਾਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਮਹਿਸੂਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਸਮੁੰਦਰ 'ਚ ਡੁੱਬਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਹਾਕੀ ਦੀਆਂ ਹਾਰਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਕਾਲਜਾ ਧੁਰ ਅੰਦਰ ਤੱਕ ਸੱਲ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਢੀ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਹਾਕੀ ਕੋਚ ਲਹਿੰਬਰ ਦਾਸ ਸਨ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਢੀ ਹਾਕੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹਰਫਨਮੋਲਾ ਖਿਡਾਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਹਾਕੀ ਕੋਚ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬੋਧੀ ਨੇ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਦੇ ਚੱਪੇ-ਚੱਪੇ 'ਤੇ ਖਿਡਾਇਆ। ਕੌਮੀ ਜੂਨੀਅਰ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਵਲੋਂ ਸੋਢੀ ਲੈਫਟ ਫੁੱਲ ਬੈਕ ਵੀ ਖੇਡਦਾ ਰਿਹਾ। ਸੀਨੀਅਰ ਹਾਕੀ ਟੀਮ 'ਚ ਪ੍ਰਮੋਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕੋਚ ਨੇ ਸੋਢੀ ਨੂੰ ਹਾਫ ਲਾਈਨ 'ਚ ਸੈਂਟਰ ਹਾਫ ਅਤੇ ਲੈਫਟ ਹਾਫ ਖਿਡਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਢੀ ਦੀ ਅਗਾਂਹ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਖੇਡਣ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਅਤੇ ਰਫਤਾਰ ਸਦਕਾ ਹੀ ਹਾਕੀ ਕੋਚ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਂਟਰ ਫਾਰਵਰਡ ਭਾਵ ਹਮਲਾਵਰ ਪੱਕਤੀ 'ਚ ਖਿਡਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਗਲੀ ਪਾਲ 'ਚ ਸੋਢੀ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਂਟਰ ਫਾਰਵਰਡ ਖਿਡਾਰੀ ਵਜੋਂ ਅਜਿਹਾ ਸਥਾਪਤ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸੋਢੀ ਨੇ ਕੌਮੀ ਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਾਕੀ 'ਚ ਆਪਣੀ ਖੇਡ ਦੀ ਪੂਰੀ ਬੱਲੇ-ਬੱਲੇ ਕਰਵਾਈ ਰੱਖੀ। ਚੜ੍ਹਦੀ ਉਮਰੇ ਸੋਢੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਵੀ ਖੇਡਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਹੌਸਦਾ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਦੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਕੀ ਵਾਲੇ ਹਾਕੀ ਖੇਡਣ ਲਈ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਕਦੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਵਾਲੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਖੇਡਣ ਲਈ।
-ਸੁਖਵਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਨੌਲੀ

ਬੁਢਾਪਾ ਸਰਾਪ ਨਹੀਂ - ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਭਾਣਾ

ਪੰਜਾਹ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ ਨਿਕੰਮੇ ਹੋ ਕੇ ਬਹਿ ਜਾਣਾ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਘੋਰ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਉਮਰੇ ਹੀ ਤਾਂ ਆਦਮੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਹੀ ਆਨੰਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਉਮਰ ਤਕ ਆਦਮੀ ਦੀ ਬੁੱਧੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਕਸੌਟੀਆਂ ਉਤੇ ਪਰਖੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧੁੱਪ, ਪਾਣੀ, ਚੌਗਿਰਦਾ ਅਤੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਦੁੱਖਾਂ-ਸੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡਾ ਦਿਮਾਗ ਤੇ ਦੇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੰਢਾਅ ਚੁੱਕੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਭਵਾਂ ਸਹਾਰੇ ਹੀ ਆਦਮੀ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਰੂਪੀ ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਜ਼ਲ ਵੱਲ ਤੋਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਇਹੀ ਉਮਰ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀ, ਸਤਿਕਾਰ, ਸੁੰਦਰਤਾ ਅਤੇ ਸਿਆਣਪ ਇਸ ਉਮਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਲੱਛਣ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਲੋਕੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕੰਮਾ ਕਿਉਂ ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ? ਜੇ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਸੋਚਾਂਗੇ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਸਾਡਾ ਨਿਰਮਾਣ ਅੰਤ ਤਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਬੁੱਢੇ ਨਹੀਂ ਹੋਵਾਂਗੇ। ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿੱਤ ਨਵੇਂ ਅਣੂ ਬਣਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਰੀਰ ਦੇ ਇਸ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਆਦਮੀ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਅਸਰ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਪੈਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ। ਚਿੰਤਾ ਅਤੇ ਬਕੇਵੇਂ ਭਰੇ ਵਿਚਾਰ ਸਰੀਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਅਣੂਆਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਤਕ ਆਦਮੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰ ਹਿਲੋਰੇ ਲੈਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਦੋਂ ਤਕ ਸਰੀਰ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵੀ ਚੱਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।
ਜਿਸ ਆਦਮੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਖੰਡਰ ਵਾਂਗ ਸਮਝ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਦਮੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਆਸਾ ਦੀ ਜੇਤੂ ਜਗਦੀ

ਰਹਿਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; ਆਦਮੀ ਦਾ ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਆਦਮੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਚਾ ਆਦਰਸ਼ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਕਦੇ ਬੁੱਢਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਬਿਜਲੀ ਵਰਗੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਉਤਪੰਨ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਉਸ ਤੋਂ ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਹੌਸਲੇ ਦੀ ਉਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਆਨੰਦ ਹੈ।
ਅਨੁਭਵੀ ਆਦਮੀ ਦੀ ਉਮਰ ਜਿਉ-ਜਿਉ ਵਧਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਉਪਯੋਗਤਾ ਵੀ ਓਨੀ ਹੀ ਵਧਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਅਜਿਹੇ ਆਦਮੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦ੍ਰਿੜ ਸੰਕਲਪ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਵਧਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਸਾਡੇ ਉਪਰ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਸਰੀਰ ਕਦੇ ਵੀ ਆਲਸ ਅਤੇ ਬਕੇਵਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨੇਗਾ। ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਇਸ ਕਾਇਨਾਤ ਵਿੱਚ ਆਦਮੀ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਕੇ ਘੁੱਟ-ਘੁੱਟ ਕੇ ਮਰਨ ਤੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਭੋਗਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਆਦਮੀ ਦੀ ਔਸਤ ਉਮਰ ਧਰਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਲੰਮੀ ਹੈ।
ਇਸ ਲਈ ਆਦਮੀ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ ਉਪਰ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਧਰਤੀ ਦੇ ਇਸ ਸੁੰਦਰ ਚੌਗਿਰਦੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ-ਖੇਡਿਆਂ ਭਰਪੂਰ ਬਣਾਵੇ। ਜਦੋਂ ਆਦਮੀ ਇਸ ਭੇਦ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲਵੇਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਬੁਢਾਪੇ ਦਾ ਕੈਦੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕੇਗਾ। ਵੈਸੇ ਇੱਕ ਵੇਲਾ ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਆਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਬੁਢਾਪੇ ਨੂੰ ਸਰਾਪ ਨਹੀਂ ਸਮਝਣਗੇ। ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦੀ ਜਾਗਰੂਕ ਨਸਲ ਬੁਢਾਪੇ ਦੇ ਭੈ ਅਤੇ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ
ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ

PANNUN THE LAW FIRM
ATTORNEYS & COUNSELLORS

ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਾਅ

- ❑ ਬੋਰਡ ਆਫ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲਜ਼
- ❑ 9th & 2nd ਸਰਕਿਟ ਅਪੀਲਜ਼

ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨਜ਼

- ❑ ਬੇਨਾਫਾਇਡ ਅਸਾਇਲਮ ਪਟੀਸ਼ਨਜ਼
- ❑ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਅਪੀਲ

39180 Liberty Street, Suite 118, Fremont, CA 94538
510.796.9000 (Office), 510.796.9002 (Fax)

ਸ੍ਰੀ ਬੁਟਾ ਰਾਮ ਜੋਸ਼ੀ ਫਰਵਾਲਾ ਵਾਲੇ
Pandit Buta Ram Joshi

ਕਾਰੋਬਾਰ, ਨੌਕਰੀ, ਸੰਤਾਨ
ਪਰਾਪਤੀ, ਕੋਰਟ ਕਚਿਹਰੀ, ਜ਼ਮੀਨ
ਜਾਇਦਾਦ, ਵਿਦੇਸ਼ ਯਾਤਰਾ ਆਦਿ
ਦੇ ਹੱਲ ਵਾਸਤੇ ਮਿਲੋ ਜਾਂ ਫੋਨ ਕਰੋ

(Pharwala Wale) Red Book Astrologer

ਫੋਨ : 559-803-0055 ਜਾਂ 559-271-1579

Fresno Astrology Center, Fresno

ਭਵਨ ਕਲਾ ਦਾ ਅਦੁੱਤੀ ਨਮੂਨਾ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

- ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਵਾਹਗਾ ਸਰਹੱਦ ਨੂੰ ਮੇਲਦੀ ਜੀ. ਟੀ. ਰੋਡ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਥਿਤ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੀ ਅਦੁੱਤੀ ਤੇ ਵਿਲੱਖਣ ਇਤਿਹਾਸਕ ਇਮਾਰਤ ਕਿਸੇ ਰਾਜੇ-ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹਾ-ਨੁਮਾ ਮਹੱਲ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਮਾਰਤ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਦੀ ਅਨੂਠੀ ਭਵਨ ਕਲਾ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਤੇ ਉੱਚ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਹ ਸਿਰਮੌਰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਦਵਾਨ, ਸਾਹਿਤਕਾਰ, ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ ਖਿਡਾਰੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਪਾਏ ਯੋਗਦਾਨ ਨੇ ਇਸ ਕਾਲਜ ਦਾ ਸਿਰ ਮਾਣ ਨਾਲ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਵਿਦਿਅਕ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਮਰਕਜ਼ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਆਧਾਰ ਵੀ ਕਿਉਂਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਸੇ ਕਾਲਜ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਲਜ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਮੰਤਾ ਅਧਿਆਇ ਹੈ।

ਵਿਲੱਖਣ ਭਵਨ ਕਲਾ ਵਾਲੀ ਇਸ ਦਿਲਕਸ਼ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 5 ਮਾਰਚ 1892 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਇਮਾਰਤ ਇੰਡੋ-ਯੂਨਾਨੀ ਅਤੇ ਗੌਥਿਕ ਭਵਨ ਕਲਾ ਮੁਤਾਬਕ ਬਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਪੁਰਾਤਨ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਮੁਗਲ ਸਕੂਲ ਆਫ ਆਰਕੀਟੈਕਚਰ, ਸਿੱਖ ਸਕੂਲ ਆਫ ਆਰਕੀਟੈਕਚਰ ਦੀ ਖਾਸ ਝਲਕ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਕਾਲਜ ਅੱਗੋਂ ਲੰਬਦੀ ਜਰਨੈਲੀ ਸੜਕ ਤੋਂ ਵਾਹਗਾ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਝੰਡਾ ਉਤਾਰਨ ਦੀ ਰਸਮ ਵੇਖਣ ਲਈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਇਮਾਰਤ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਾਲਜ ਦੀ ਇਸ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਵੱਡੀ ਖੂਬੀ ਹੈ ਕਿ ਨੇੜਿਉਂ ਵੇਖਣ 'ਤੇ ਇਹ ਇਮਾਰਤ ਇੱਕ ਖਾਸ ਅਨੁਭਵ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਨੋਖੀ ਭਵਨ ਕਲਾ 'ਚ ਬਣਾਈ ਗਈ 121 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਇਸ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕੀ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਕਿਲਾ ਜਾਂ ਮਹੱਲ ਸਮਝ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਮਾਰਤ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੀ ਉਸਾਰੀ ਗਈ ਸੀ।

ਕਾਲਜ ਦਾ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਮੇਓ ਸਕੂਲ ਆਫ ਆਰਟਸ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਮੰਨੇ-ਪ੍ਰਮਾਣੇ ਸਿਵਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਗਰਜਾਖੀਆ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਇੰਨੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਆਰਕੀਟੈਕਟ ਸਨ ਕਿ

ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਦਲੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 'ਮੈਂਬਰ ਆਫ ਵਿਕਟੋਰੀਅਨ ਆਰਡਰ' ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਉਸ ਵੇਲੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਉੱਚ ਕੋਟੀ ਦਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਣੀ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਕਾਲਜ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਵੇਖ ਕੇ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਬਕਿੰਘਮ ਪੈਲੇਸ

ਲੰਡਨ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਇਸੇ ਭਵਨ ਕਲਾ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਵਜੋਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਜੋ ਅੱਜ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਉਹ ਰਾਮਗੜੀਆ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਘਰ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਪੜ੍ਹ ਨਾ ਸਕੇ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਹੋ ਗਈ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੇਰਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਪਿਆਨੋ ਖਰਾਬ ਹੋਣ 'ਤੇ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਸਾਜ਼ ਦਾ ਇਲਮ ਨਾ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਫਸਰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੱਤੀ। ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਸਥਿਤ ਮੇਓ ਸਕੂਲ ਆਫ ਆਰਟਸ ਵਿਖੇ ਸੰਨ 1875 ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਡਰਾਇੰਗ, ਗਣਿਤ ਤੇ ਜੁਮੈਟਰੀ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਖਾਸ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਈ।

ਪੜ੍ਹਾਈ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲਾਇਲਪੁਰ 'ਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਚੁਪਾਸੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਥਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਹਰੇ-ਭਰੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਕਾਲਜ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਨਜ਼ਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਅਤੇ ਪਾਲੀਵੁੱਡ ਦੇ ਕਈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਿਰਮਾਤਾ ਇੱਥੇ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਨਜ਼ਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਇਸ

ਮਹੱਲ ਨੁਮਾ ਇਮਾਰਤ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਥਾਂ ਵਿਚ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਮਾਰਤ ਵਿਚ ਬਰਾਂਡਿਆਂ, ਬੰਮੂਆਂ, ਗੁੰਬਦਾਂ, ਕਿਨਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਝਰੋਖਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਮਨ ਮੋਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵੇਲੇ ਸਿੱਖ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੇ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਿਆਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਲੋੜ ਸਮਝੀ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਇੱਕ ਉੱਚ ਕੋਟੀ ਦੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿਲੱਖਣ ਤੇ ਭਵਨ ਕਲਾ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਨਮੂਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਣਬੱਕ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸੰਨ 1890 'ਚ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਇਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਦਾ ਮੁਖੀ ਕਰਨਲ ਡਬਲਿਊ. ਆਰ ਐਮ ਹੋਰਲਾਇਡ, ਜੋ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਬਲਿਕ ਇੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਨ, ਨੂੰ ਥਾਪਿਆ ਗਿਆ। ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਬਲਿਊ ਬੈਲ ਇਸ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਬਣੇ। ਫਿਰ ਇੱਕ 121 ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਘੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਰ ਅਤਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਮਾਨ (ਨਾਭਾ), ਦੀਵਾਨ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ (ਪਟਿਆਲਾ), ਭਾਈ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਅਤੇ

ਸਰਦਾਰ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਘਰਾਣਿਆਂ ਅਤੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਰਾਜ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਆਰਥਿਕ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-ਲਾਹੌਰ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਾਨ ਦੀ ਚੋਣ ਹੋਈ। ਅੱਜ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਗਵਰਨਿੰਗ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੱਤਿਆਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਅਤੇ ਆਨਰੇਰੀ ਸਕੱਤਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਡੀਨਾ ਹਨ।

ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਖਰਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪੰਜ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਇਸ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਬਣੇ ਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵਾਦਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਰਨਲ ਡਬਲਿਊ ਆਰ ਐਮ ਹੋਰਲਾਇਡ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਗਵਰਨਿੰਗ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਨ ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਜੌਹਨ ਕੈਂਪਬੈਲ ਓਮਨ ਸਨ। ਸਾਲ 2003 ਤੋਂ ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰ-ਸੀਪਲ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦਾ ਮੁੱਖ ਟੀਚਾ ਪੱਛਮੀ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਆਧੁਨਿਕ ਗਿਆਨ ਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ ਪਸਾਰ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਤਕਨੀਕੀ ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਕਰਨਾ, ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਦਿਆ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਅਨਮੋਲ ਵਿਰਸੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਮੋਹ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

ਕੈਂਪਸ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਲਜ ਆਫ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ, ਕਾਲਜ ਫਾਰ ਵੂਮੈਨ, ਨਰਸਿੰਗ ਕਾਲਜ, ਫਾਰਮੇਸੀ ਕਾਲਜ, ਵੈਟਰਨਰੀ ਐਂਡ ਐਨੀਮਲ ਸਾਇੰਸਿਜ਼, ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਲਾਅ ਕਾਲਜ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਸ਼ੂ ਹਸਪਤਾਲ ਰਾਮ ਤੀਰਥ ਰੋਡ 'ਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ।

ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਲਜ ਆਫ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ, ਕਾਲਜ ਆਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਐਂਡ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਤੇ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਆਬਾਦੀ ਰਣਜੀਤ ਐਵੇਨਿਊ ਵਿਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਨ।

ਕੁਸ਼ਤੀ ਕਿੰਗ ਜਗਦੀਸ਼ ਭੋਲਾ ਯੂਰਪ, ਕੈਨੇਡਾ ਤੱਕ ਡਰੱਗ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦਾ ਸੀ

ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸਮੱਗਲਰਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ, ਕੁਸ਼ਤੀ ਤੇ ਕਬੱਡੀ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਿਆ

ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹਾਸਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਡਰੱਗ ਤਸਕਰ ਤੇ ਪਹਿਲਵਾਨ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੋਲਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪਟਿਆਲਾ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਸੀ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਉਰਫ ਬਿੱਟੂ ਔਲਖ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿੱਟੂ ਔਲਖ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲਾ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਪੁੱਤਰ ਬੋਨੀ ਅਜਨਾਲਾ ਦਾ ਨੇਤਲਾ ਸਾਥੀ ਹੈ। ਪਟਿਆਲਾ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਬਿੱਟੂ ਔਲਖ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਰਮਾਣਾ ਚੱਕ ਤਹਿਸੀਲ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਨੂੰ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਕੋਲੋਂ 325 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਡਰੱਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਬਿੱਟੂ ਔਲਖ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਕੋਰਟ ਰੋਡ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਨਾਮੀ ਹੋਟਲ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਯੂਥ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਬਿੱਟੂ ਔਲਖ ਨੇ ਰਾਜਸਾਸੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦਾ ਯਤਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਅਕਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਲੋਪੋਕੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਵੀ ਵਿਗੜ ਗਏ। ਟਿਕਟ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਨੇ ਪੀਪੀਪੀ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਅਜਨਾਲਾ ਦੇ ਅਕਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕ ਦੇ ਸਮਝਾਉਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਵਾਪਸੀ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਰਹੱਦੀ ਪਿੰਡ ਵੈਰੋਕੇ ਦਾ ਵਾਸੀ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਉਰਫ ਬਿੱਟੂ ਔਲਖ ਤੇ ਪਿੰਡ ਰਮਾਣਾ ਚੱਕ ਦਾ ਵਾਸੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ ਦੋਵੇਂ ਮੱਧ ਵਰਗੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਤਕਰੀਬਨ ਡੇਢ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸੀ ਪੈਂਠ ਤੇ ਦਬਦਬਾ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੋਵਾਂ ਕੋਲ ਕਰੋੜਾਂ-ਅਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕੋਈ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਵਿਧਾਇਕ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪਰ ਸਿਆਸੀ ਅਸਰ ਰਸੂਖ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਲਾਲ ਬੱਤੀ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਛੱਤਰੀ ਹੇਠ ਘੁੰਮਦੇ ਸਨ। ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਉਰਫ ਬਿੱਟੂ ਔਲਖ ਸਰਹੱਦੀ ਪਿੰਡ ਵੈਰੋਕੇ ਦੇ ਮੱਧ ਵਰਗੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮਾਤਾ ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਅਧਿਆਪਕ ਹਨ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਤਨ ਵਾਪਸੀ ਮਗਰੋਂ ਇਸ ਨੇ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ

ਪੈਰ ਰੱਖਿਆ। ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 1997 ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਕੀਤੀ। 2002 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਿਆ।

ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਉਹ ਰਾਜਸਾਸੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਸਾਬਕਾ ਅਕਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਲੋਪੋਕੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਿਹਾ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਖੁਦ ਇਸ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦਾ ਇਛੁੱਕ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਲੋਪੋਕੇ ਨਾਲ ਤੋੜ ਵਿਛੋੜਾ ਹੋ ਗਿਆ। 2007 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਔਲਖ ਨੇ ਅਜਨਾਲਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਅਮਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੋਨੀ ਤੇ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਬਣਾ ਲਈ ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਾਇਮ ਹੈ।

ਉਹ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲਾ ਤੇ ਬੋਨੀ ਅਜਨਾਲਾ ਦਾ ਚੋਣ ਏਜੰਟ ਤਕ ਰਿਹਾ। ਸਿਆਸੀ ਸ਼ਹਿ ਕਾਰਨ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਪਜੇਰੇ ਗੱਡੀ (ਪੀ ਬੀ, 0002) ਉਪਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਾਲ ਬੱਤੀ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਛੱਤਰੀ ਵੀ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਆਉਣ ਮਗਰੋਂ ਇਸ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਕੁਝ ਹੀ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾ ਲਈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਔਲਖ ਕੋਲ ਤਕਰੀਬਨ 50 ਕਿਲੋ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਕੋਰਟ ਰੋਡ 'ਤੇ ਸੰਜੋਗ ਹੋਟਲ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ 50 ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਣੀ ਕਾ ਬਾਗ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਮੁੱਲ ਦੀ ਕੋਠੀ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰੀਤ ਨਗਰ ਵਿਖੇ ਡੇਢ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਮੁੱਲ ਨਾਲ ਚਾਰ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਖਰੀਦੀ ਹੈ।

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਡਰੱਗ ਸਮੱਗਲਰ ਜਗਦੀਸ਼ ਭੋਲਾ ਬਰਤਾਨੀਆ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਐਸਐਸਪੀ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭੋਲਾ ਤੇ ਉਸਦਾ ਨੈਟਵਰਕ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਉਹ ਜੁੱਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਡੀਆਂ, ਕਿਤਾਬਾਂ, ਕੰਟੇਨਰਾਂ, ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਤੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਦੇ ਡੱਬਿਆਂ ਤੇ ਫੋਟੋ ਫਰੇਮਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਉਸ ਦਾ ਗਿਰੋਹ ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਯੂਰਪ ਦੇ ਕਈ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਡਰੱਗ ਰੈਕੋਰਡ ਵਿਚ ਚੀਨ, ਵੀਅਤਨਾਮ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵੀ ਸੀ।

ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ

ਰੇਡੀਓ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ

ਡਾਇਰ ਕਰੋ ਤੇ ਸੁਣ
832-551-5038 ਰੇਡੀਓ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ 24/7
www.radiock.com

702-482-0222 ਖਾਲਸਾ ਰੇਡੀਓ 24/7
(ਗੁਰਬਾਣੀ)
www.khalsaradio.org

702-489-0228 ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬ 24/7
(ਭੰਗੜਾ ਮਿਊਜ਼ਿਕ)
www.khalsaradio.com

702-489-0229 ਦੇਸੀ ਬਾਈਟ ਰੇਡੀਓ 24/7
(ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਮਿਊਜ਼ਿਕ)
www.desibiteradio.com

ਧਾਰਮਿਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਤਾਜ਼ਾ ਖ਼ਬਰਾਂ, ਟਾਕ ਸ਼ੋਅ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਤੇ ਫਰੀਮਾਂਟ ਤੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਸਾਰਣ

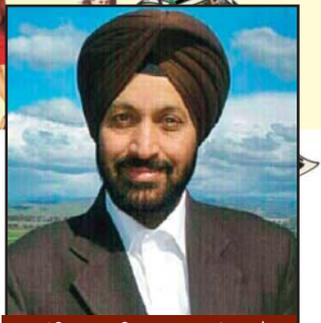
Wifi Radio ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ

ਫੋਨ: 510-900-3600

Radio CK, PO Box 296, Fremont, CA 94537

ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ

ਭੁਪਿੰਦਰ ਪੰਪੋਰ, ਫਾਰਿਜ਼ੋ
bhopinderbs@yahoo.com

ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੀ ਹਾਲਤ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸੁਧਰ ਗਈ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਨੇ ਫਿਲਮ ਕਲਾ ਦੀ ਸੁਹਜਤਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਭੜਕੀਲਾ ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਲੱਚਰ ਕਮੇਡੀ ਫਿਲਮਾਂਕਣ ਨੂੰ ਫਿਲਮ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਗ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਵਧਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੇਗੀ ਜਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮਸੌਦਾ? ਲੋੜ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਕਰਜ਼ੇ 'ਚ ਦੱਬੇ ਹੋਏ, ਮਾੜੀ ਆਰਥਿਕਤਾ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵੱਗਦੇ ਛੇਵੇਂ ਦਰਿਆ ਵਰਗੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ, ਉਥੇ ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਹੱਸਦੇ ਵੱਸਦੇ, ਖਾਂਦੇ ਪੀਂਦੇ ਅਤੇ ਨੱਚਦੇ ਟੱਪਦੇ ਦਿਖਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਦਿਖਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਸਲੀਅਤ ਤੋਂ ਕੋਹਾਂ ਦੂਰ ਵਿਚਰਦੀ ਹੈ। ਕਾਮੇਡੀ ਦੀ ਆਤ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਉਲ ਜਲੂਲ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਅੱਗੇ ਪਰੋਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਵਧਦੀ ਗਿਣਤੀ ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਹਾਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲਾਉਣ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣਾ ਬਹੁਮੁੱਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕੈਰੀ ਆਨ ਜੰਟਾ, ਲੱਕੀ ਦੀ ਅਨਲੱਕੀ ਸਟੋਰੀ, ਮਿਰਜ਼ਾ, ਸਿੰਘ ਵਰਜਿਸ਼ ਕੌਰ, ਡੈਡੀ ਕੂਲ ਮੁੰਡੇ ਫੂਲ, ਜਿਹਨੇ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਲੁੱਟਿਆ, ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਬਾਈ ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਬਾਈ, ਧਰਤੀ ਅਤੇ ਮੇਲ ਕਰਾਏ ਰੱਬਾ' ਦੇ ਨਾਂ ਵਰਣਨਯੋਗ ਹਨ।

ਅਗਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਹੁਣ ਤੱਕ 35-36 ਫਿਲਮਾਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਚੋਣਵੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ

ਬਾਅਦ 'ਚ ਚੈਨਲਾਂ ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਕਰਾਉਣ ਵੇਲੇ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਬਜਟ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਕੰਮ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਰਿਲੀਜ਼ ਸਮੇਂ ਫਿਲਮ ਦੀ ਪੂਰੀ ਟੀਮ ਲੈ ਕੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਦੌਰਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਸੁਨਹਿਰੇ ਪਰਦੇ ਤੇ ਫਿਲਮ ਦਾ ਜੋ ਹਸ਼ਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਅੱਜ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ।

ਅੱਜ ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ

ਪਾਲੀਵੁੱਡ ਨੂੰ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮਾਣ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ। ਸਗੋਂ ਹੁਣ ਤਾਂ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੇ ਮੰਨੇ ਪ੍ਰਮਾਣੇ ਹੀ ਮੈਨ ਧਰਮਿੰਦਰ ਵੀ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਮੰਨੇ ਪ੍ਰਮਾਣੇ ਫਿਲਮਕਾਰ ਸੁਭਾਸ਼ ਘਈ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਹੇਠ ਫਿਲਮਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੁਭਾਸ਼ ਘਈ ਜਿੱਥੇ 1960-70 ਦੀਆਂ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਛੋਟੇ ਰੋਲ ਕਰਦੇ ਰਹੇ, ਉਥੇ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਵੀ ਹੀਰੋ ਵਜੋਂ ਆਏ ਸਨ। ਫਿਰ 1976 ਵਿਚ ਆਈ 'ਕਾਲੀ ਚਰਨ' ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਤੋ ਰਾਤ ਮੂਹਰਲੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਲਿਆ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਪਰਹਿੱਟ ਫਿਲਮਾਂ 'ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ, ਹੀਰੋ, ਸੁਦਾਗਰ, ਪ੍ਰਦੇਸ, ਤਾਲ, ਕਰਮਾ, ਰਾਮ ਲਖਨ' ਸਮੇਤ ਇਹ ਲੜੀ ਬਹੁਤ ਲੰਮੀ ਹੈ।

ਪਰ ਹੁਣ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਮੀਪ ਕੰਗ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਲੈ ਕੇ 'ਡਬਲ ਦੀ ਟਰਬਲ' ਨਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਧਰਮਿੰਦਰ, ਪੁਨਮ ਢਿੱਲੋਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗਿੱਪੀ ਗਰੇਵਾਲ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹੁਣ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਮੀਪ ਕੰਗ ਬਹੁ-ਚਰਚਿਤ ਫਿਲਮ 'ਭਾਜੀ ਪ੍ਰੋਬਲਮ' ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਆਸਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਗਿੱਪੀ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਰਾਗਿਨੀ ਖੰਨਾ ਲੀਡ ਰੋਲ ਵਿਚ ਹਨ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਕਰਸ਼ਣ ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਹਨ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਘੁੱਗੀ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਭੱਲਾ ਅਤੇ ਬੀ. ਐਨ. ਸ਼ਰਮਾ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਹਸਾ-ਹਸਾ ਕੇ ਲੋਟ ਪੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਨ।

ਬੇਸ਼ੱਕ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦਾ ਅਸਰ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਤੇ ਵੀ ਪੈਂਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਉਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਤਾਂ ਸੱਚ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਮੁੱਚੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਾਣ ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ 'ਸਿਕੰਦਰ ਅਤੇ ਨਾਬਰ' ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਣ 'ਚ ਕੋਹਾਂ ਦੂਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸੋ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਉਕਸਾਉ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਹਸ਼ਰ ਵੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ।

ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨੇ ਤਾਂ ਟਿਕਟ ਖਿੜਕੀ ਤੇ ਪਾਣੀ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਮੰਗਿਆ। ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚੱਲਿਆ ਕਿ ਕਦੋਂ ਆਈਆਂ ਤੇ ਕਦੋਂ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਇਸ ਸਾਲ ਦਾ ਮਹੁਰਤ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਚਾਰ ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਫਿਲਮ ਨਾਲ ਮਾੜਾ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਬਹੁਤੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਅਣਜਾਣ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀਰੋ ਲੈ ਕੇ ਧੜਾਧੜ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਢਾਈ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਤੱਕ ਰੁਪਏ ਲਗਾ ਕੇ ਫਿਰ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਦਰ ਦਰ ਧੱਕੇ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣ ਵੇਲੇ ਇਹ ਖਿਆਲ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਕੀ ਕੀ ਪਾਪੜ ਵੇਲਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਬੇਵੱਸ ਹੋ ਕੇ ਖੁਦ ਆਪ ਨੂੰ 'ਪ੍ਰਿੰਟ' ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਜੋਖਮ ਉਠਾਉਣਾ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ

ਨਿਰਮਾਤਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨੇ ਲੀਕ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਵੱਖਾ ਵਿਸ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਮਿਸਾਲ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈਆਂ 'ਹਾਣੀ ਅਤੇ ਰੋਂਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਆਹ ਪਿੱਛੋਂ' ਵਰਗੀਆਂ ਵਧੀਆ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਬਣੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਮਿਤੋਜ ਮਾਨ ਦੀ 'ਹਾਣੀ' ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਥੇ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਅਰੋੜਾ ਦੀ 'ਰੋਂਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਆਹ ਪਿੱਛੋਂ' ਅਜੋਕੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਵਿੱਚਰ ਰਹੀਆਂ ਸੱਚੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਫਿਲਮ ਬਣੀ। ਪਰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਉਨਾ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਿੰਨੇ ਦੀਆਂ ਇਹ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਮਿੱਥ ਵੀ ਟੁੱਟ ਗਈ ਹੈ ਕਿ

ਡਬਲ ਦਿ ਟਰਬਲ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੀ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਹੁਣ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੇ ਉਘੇ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਸੁਭਾਸ਼ ਘਈ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਫਿਲਮ 'ਡਬਲ ਦੀ ਟਰਬਲ' ਨੂੰ

ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮ ਦੇ ਨਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੇ ਹੀਮੈਨ 'ਡਬਲ ਦਿ ਟਰਬਲ' ਵਿਚ ਡਬਲ ਰੋਲ ਕਰਕੇ ਇਸ ਟਰਬਲ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣਗੇ। ਸਮੀਪ ਕੰਗ ਦੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨਾਂ ਹੇਠ ਬਣ ਰਹੀ ਇਹ ਫਿਲਮ ਗਿੱਪੀ ਗਰੇਵਾਲ ਦੇ ਡਬਲ ਰੋਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਪਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੀ ਉਘੀ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਪੁਨਮ ਢਿੱਲੋਂ, ਕਰਮਜੀਤ ਅਨਮੋਲ, ਮਨੀਸ਼ਾ ਲਾਂਬਾ, ਰਾਗਨੀ ਖੰਨਾ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਘੁੱਗੀ ਅਤੇ ਬੀ. ਐਨ. ਸ਼ਰਮਾ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਹਨ। ਖੂਬ ਹਾਸਿਆਂ ਠੱਠਿਆਂ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਮਿਆਰੀ ਗਾਣਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਜੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਅੱਧ ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਜਿੱਥੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਚਾਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਨਿਵੇਕਲੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਦਾ ਹਾਣੀ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕੁਦਰਤੀ ਕਾਮੇਡੀ 'ਚ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ: ਘੁੱਗੀ

'ਇਕ ਨੰਬਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੀ ਦਾ, ਰਸੀਦ ਕੱਟ ਕੇ ਦਈ ਦੀ ਆ' ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਜੀ ਆਇਆਂ ਨੂੰ' ਦੇ ਇਸ ਸੰਵਾਦ ਜ਼ਰੀਏ ਹੀ ਅਦਾਕਾਰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਘੁੱਗੀ ਦੇ ਫਿਲਮੀ ਕਰੀਅਰ ਦਾ ਅਸਲ ਮੁੱਢ ਬੱਝਦਾ ਹੈ। ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਘੁੱਗੀ ਦਾ ਫਿਲਮੀ ਸਫ਼ਰ ਬਾਦਸ਼ਹੂਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਰੰਗਮੰਚ ਤੋਂ ਚਲਿਆ ਘੁੱਗੀ ਟੈਲੀਵਿੱਡ, ਪਾਲੀਵੁੱਡ ਅਤੇ ਫਿਰ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਤੱਕ ਪੁੱਜਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਸਫ਼ਰ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਲੰਮੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵੀ ਜੁੜੀ ਹੈ।

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਘੁੱਗੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਜਲੰਧਰ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਚੱਲਦੇ ਨਾਟਕ 'ਪ੍ਰਫਾਵੇਂ' ਵਿੱਚ ਇਕ ਲਾਚਾਰ ਜਿਹੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਅੰਦਰ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦਾ ਬੀਜ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਦੋਆਬਾ ਕਾਲਜ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਹੀ ਬੀਜਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਕਾਲਜ ਤਰਫ਼ੋਂ ਇਕ ਨਾਟਕ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਮੇਡੀਅਨ ਰੋਣਕੀ ਰਾਮ (ਬਲਵਿੰਦਰ ਵਿੱਕੀ) ਨਾਲ ਹੋਈ। ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਧਾਰਿਆ। ਬਲਵਿੰਦਰ ਵਿੱਕੀ ਸਦਕਾ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਜਲੰਧਰ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਚੱਲਦੇ ਨਾਟਕਾਂ ਤੱਕ ਬਣੀ। ਰੰਗਕਰਮੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਘੁੱਗੀ ਨੂੰ ਚਾਚਾ ਰੋਣਕੀ ਰਾਮ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੇ ਕਮੇਡੀਅਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਕਿੱਟ ਵਿੱਚ 'ਘੁੱਗੀ' ਨਾਂ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਨਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸਦਾ ਲਈ ਜੁੜ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਵੜੈਚ ਤੋਂ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਘੁੱਗੀ ਬਣ ਗਿਆ। ਪੇਸ਼ ਹਨ ਇਸ ਅਦਾਕਾਰ ਨਾਲ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਕੁਝ ਅੰਸ਼:

? ਕਾਮੇਡੀ ਅਧਾਰਤ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਬਾਰੇ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ।
- ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਰੁਝਾਨ ਕੋਈ ਵੀ ਸਥਾਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਪਰਵਾਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਸਮਾਂ ਹੀ ਰਿਹਾ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਮੇਡੀ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਵੀ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਹੀ ਰਹੇਗਾ। ਉਂਜ ਕਾਮੇਡੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਬਣਨਾ ਸ਼ੁਭ ਸ਼ਗਨ ਹੈ। ਦਰਸ਼ਕ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਹੀ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਰਾਹਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਣ।
? ਵਕਤ ਦੇ ਨਾਲ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਾਮੇਡੀ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਅਜੇ ਵੀ ਪੁਰਾਣੇ ਹੀ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਬਦਲਾਅ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।
- ਨਹੀਂ, ਕਾਮੇਡੀ 'ਚ ਵੀ ਬਦਲਾਅ ਆਇਆ ਹੈ। ਰੋਜ਼ਮਰ੍ਹਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਕਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਨੇ ਜਿਸ 'ਚੋਂ ਕਾਮੇਡੀ ਫੁੱਟਦੀ ਹੈ। ਸੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਕਾਮੇਡੀ 'ਚ ਕਦੇ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਵਕਤ ਬਦਲ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਹਾਸਾ ਤਾਂ ਹਾਸਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।
? ਟੀ.ਵੀ ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਚਲਦੇ ਕਾਮੇਡੀ ਸ਼ੋਅਜ਼ ਵਿੱਚ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਦੋ-ਅਰਬੀ ਸੰਵਾਦਾਂ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀ ਕੀ ਰਾਇ ਹੈ।
- ਦੋ-ਅਰਬੀ ਕਾਮੇਡੀ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਚ ਮਾੜਾ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਮੇਡੀ ਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਹਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਹੈ। ਫਿਲਮਾਂ, ਗੀਤ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸੀਰੀਅਲ ਦੇਖ ਲਵੋ ਹਰ ਥਾਂ ਦੋ-ਅਰਬੀ ਗੱਲ ਮਿਲੇਗੀ। ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਰੁਝਾਨ ਬਹੁਤਾ ਚਿਰ ਨਹੀਂ ਚਲਦਾ।
? 'ਨੱਚ ਬੱਲੀਏ' ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਸਮੇਤ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਤੇ ਜੇਤੂ ਵੀ ਰਹੇ। ਕੀ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਤੁਹਾਡੀ ਜੋੜੀ ਕਿਸੇ ਫਿਲਮ ਜਾਂ ਸ਼ੋਅ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗੀ।

- ਇਸ ਸ਼ੋਅ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਆਈਆਂ, ਪਰ ਜੋੜੀ ਬਣਾ ਕੇ ਇੰਡਸਟਰੀ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਵੱਡੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਉਪਰੋਂ ਘਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹਨ। ਸੋ ਫਿਲਹਾਲ ਇਹ ਮੁਮਕਿਨ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ? ਕਿਸੇ ਵੀਡੀਓ ਐਲਬਮ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ।
- ਅਸਲ 'ਚ ਦਿਲ ਤਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪਾਇਰੇਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪਾਸਿਓਂ ਮਨ ਉਚਾਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
? ਸੁਣਿਆਂ ਤੁਸੀਂ ਵਧੀਆ ਗੀਤਕਾਰ ਵੀ ਹੋ... - ਮੈਂ ਗੀਤ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ੌਕ ਵਜੋਂ ਕਦੇ ਕਦੇ ਲਿਖਦਾ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਕੁਝ ਗੀਤ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਵੜੈਚ ਨਾਂ ਹੇਠ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਜਸਬੀਰ ਜੱਸੀ ਵੱਲੋਂ ਗਾਇਆ ਗੀਤ 'ਜੱਟ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੁੰਦੀ ਯਾਰੋ ਵਿੱਚ ਨਲਾਇਕਾਂ 'ਚ' ਬੇਹੱਦ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਮਖਸੂਸਪੁਰੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ 'ਚ 'ਕਿਹੜੀ ਘੜੀ ਤੈਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰ ਬੈਠੇ ਹਾਂ' ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਮਕਬੂਲ ਰਿਹਾ ਸੀ।
- ਸਪਨ ਮਨਚੰਦਾ

ਦਿਖਾਵੇ ਅਤੇ ਭਟਕਣ ਵਿਚ ਬਾਜ਼ੀ ਮਾਰ ਗਏ ਪੰਜਾਬੀ

ਡਾ. ਸਵਰਾਜ ਸਿੰਘ

ਮੇਰੇ ਇਕ ਜਾਣੂ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਚ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਐਡੀਟਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਸਮੂਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤੀ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣਾ ਅਖਬਾਰ ਕੱਢਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਾਹ ਗੁਜਰਾਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਪੈਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤੀ ਲੋਕ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ ਹਨ। ਗੁਜਰਾਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਪਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੁਆਲੇ ਹੀ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਤਜਰਬਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਇਕ ਦੋਸਤ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਆਈ ਏ ਐਸ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਵਾਹ ਦੇਸ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੋਂ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਅਕਸਰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਬਾਕੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕ ਆਦਿ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਬੁਰਾ ਵੀ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਵਾਹ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਆਈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਪਾਠਕਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਜਾਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਬਾਰੇ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹੇ ਹਨ।

ਪਰ ਨਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਗੁਜਰਾਤ ਗਿਆ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੇਰਾ ਗੁਜਰਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਾਹ ਪਿਆ। ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਇਕ ਗੁਜਰਾਤੀ ਡਾਕਟਰ ਜੋੜਾ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਠਹਿਰਿਆ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਪੁਸ਼ਤਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਦਾਦੇ ਗੁਜਰਾਤ ਤੋਂ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਇਹ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸੈਟਲ ਹੋ ਗਏ।

ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਇਕ ਕੁੜੀ ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਹੈ, ਵੀ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਠਹਿਰੇ। ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ

ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੁਜਰਾਤੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਦਿਖਾਵਾ ਅਤੇ ਭਟਕਣ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਹਿਲ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਪਿੰਗ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਵਾਪਸ ਜਾ ਕੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚ ਨਿੱਤ ਨਵੇਂ ਸੂਟ, ਲਹਿੰਗੇ ਤੇ ਗਹਿਣੇ ਆਦਿ ਪਾ ਕੇ ਇੰਪਰੈਸ ਕਰ ਸਕਣ। ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇਖਣ ਗਏ, ਪਰ ਉਥੇ ਵੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਸਟੋਰਾਂ ਵਿਚ ਸਾਪਿੰਗ 'ਤੇ ਹੀ ਗੁਜ਼ਰਿਆ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲੇ ਆਉਣਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਚਾਅ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਡੀਕ ਰਹੇ ਸੀ। ਪਟਿਆਲੇ ਦੇ ਇਕ ਚੰਗੇ

ਹੋਟਲ ਜਿਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਸਨ, ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਕੇ ਡਿਨਰ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤਾ। ਹੋਟਲ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਗੁਲਦਸਤੇ ਮੰਗਵਾਏ, ਜਿਹਨਾਂ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਉਹ ਆਪ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ ਕਿ ਉਹ ਪਟਿਆਲੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਘਰ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਪਟਿਆਲੇ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਦੇਰ ਸਾਪਿੰਗ ਕਰਨਗੇ ਤੇ ਫਿਰ ਸਾਡੇ ਘਰ ਆਉਣਗੇ।

ਆਖਿਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਾਡੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਜਲੰਧਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਛੋਟੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਫਗਵਾੜਾ ਆਦਿ ਵਿਚ ਵੀ ਸਾਪਿੰਗ ਕਰਦੇ ਆਏ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਉਹ ਇੰਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਥੱਕ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਕਿ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਡਿਨਰ ਖਾਣਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵੱਸ ਦਾ ਰੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਕੁਝ ਦੇਰ ਆਰਾਮ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਕੁਝ ਖਾ ਲਵਾਂਗੇ।

ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਫਲਾਈਟ ਲੈਣੀ

ਸੀ, ਪਰ ਫਲਾਈਟ ਕਾਫੀ ਲੇਟ ਸੀ, ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਵੇਰੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪਟਿਆਲੇ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਦਿਲਚਸਪ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਪਟਿਆਲਾ ਬਹੁਤ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਧੁਰਾ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਲੱਗਭੱਗ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਗੌਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਸਵੇਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ

ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਦੂਰ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਸਾਪਿੰਗ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਡਿਨਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਘੁੰਮਾਉਣ ਦੇ ਸਾਡੇ ਮਨਸੂਬੇ ਵੀ ਪੂਰੇ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਚਾਅ ਦੀ ਥਾਂ ਮਾਯੂਸੀ ਨੇ ਲੈ ਲਈ। ਸਾਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਬੈਠਣ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਨਾ ਮਿਲਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇੰਨੀ ਕਾਹਲੀ ਵਿਚ ਸਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਸਾਪਿੰਗ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਫਜ਼ੂਲ ਗੱਲਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਗੁਜਰਾਤੀ ਡਾਕਟਰ ਜੋੜੇ ਨੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬ ਰਹਿਣਾ ਸੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਹਸਪਤਾਲ ਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਮਰੀਕਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਤਜਰਬਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਾਫੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਦੋ ਦਿਨ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਠਹਿਰਨਗੇ ਅਤੇ ਇਕ ਦਿਨ ਉਹ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ ਰੌਕ ਗਾਰਡਨ ਦੇਖਣਗੇ ਅਤੇ ਪਿੰਜੌਰ ਗਾਰਡਨ ਦੇਖਣਗੇ। ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇਖ ਕੇ ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਚਲੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਉਹ ਲੱਗਭੱਗ ਸਾਰਾ ਸਮਾਂ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਗੁਜ਼ਾਰਨਗੇ। ਉਹ ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਅਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਤਜਰਬਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਜੋ

ਕੁਝ ਵੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ, ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਮ ਦੇ 6 ਤੋਂ 7 ਵਜੇ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਪੌਣੇ 6 ਵਜੇ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਬਿਲਕੁਲ ਥੱਕੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਾਪਿੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਨਾ ਹੀ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਸਾਪਿੰਗ ਲਈ ਰੁਕੇ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਏ. ਸੀ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਥਾਨ ਦੇਖੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਉਸੇ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਡਿਨਰ ਕੀਤਾ। ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕੇ। ਹੋਟਲ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਗੁਲਦਸਤੇ ਭੇਟ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਚੰਗਾ ਸਮਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਬੈਠ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ। ਡਿਨਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਘਰ ਆ ਕੇ ਬੈਠ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਿਆ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਕੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਸੁਖਨਾ ਝੀਲ ਵੀ ਦੇਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲੇ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਉਹ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੱਧਾ ਦਿਨ (ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਦੁਪਹਿਰ ਤੱਕ) ਪਟਿਆਲੇ ਵਿਚ ਘੁੰਮਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਲਾ ਮੁਬਾਰਕ, ਮੋਤੀ ਬਾਗ, ਸ਼ੀਸ਼ ਮਹਿਲ, ਬਾਰਾਂਦਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਿਖਾਏ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ। ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਨਾ ਟਿਕ ਕੇ ਬੈਠਣ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਅਰਥ ਭਰਪੂਰ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਜਰਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਇੰਨਾ ਕੁਝ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਬੈਠ ਕੇ ਇੰਨੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਬਾਰੇ, ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਇੰਨਾ ਕੁਝ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੱਗਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਦੋ ਦਿਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਬਹੁਤ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਿਆ ਹੈ। ਕਿਵੇਂ ਗੁਜਰਾਤ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਵਿਚ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਦੋਹਾਂ ਤਜਰਬਿਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਹੀ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਜੇ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਵਿਚ ਬਾਜ਼ੀ ਮਾਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਹੀ ਦਿਖਾਵਾ ਅਤੇ ਭਟਕਣਾ।

ਬਾਜ਼ੀ ਖਾਉਣਾ - ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਈਆ ਹਵੇਲੀਆਣਾ

ਬਾਜ਼ੀਗਰ ਜਾਤੀ ਮਨੁੱਖੀ ਜਾਤੀ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਅਤੇ ਵਿਲੱਖਣ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਰਾਹੀਂ ਹੋਰਨਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣਾ ਤੋਰੀ-ਫੁਲਕਾ ਚਲਾਉਂਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਾਜ਼ੀਗਰ ਆਪਣੀ ਰੀਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ (ਹਾੜ੍ਹ, ਸਾਉਣ ਤੇ ਭਾਦੋਂ) ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਾਜ਼ੀ ਪਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਨਿਯਮਬੱਧ ਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ 'ਬੱਝਵੀਂ ਬਾਜ਼ੀ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਇੱਕ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਹੀ ਬਾਜ਼ੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਭਾਵ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਮੁੜ ਉਸ ਪਿੰਡ ਦੀ ਵਾਰੀ ਆਉਂਦੀ। ਸੂਚੀ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਰੀ ਵਾਲੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਹਫ਼ਤਾ-ਦੋ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਢੋਲ ਨਾਲ ਮੁਨਾਦੀ ਕਰਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਦੋ ਚਾਰ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਾਜ਼ੀਗਰ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਆ ਡੇਰਾ ਲਾਉਂਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਕ ਸਬੰਧੀ ਨੌਜਵਾਨ ਹੁਨਰਬਾਜ਼/ਕਲਾਬਾਜ਼ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਬਾਜ਼ੀ ਪਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਤੇ ਪੁਖਤਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ।

ਬਾਜ਼ੀ ਪਾਉਣ ਦੇ ਮਿਥੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਕਰੀਬਨ ਹਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਢੋਲ ਦੇ ਡੱਗੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਆਮਦ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਕਿ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਜ਼ੀ ਪੈਣ ਦੀ ਭਿਣਕ ਪੈ ਜਾਵੇ। ਗੁਡਾਈ ਕਰ ਕੇ ਅਖਾੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਅਖਾੜੇ ਵੱਲ ਦੌੜ-ਫਾਲ/ਕਲਾਬਾਜ਼ੀ ਲਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਚਾਲਵੀ ਉਚਾਈ ਵਾਲਾ ਰਸਤਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਰਸਤੇ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਅਖਾੜੇ ਦੇ ਮੂੰਹ (ਸੁਰੁਆਤ) ਵਿਚਕਾਰ 'ਫਾਲ ਫੱਟਾ' ਗੱਡਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਜੋ ਕਾਫੀ ਲਚਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਫੱਟੇ ਦੀ ਲਚਕ ਕਲਾਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਉਚਾ ਉਛਾਲ ਦਿੰਦੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਪੌੜੀ ਉੱਪਰ ਟੰਗੇ ਮੰਜੇ ਨੂੰ ਟੱਪਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੁੰਦਾ।

ਬਲਦੇ ਕੜੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਫਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਲੰਘਣਾ, ਛੁਰੀਆਂ-ਕਾਂਟਿਆਂ ਵਾਲੀ ਪਟਣੀ 'ਤੇ ਖਲੇ ਕੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਬਲਦੀ ਤਲਵਾਰ ਫੜ ਪੁੱਠੀ ਫਾਲਬਾਜ਼ੀ ਲਾਉਣੀ, 'ਸੂਲੀ

ਦੀ ਫਾਲ' ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਾਂਸ ਉੱਪਰ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਰੱਸੀ 'ਤੇ ਸਿਰ ਪਰਨੇ ਫਾਲ ਲਾਉਣੀ ਅਤੇ 'ਪੱਟਣੀ-ਫਾਲ' ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਾਂਸ ਉੱਪਰ ਲਾਈ ਫੱਟੀ ਵਿੱਚ ਤਿੱਖੀ ਨੋਕਦਾਰ ਘੋਪ-ਲੋਕੜ ਦਾ ਉਭਰਵਾਂ ਫਾਨਾ ਹੁੰਦਾ, ਇਸ ਫੱਟੀ ਉੱਪਰ ਪੈਰਾਂ ਭਾਰ ਬੈਠ ਕੇ ਬਾਜ਼ੀ ਲਾਉਣੀ ਆਦਿ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਜੋਖਮ ਭਰਪੂਰ ਕਰਤਬ ਹੁੰਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਦ ਹੌਲੀ ਵਾਲੇ ਕਲਾਬਾਜ਼ ਨੌਜਵਾਨ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਤਾਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਾਹ ਹੀ ਰੁਕ ਜਾਂਦਾ।

ਜੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਗੱਭਰੂ ਵੰਗਾਰ ਕੇ ਵਧੀਆ ਕਲਾਬਾਜ਼ੀ ਵਿਖਾਈ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਉੱਤਮ ਕਲਾਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਜੇਤੂ ਕਰਾਰ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਝੋਲੀ ਇਨਾਮਾਂ-ਸਨਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਉਥੇ ਪਹਿਲੇ ਰੁਮਾਲੀ ਗੱਡਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਰੁਮਾਲੀ ਗੱਡਣ ਦੇ ਇਵਜ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ ਬੋਨਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਨਾਮ ਵੀ ਆਖਰੀ ਜੇਤੂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਵਿੱਚ ਮੁਤਾਬਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਜ਼ੀਗਰ ਗੱਭਰੂਆਂ ਨੂੰ ਲੀੜਾ-ਲੱਤਾ, ਦਾਣਾ-ਫੱਕਾ ਤੇ ਰੁਪਏ-ਪੈਸੇ ਭੇਟ ਕਰਦੇ। ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਵੀ ਇਸ ਕਲਾਬਾਜ਼ ਟੋਲੇ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਮਦਦ ਕਰਦੀ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਨਰ ਤੇ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਕਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ।

ਬਾਜ਼ੀ ਪਾਉਣੀ ਇੱਕ ਦਲੇਰੀ ਭਰੇ ਅਸਲੀ ਹੁਨਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੁੰਦੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰਾ-ਫੇਰੀ ਦਾ ਨਾਮੋ-ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਗੱਠਜੋੜ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਿਦਲਾ ਭਵਿੱਖ

ਗੱਠਜੋੜ ਰਾਜਨੀਤੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕ ਰਵਾਇਤ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਲਗਪਗ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਗੱਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕੌੜੇ-ਮਿੱਠੇ ਤਜਰਬੇ ਹੰਢ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੰਨ 1977 ਤੋਂ ਇਸ ਨੇ ਚੌਧਰੀ ਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਵੀ.ਪੀ. ਸਿੰਘ, ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ, ਦੇਵਗੌੜਾ, ਵਾਜਪਾਈ ਅਤੇ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਗੱਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੇਖੀਆਂ ਤੇ ਹੰਢਾਈਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਠਜੋੜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੌਮੀ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਥਾਂ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਖੇਤਰੀਵਾਦ, ਰਾਜਨੀਤਕ-ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤੀ, ਧਨ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਅਤੇ 'ਉਤਰ ਕਾਟੇ ਮੈਂ ਚੜ੍ਹਾਂ' ਦੀ ਸੌਂਝੀ ਖੇਡ ਹੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਚਾਰ-ਚਾਰ ਜਾਂ ਛੇ-ਛੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਕਰ ਰਹੀ ਵੱਡੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਬਲੈਕਮੇਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵੱਡੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਫਟਾ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਤੇ ਕੌਮੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦੇ ਕੇ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਦੀ ਵਕਤੀ ਸਥਾਪਤੀ ਲਈ ਲੋਲੂੜੀਆਂ ਕੱਢਣ ਤਕ ਜਾਣਾ ਹੁਣ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ।

ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਸਰਬਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਆਦਰਸ਼ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹਰ ਧਿਰ ਆਪਣਾ ਚੋਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਲੋਕ ਲੁਭਾਉ ਨੀਤੀਆਂ ਆਧਾਰਿਤ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਜਿੱਤਣ 'ਤੇ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਬਣ ਕੇ ਸੰਸਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੇ ਬਾਹਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਕਰਦੀ ਧਿਰ ਸੁਚਾਰੂ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਹਿਣਾ ਲੋਚਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਜਨਤਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਦੋ-ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਿਹਤਰੀ ਨਾਲ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁ-ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਰਾਜ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਧਿਰਾਂ ਲੋਕ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਜੁਆਬਦੇਹ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵਿੱਚ ਬੈਠੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਚੱਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਇਹ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ 66 ਵਰ੍ਹੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਦੋ-ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਕਸਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ ਹੈ। ਖੇਤਰੀਵਾਦ ਰਾਹੀਂ ਕਰਾਹੇ ਪੈਂਦੀ-ਪੈਂਦੀ ਭਾਰਤੀ ਸਿਆਸਤ ਅੱਜ ਨਿਜਵਾਦ, ਹਉਮੈ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਵਾਦ ਦੀ ਰਸਾਤਲ ਵਿੱਚ ਧਸ ਗਈ ਹੈ। ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ

ਦੀ ਬਣਤਰ ਬਹੁਧਰਮੀ, ਬਹੁਜਾਤੀ ਅਤੇ ਬਹੁਭਾਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦਾ ਜਿੱਥੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਾਣ ਹੈ, ਉਥੇ ਖੇਤਰਵਾਦ ਨੇ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਪਸੀ ਵੱਖਰੇਵੀਆਂ ਨੇ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀ ਉਮਰ ਲੰਮੇਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੀ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਆਧਾਰਿਤ ਵੰਡੀਆਂ ਦੀ ਚਿੰਗਾਰੀ ਸੁੱਟ ਗਏ ਜਿਹੜੀ ਸੰਨ 1947 ਵਿੱਚ ਭਾਂਬੜ ਬਣ ਗਈ। ਦੇਸ਼ ਟੋਟੇ-ਟੋਟੇ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਅੱਜ ਵੀ ਇਹ ਸੁਲਗਦੀ ਅੱਗ ਕਈ ਖਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਲ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਧਰਮ, ਜਾਤ, ਮਜ਼ਹਬ, ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸੂਬਾਵਾਦ ਰਾਹੀਂ ਗੁਹਿਣੀ ਗਈ ਅਤੇ ਰਹਿੰਦੀ ਕਸਰ ਭਾਸ਼ਾ ਆਧਾਰਿਤ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਪਟੇਲ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨੇ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨੇ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ, ਉਥੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਵੀ ਖੇਤਰੀ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਕੋਈ ਕੌਮੀ ਧਿਰ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਧਰਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਲਈ ਪੱਥਾਂ ਭਾਰ ਹੋ ਗਈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫਿਰਕਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਾ ਦੇ ਏਜੰਡਿਆਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਦੇ ਸਰਬ-ਵਿਆਪਕ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਕਾਲਖ ਪੱਚ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਭਾਵਨਾ ਮੁੱਖ ਏਜੰਡੇ ਤੋਂ ਤਿਲਕਦੀ ਖੇਤਰੀਵਾਦ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਏਜੰਡੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਭਾਰਤੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚੋਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਮਨਫੀ ਹੋ ਗਈ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਗੇੜ ਨਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਅਖੀਰ ਨਿਜਵਾਦ ਦੇ ਹਨੇਰ ਅੱਗੇ ਗੋਡੇ ਟੇਕ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ-ਇੱਕ, ਦੋ-ਦੋ ਮੈਂਬਰ ਵਾਲੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਸੰਸਦ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਮੀਕਰਨ ਬਦਲ ਕੇ ਅਜਿਹੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਸਿਆਸੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰ ਸਰਮਸਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਅਜਿਹੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਪਿਛੋਕੜ 'ਤੇ ਝਾੜ ਮਾਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਅਜੇ ਦੋ ਪਾਰਟੀ ਸਿਸਟਮ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੋਂ ਕੋਹਾਂ ਦੂਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਅਚੰਭੇ ਦੀ ਆਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੇ ਅਜੇ ਗੱਠਜੋੜਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਸਮੂਹ ਰਾਜਨੀਤਕ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼-ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਕੇ ਗੱਠਜੋੜ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸਬੰਧੀ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਅਸੂਲ ਘੜਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਗੱਠਜੋੜ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿਆਸੀ ਮਿਆਰ ਦੀ ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹਿਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੌਲੀ

ਚਿਕਿਤਸਕ ਪੰਡਿਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਨੂੰ ਵਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੀ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਹਿਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੱਖ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਅਤੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਸਾਹ ਕਿਰਿਆ ਦੀ ਕਸਰਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਫੇਫੜੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਕੇ ਖੂਨ ਦੀ ਸੰਚਾਰ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਜਿਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਠੀਕ ਕਰ ਕੇ ਆਨੰਦਮਈ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਸਿੱਧੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੱਕ ਆਸਣ ਜਿਵੇਂ ਸਿੱਧਆਸਣ, ਪਦਮਆਸਣ, ਸੁੱਖ ਆਸਣ, ਵਜਰਆਸਣ (ਇੱਕ ਪੈਰ ਪੱਟ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ, ਦੋਵੇਂ ਪੈਰ ਦੋਵੇਂ ਪੱਟਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ, ਚੌਕਤੀ ਲਗਾ ਕੇ ਜਾਂ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਵੱਲ ਕਰ ਕੇ) ਬੈਠ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇੰਜ ਨਾ ਬੈਠ ਸਕੋ ਤਾਂ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਸਿੱਧੇ ਵੀ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਚੱਲਦੇ-ਫਿਰਦੇ ਜਾਂ ਸੈਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰਨਾ ਗ਼ਲਤ ਹੈ। ਬੈਠ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਮਨ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਭਸਤ੍ਰਿਕਾ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਵਿਧੀ
ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਸਣ ਵਿੱਚ ਸੁਵਿਧਾ ਅਨੁਸਾਰ ਬੈਠ ਕੇ ਨੱਕ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਹ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਅੰਦਰ ਭਰਨਾ ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਨੂੰ ਭਸਤ੍ਰਿਕਾ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਮੱਧਮ, ਅਤਿ ਮੱਧਮ ਜਾਂ ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਨੂੰ 2-5 ਮਿੰਟ ਤਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਧਿਆਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸ਼ਕਤੀ, ਊਰਜਾ ਅਤੇ ਸਾਂਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ
- ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਅਤੇ ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗ ਹੋਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਨਾਲ ਭਸਤ੍ਰਿਕਾ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ।
- ਇਸ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਨੂੰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਸਾਹ ਅੰਦਰ ਭਰੇ ਤਾਂ ਪੇਟ ਫੁੱਲਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਭਾਵ, ਸਾਹ ਪੇਟ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

- ਗਰਮੀ ਦੀ ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਘੱਟ ਸਮਾਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

- ਕਫ ਅਤੇ ਸਾਈਨਸ ਵਰਗੇ ਰੋਗਾਂ ਵਾਲੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਦੇ ਨੱਕ ਦੇ ਛੇਦ ਨਹੀਂ ਖੁੱਲ੍ਹਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਨੱਕ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਖੱਬੇ ਨਾਲ ਤੇ ਫਿਰ ਖੱਬੇ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਸੱਜੇ ਨਾਲ ਲੋੜੀਂਦੀ ਗਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਲਾਭ
- ਸਰਦੀ, ਜੁਕਾਮ, ਐਲਰਜੀ, ਸਾਹ ਰੋਗ, ਦਮਾ, ਪੁਰਾਣਾ ਨਜ਼ਲਾ, ਸਾਈਨਸ ਆਦਿ ਸਾਰੇ ਕਫ ਰੋਗ ਠੀਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਦਿਲ ਤੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਸੁੱਧ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂ ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਇਨਸਾਨ ਨਿਰੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਬਾਈਰਾਇਡ ਅਤੇ ਟਾਂਸਲ ਆਦਿ ਗਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੋਗ ਦੂਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
- ਸਰੀਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਦੋਸ਼ ਭਾਵ ਵਾਤ, ਪਿੱਤ ਅਤੇ ਕਫ ਸਮਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
- ਖੂਨ ਸਾਫ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
- ਮਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਣ ਦੋਵੇਂ ਸਥਿਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਕਪਾਲ ਖਾਣੀ
ਕਪਾਲ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ- ਦਿਮਾਗ ਅਤੇ ਭਾਤੀ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ- ਆਭਾ, ਤੇਜ਼ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼। ਕਪਾਲਭਾਤੀ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਵਿੱਚ ਸਾਹ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਛੱਡਣ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਹ ਭਰਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਬਲਕਿ ਸਹਿਜ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨਾ ਸਾਹ ਅੰਦਰ ਚਲਾ ਜਾਵੇ, ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਹ ਨੂੰ ਛੱਡਣ 'ਤੇ ਹੀ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪੇਟ ਵਿੱਚ ਸੁੰਗੜਣ ਅਤੇ ਹਿਲਜੁਲ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਨੂੰ 5 ਮਿੰਟ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਕੇ 15 ਮਿੰਟ ਤਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗੰਭੀਰ ਰੋਗੀਆਂ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਸ਼ਾਮ ਅੱਧਾ-ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਕਿਸੇ ਯੋਗ ਮਾਹਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ
- ਇਸ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਨੂੰ ਵੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਗਤੀ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ ਇਸ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਨਾਲ ਨਾ ਕਰਨ।
- ਸ਼ੁਰੂ-ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਕਪਾਲਭਾਤੀ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪੇਟ ਜਾਂ ਕਮਰ ਵਿੱਚ ਦਰਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹਟ ਜਾਵੇਗਾ।
- ਗਰਮ ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਪਿੱਤ ਦੀ ਤਾਸੀਰ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਕਪਾਲਭਾਤੀ 2-3 ਮਿੰਟ ਤਕ ਹੀ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ।
ਲਾਭ

- ਦਿਮਾਗ ਤੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਚਮਕ ਵਧਦੀ ਹੈ।
- ਸਾਰੇ ਕਫ ਰੋਗ ਦਮਾ, ਸਾਹ, ਐਲਰਜੀ, ਸਾਈਨਸ ਆਦਿ ਨਸ਼ਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਬਣੀਆਂ ਗੰਢਾਂ ਕਪਾਲਭਾਤੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਫੇਫੜੇ ਅਤੇ ਦਮੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੋਗ ਦੂਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
- ਮੋਟਾਪਾ, ਸ਼ੂਗਰ, ਗੈਸ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ ਸਬੰਧੀ ਰੋਗ ਠੀਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
- ਮਨ ਸਥਿਰ, ਸ਼ਾਂਤ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਭੈੜੇ ਵਿਚਾਰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਨਾਲ ਡਿਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਵਰਗੇ ਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਕਪਾਲਭਾਤੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਤਿੱਲੀ, ਪਾਚਨ ਗ੍ਰੰਥੀ, ਜਿਗਰ, ਪੇਟ ਅੰਤੜੀਆਂ ਤੇ ਕਿਡਨੀ ਦੇ ਰੋਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਠੀਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
ਅਨੁਲੋਮ-ਵਿਲੋਮ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਵਿਧੀ

ਨੱਕ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਅੰਗੂਠੇ ਨਾਲ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਖੱਬੇ ਨੱਕ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਸਾਹ ਨੂੰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਅੰਦਰ ਭਰਨਾ ਤੇ ਪੂਰਾ ਭਰਨ ਤੇ ਦੋ ਵਿਚਲੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਨਾਲ ਖੱਬੇ ਨੱਕ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਤੇ ਸੱਜੇ ਵਾਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ਸਾਹ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣਾ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸਾਹ ਲੈਣ ਤੇ ਛੱਡਣ ਦੀ ਗਤੀ ਦਰਮਿਆਨੀ ਤੇ ਫਿਰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
ਸਾਹ ਲੈਣ ਅਤੇ ਛੱਡਣ ਦੀ ਗਤੀ ਢਾਈ ਸਕਿੰਟ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਅਤੇ ਢਾਈ ਸਕਿੰਟ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਨੂੰ 1 ਮਿੰਟ ਤੋਂ 10 ਮਿੰਟ ਤਕ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਨੂੰ ਨਿਰੰਤਰ ਕਰਨ ਨਾਲ 5 ਤੋਂ 10 ਮਿੰਟ ਤਕ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।
ਲਾਭ
- ਇਸ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਨਾੜੀਆਂ ਸੁੱਧ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਤਾਕਤਵਰ ਬਣਦਾ ਹੈ।
- ਗਠੀਆਂ, ਨਾੜੀਆਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਐਲਰਜੀ, ਸਰਦੀ, ਜੁਕਾਮ, ਪੁਰਾਣਾ ਨਜ਼ਲਾ, ਸਾਈਨਸ, ਦਮਾ, ਖਾਂਸੀ, ਟਾਂਸਲ ਆਦਿ ਕੱਢ ਰੋਗ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਨਾੜੀਆਂ ਦੇ ਬਲੋਕਜ਼ ਖੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। 3 ਤੋਂ

4 ਮਹੀਨੇ ਨਿਰੰਤਰ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਨਾਲ 30 ਤੋਂ 40 ਫੀਸਦੀ ਤਕ ਖੂਨ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- ਕਲੈਸਟਰੋਲ, ਟਰਗਲਿਸਰਾਈਡਸ, ਐੱਚ.ਡੀ.ਐੱਲ. ਜਾਂ ਐੱਲ.ਡੀ.ਐੱਲ ਵਿੱਚ ਆਏ ਵਿਕਾਰ ਦੂਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
- ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿਚਾਰ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- ਅਨੁਲੋਮ ਵਿਲੋਮ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਬੁੱਧੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।
ਉਜਟੀ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਵਿਧੀ
ਸਾਹ ਲੈ ਕੇ ਗਲੇ ਦੇ ਵਿਚਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਰਗੜ ਕੇ ਗਲੇ ਨਾਲ ਲੰਬੀ ਆਵਾਜ਼ ਕੱਢਣਾ ਤੇ ਫਿਰ ਸਾਹ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਹੀ ਰੋਕ ਕੇ ਕੁਝ ਸਕਿੰਟਾਂ ਬਾਅਦ ਸੱਜੇ ਨੱਕ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਖੱਬੇ ਵਾਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ਸਾਹ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ। ਇਸ ਪ੍ਰੀਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 5 ਵਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਲਾਭ
ਇਸ ਨਾਲ ਗਲੇ ਦੇ ਟਾਂਸਲ, ਬਾਈਰਾਇਡ ਠੀਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਸੁਰੀਲਾ ਪਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।
ਭਰਾਮਰੀ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ
ਸਾਹ ਪੂਰਾ ਅੰਦਰ ਕਰ ਕੇ ਅੰਗੂਠਿਆਂ ਨਾਲ ਕੰਨ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਉਂਗਲਾਂ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਉਂਗਲਾਂ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ, ਭੌਰੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁੰਜਨ ਕਰੋ। ਸਾਹ ਛੱਡੋ ਅਤੇ ਫਿਰ ਲਵੋ। ਇਸ ਪ੍ਰੀਕਿਰਿਆ ਨੂੰ 3 ਵਾਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 21 ਵਾਰ ਤਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਲਾਭ

ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ, ਕਾਹਲਾਪਨ, ਹਾਈ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ, ਹਿਰਦੇ ਰੋਗ ਆਦਿ ਲਈ ਬਹੁਤ ਉਪਯੋਗੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਦੀ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਫੇਫੜਿਆਂ ਅੰਦਰ ਮੌਜੂਦ 7 ਕਰੋੜ 30 ਲੱਖ ਸਪੰਜ ਵਰਗੇ ਛੇਦਾਂ ਪ੍ਰਾਣ ਵਾਯੂ ਦਾ ਠੀਕ ਸੰਚਾਰ ਹੋਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੋਗ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਦਾ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਹੈ।

ਦੰਦਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਮਿੱਥਾਂ

ਡਾ. ਗੁਰਜੀਤਪਾਲ ਕੌਰ
ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਦੰਦਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਈ ਗ਼ਲਤ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜਿਸਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਅਗਿਆਨਤਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦੰਦਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਦੰਦ ਗੁਆ ਬੈਠਦੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ 40 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ ਵੀ ਨਕਲੀ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਸੈੱਟ ਲਗਵਾਉਣ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਦੇਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰੀਏ।
ਮਿੱਥ- ਦੰਦ ਕਢਵਾਉਣ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਸੱਚ- ਦੰਦ ਕਢਵਾਉਣ ਦਾ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਮਿੱਥ- ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਵਾਉਣ ਨਾਲ ਦੰਦ ਢਿੱਲੇ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
ਸੱਚ- ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਵਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ਦੰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਭੋਜਨ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੰਦ ਥੋੜ੍ਹੇ ਢਿੱਲੇ ਜਾਪਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਢਿੱਲਾਪਣ

ਜਲਦੀ ਹੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੰਦਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਵਾਂ ਮਾਸ (ਮਸੂੜੇ) ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਮਿੱਥ- ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦੰਦਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।
ਸੱਚ- ਕੋਵਲ ਦੰਦਾਂ ਦੇ 'ਐਕਸ-ਰੇ' ਤੋਂ ਗਰਭ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਆਮ ਇਲਾਜ ਗਰਭ ਦੌਰਾਨ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੰਦਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਮਾਹਰ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਮਿੱਥ- ਬੁਰਸ਼ ਨਾਲ ਉਂਗਲ ਨਾਲ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਵਧੇਰੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
ਸੱਚ- ਉਂਗਲ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਮਸੂੜਿਆਂ ਦੀ ਮਾਲਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬੁਰਸ਼ ਹੀ ਦੰਦ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਸਹੀ ਤਰੀਕਾ ਹੈ।
ਮਿੱਥ- ਦੰਦਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਦੁਖਦਾਇਕ ਜਾਂ ਤਕਲੀਫ਼-ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
ਸੱਚ- ਦੰਦਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਥਾਂ ਨੂੰ ਸੁੰਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ।
ਮਿੱਥ- ਨਮਕ ਜਾਂ ਨਿੰਬੂ ਦੇ ਰਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਦੰਦ ਚਿੱਟੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
ਸੱਚ- ਨਮਕ ਜਾਂ ਨਿੰਬੂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਬਾਹਰਲੀ ਪਰਤ (ਇਨੈਮਲ) ਖੁਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੰਦ ਪੀਲੇ ਦਿਸਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।
ਮਿੱਥ- ਨਿੰਮ ਦੀ ਦਾਤਣ ਬੁਰਸ਼ ਨਾਲ ਕਈ ਗੁਣਾ

ਬਿਹਤਰ ਹੈ।
ਸੱਚ- ਨਿੰਮ ਦੀ ਦਾਤਣ ਦੇ 'ਬੇਕਾਇਦੇ ਵਾਲ' ਮਸੂੜਿਆਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
ਮਿੱਥ- ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਾਰ ਬੁਰਸ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ ਦੰਦ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਤੇ ਸਾਫ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
ਸੱਚ- ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਕੇ ਬੁਰਸ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ ਦੰਦ ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਗੋਂ ਇਨੈਮਲ ਦੀ ਪਰਤ ਉਤਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੁਰਸ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ ਦੰਦ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਪੀਲੇ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
ਮਿੱਥ- ਬੈਂਗਣ ਖਾਣ ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਦੇ ਦੰਦ ਕਾਲੇ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
ਸੱਚ- ਬੈਂਗਣ ਖਾਣ ਦਾ ਦੰਦਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਮਿੱਥ- ਅੰਗੂਠਾ ਚੂਸਣ ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਦੇ ਦੰਦ ਉੱਚੇ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
ਸੱਚ- ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤਕ ਬੱਚੇ ਦਾ ਅੰਗੂਠਾ ਚੂਸਣਾ ਆਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ 4-5 ਸਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਬੱਚਾ ਅੰਗੂਠਾ ਚੂਸਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
ਮਿੱਥ- ਦੁੱਧ ਵਾਲੇ ਦੰਦ ਸਾਫ਼ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।
ਸੱਚ- ਦੁੱਧ ਵਾਲੇ ਦੰਦ ਸਾਫ਼ ਰੱਖਣੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੁੱਧ ਵਾਲੇ ਦੰਦ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੂਟਾਂ ਦੀ ਹਲਕੀ ਮਾਲਿਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਸਫ਼ਾਈ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
ਮਿੱਥ- ਦੁੱਧ ਵਾਲੇ ਦੰਦਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਸੱਚ- ਇਹ ਅਕਸਰ ਸੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁੱਧ ਵਾਲੇ ਦੰਦਾਂ ਨੇ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੁੱਧ ਵਾਲੇ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਹੀ ਸਾਡੇ ਪੱਕੇ ਦੰਦ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦੁੱਧ ਵਾਲੇ ਦੰਦਾਂ ਦਾ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਦੰਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੱਕੇ ਦੰਦਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਹੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਆਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਸ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਦੰਦ ਅੱਗੇ-ਪਿੱਛੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਦੀ ਦਿੱਖ ਵੀ ਵਿਗੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭੋਜਨ ਚਿੱਬਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਘਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਬੱਚਾ ਕੁਪੋਸ਼ਣ ਦਾ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਮਿੱਥ- ਮਸੂੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਆਉਣ 'ਤੇ ਬੁਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ।
ਸੱਚ- ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਰਮ ਵਾਲਾਂ ਵਾਲੇ ਬੁਰਸ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮਸੂੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗੰਦਗੀ ਫਸੇ ਹੋਣਾ ਹੀ ਖੂਨ ਆਉਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ।
ਮਿੱਥ- 'ਅਕਲ ਜਾੜ੍ਹ' ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਅਕਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।
ਸੱਚ- ਤੀਜੀ ਜਾੜ੍ਹ ਨੂੰ 'ਅਕਲ ਜਾੜ੍ਹ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ 16-25 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤਕ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਕਲ ਆਉਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ।
ਮਿੱਥ- ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਿੱਠਾ ਖਾਣ ਨਾਲ ਦੰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੋੜ੍ਹਾਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੱਚ- ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਵਲ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਿੱਠਾ ਦੰਦਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮੇਂ ਤਕ ਲੱਗਿਆ ਰਹੇ। ਮਿੱਠਾ ਖਾਣ ਤੋਂ ਤਰੰਤ ਬਾਅਦ ਕੁਰਲੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਹ ਖਤਰਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤਕ ਘੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਯੁੱਗ ਕਵੀ ਯੂ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ

-ਯੂ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਕੌਰ

ਯੂ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਾਇਰ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਬੜੀ ਕਲਾਤਮਕਤਾ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਕਲਾ, ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ਪਰੋਆ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਾਰਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਖੂਬੀ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੀ ਆਦਰਸ਼ਵਾਦੀ ਅਤੇ ਰੁਮਾਂਚਕ ਪੜ੍ਹ ਹੈ, ਉਥੇ ਉਸ ਦਾ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਨੁਭਵ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤਣ ਦਾ ਹੀਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕਾਵਿ-ਚਿੰਤਨ ਜਿੱਥੇ ਅਤੀਤ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਚੇਤਨਾ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮਕਾਲੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਵੇਗ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਨਜ਼ਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਰਵਾਇਤੀ ਕਾਵਿ ਦੇ ਪੈਂਡੇ ਤੈਅ ਕਰਦੀ ਆਧੁਨਿਕ ਬੋਧ ਦੇ ਸਿਖਰ ਨੂੰ ਛੂੰਹਦੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਲੋਕਮੁਖੀ ਪਿਆਰ ਦੀ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਯੂ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬਹੁਪੱਖੀ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਬਕ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉਸਤਾਦ ਕਵੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਸਦਾਚਾਰ, ਧਰਮ, ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੁਸਨ-ਇਸ਼ਕ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚਿਤਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਖੋਜੀਆਂ ਵਰਗੀ ਕਵਿਤਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਰੁਝਾਨ ਸੰਨ 1935 ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ ਕਵੀ ਯੂ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਉਪਜਾਉਂਦੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਇਨਕਲਾਬ ਵੱਲ ਪ੍ਰੇਰਦੀ ਕਵਿਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਸੰਗਰਾਮ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤਕ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਪ੍ਰਤੱਖ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

20 ਅਕਤੂਬਰ 1905 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਧਮਿਆਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਵਿੱਚ ਜਨਮੇ ਯੂ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅੱਠ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਰਚੇ। ਉਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਚਾਰ ਹੰਝੂ' ਨਾਮ ਹੇਠ 1932 ਵਿੱਚ ਛਪਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਦਰਬਾਰੀ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਰੰਗੀਆਂ ਉਸਦੀਆਂ ਚਾਰ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦਰਜ ਸਨ। ਸੰਨ 1936 ਵਿੱਚ ਛਪੇ 'ਸਾਵੇ ਪੱਤਰ' ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਰਵਾਇਤੀ ਬੈਂਡ ਛੰਦ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀਆਂ। 'ਚਾਰ-ਹੰਝੂ' ਦੀਆਂ ਚਾਰੋਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਬਾਕੀ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਸਮੇਤ 'ਸਾਵੇਪੱਤਰ' ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲਈਆਂ। ਉਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਯੂ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ 'ਕਸ਼ੁੰਭਤਾ', 'ਅਧਵਾਟੇ', 'ਕੱਚ-ਸੱਚ', 'ਆਵਾਜ਼ਾਂ', 'ਵੱਡਾ ਵੇਲਾ', 'ਜੰਦਰੇ', 'ਜੈਮੀਰ' ਅਤੇ 'ਬੂਟੇ ਨਾਮ' ਦੇ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ-ਜਗਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਯੂ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕ ਐਡਵਿਨ ਆਰਨਲਡ ਦੇ ਮਹਾਂਕਾਵਿ 'ਲਾਈਟ ਆਫ਼ ਏਸ਼ੀਆ' ਨੂੰ 'ਏਸ਼ੀਆ ਦਾ ਚਾਨਣ' ਨਾਮ ਹੇਠ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ 500 ਸਾਲਾ ਜਨਮ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਮੌਕੇ ਰਚਿਆ 'ਨਾਨਕਾਇਣ' ਨਾਮੀ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਉੱਚਕੋਟੀ ਦਾ ਮਹਾਂਕਾਵਿ ਆਖਿਆ

ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਯੂ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਤਿੰਨ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀਆਂ ਮੁਢਲੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਤੇ 'ਸਾਵੇ-ਪੱਤਰ' ਵਿੱਚ ਛਪੀਆਂ ਚਾਲ੍ਹੀ ਕੁ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਨਿੱਜੀ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹੁਸਨ ਅਤੇ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਪੁਜਾਰੀ ਬਣ ਕੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੇਮਿਕਾ ਦੀ ਖਾਤਰ ਹੰਝੂ ਕੇਂਦਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਕਵਿਤਾ ਰਚਦਾ ਯੂ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਇੱਕ ਰਵਾਇਤੀ ਕਵੀ ਵਾਂਗ ਵਿਚਰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। 'ਕਸ਼ੁੰਭਤਾ', 'ਅਧਵਾਟੇ' ਅਤੇ 'ਕੱਚ-ਸੱਚ' ਕਵੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਪੰਧ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦੇ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹਨ। ਇਸ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਕਾਵਿ ਚੇਤਨਾ ਨਿੱਜਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਨਜ਼ਰੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਕਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਪਕੇਰੀ ਹੋਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਯੂ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਪਿਆਰ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਰੰਗੀ ਕਵਿਤਾ ਭਾਵੇਂ ਰੁਮਾਂਚਿਕ ਅਤੇ ਰੁੜੀਵਾਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਕਵਿਤਾ ਉਸ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਯੂ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ

ਰੁਮਾਂਚਿਕ ਕਾਵਿਧਾਰਾ ਦਾ ਸਿਖਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬੱਝਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਯੂ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਚੱਲੀ ਹਰ ਲਹਿਰ ਚਾਹੇ ਉਹ ਫਰਾਇਡਵਾਦੀ ਸੀ, ਚਾਹੇ ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਜਾਂ ਸੁਹਜਵਾਦੀ ਤੇ ਚਾਹੇ ਅਮਨ ਪਸੰਦ ਲੋਕ ਲਹਿਰ, ਉਹ ਹਰ ਲਹਿਰ ਦਾ ਮੋਹਰੀ ਕਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦੀ ਇਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਯੁੱਗ ਕਵੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਯੂ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਇੱਕ ਗੀਤਕਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਉੱਚਾ ਸਥਾਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਰਚੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਦ-ਚਿੰਤਰ, ਦ੍ਰਿਸ਼-ਚਿੰਤਰ, ਬਿੰਬ-ਚਿੰਤਰ ਅਤੇ ਛੋਹ-ਚਿੰਤਰ ਵੀ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਗੀਤਾਂ 'ਅੱਜ ਕੋਈ ਆਇਆ ਸਾਡੇ ਵਿਹੜੇ', 'ਜੇ ਤੂੰ ਬਹਿ ਵੱਝੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ', 'ਨਿੱਕਾ ਨਿੱਕਾ ਮੀਰ', 'ਮੈਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ-ਹੋਰ', 'ਘੋੜੀ ਤੇਰੀ ਗਲ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਘੁੰਗਰੂ', 'ਦੇ ਟੋਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭੋਂ ਵੰਡੀ' ਦੀ ਉਮਰ ਬੜੀ ਲੰਮੀ ਹੈ। ਯੂ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮਾਸਿਕ ਪੱਤਰ 'ਪੰਜ ਦਰਿਆ' ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਲਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਉਹ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਲੱਗੇ ਰਹੇ। ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਦੇਣ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਈਮੇਰਟਸ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 3 ਮਈ 1978 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਯੂ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਹਾਨ ਕਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਨਿੱਜੀ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਗਮ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੱਸਿਆ ਦੀ ਸੂਝ ਹੈ, ਬਿੰਬ ਸਿਰਜਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਕਲਪਨਾ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸ਼ਬਦ-ਭੰਡਾਰ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਮਹਾਨ ਕਵੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ 34 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਮੇਲਾ ਲੱਗਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਲ ਇਹ 22-23 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਬਠਿੰਡੇ ਵਿਖੇ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵਧ ਰਹੇ ਗੈਰ-ਜਮਹੂਰੀ ਰੁਝਾਨ

ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਲਾੜੀ
ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਪਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਛੇ ਦਹਾਕੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸਾਡੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾ ਸਕੇ ਹਨ। ਕੁਰਸੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਖੇਡੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਚਾਲਾਂ ਗ਼ਰੀਬ ਅਤੇ ਭੋਲੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵਾਰ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਰਸੀ ਤਕ ਅੱਪੜਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਸੀ ਵਕਫ਼ਾ ਘਟਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਕ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਚੋਣਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਚੰਗਾ ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਸਗੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਵੱਧ ਦੁਖਦਾਈ ਹੀ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਹਰ ਵਾਰ ਸਿਆਸੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਲੜ-ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਦਰਦ ਭਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਰੌਲੇ-ਰੱਪੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਲਾਊਡ ਸਪੀਕਰਾਂ ਦੀ ਕੰਨਪਾੜਵੀ ਆਵਾਜ਼, ਗੱਡੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ੋਰ-ਸ਼ਰਾਬੇ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਹਜ਼ੂਮ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਮਲੀਆਮੇਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਲ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਰੈਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰ ਕੇ ਸਿਆਸੀ ਕੁਰਸੀ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੀਆਂ ਖਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਭਿਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰੜੇ ਹੱਥੀ ਲੈਣਾ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਪਰ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਬਾਰੇ ਅਸੱਭਿਕ ਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਸੰਸਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਰਤਣ ਦੀਆਂ ਮਾੜੀਆਂ ਪਿਰਤਾਂ ਹਨ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚੈਨਲਾਂ ਅਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ-ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਘਟੀਆ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਰੁਝਾਨ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀ ਘੰਟੀ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਲਿਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਰੱਜਿਸ਼ ਅਤੇ ਮੰਦਭਾਵਨਾ ਅਧੀਨ ਬੋਲ-ਕੁਬੋਲ ਬੋਲ ਕੇ ਦੂਜੇ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਲਾਹੁਣ ਤਕ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਕਦੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ 'ਚੋਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਲੋਕ ਧਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਥਾਂ 'ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ, ਗੁਣਾਂ, ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਕਿਰਦਾਰ ਨੂੰ ਛਿੱਕੇ ਟੰਗ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਭਗਤਾਂ ਤੇ ਬਾਹੂਬਲੀਆਂ ਨੂੰ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਚੋਣ ਜਲਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਦਰਸਕ ਲਿਆ ਕੇ ਅੰਕੜਾ

ਗਿਣਤੀ ਵੱਧ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਕਈਆਂ ਲਈ ਚਾਅ, ਕਈਆਂ ਲਈ ਮੇਲਾ, ਕਈਆਂ ਲਈ ਰੋਜ਼ੀ ਤੇ ਕਈਆਂ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਅਤੇ ਲਾਹਾ ਬਣ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਾਕ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਰ ਕੋਈ ਰੈਲੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਜਾਰਹਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕੁਝ ਖੱਟਣ ਦੇ ਰੌਅ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ 'ਆਇਆ ਰਾਮ ਤੇ ਗਿਆ ਰਾਮ' ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਭਾਵੇਂ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਲਬਦਲੂਆਂ ਨੂੰ ਅਹੁਦਿਆਂ ਅਤੇ ਟਿਕਟਾਂ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਰਾਂ ਵਿਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤਿੜਕਦੇ ਹਨ। ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੁਰਸੀ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦੇ ਨਾਲੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਭਾਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਵੋਟਾਂ ਵੀ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਘੱਟ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਭੁਗਤਦੀਆਂ ਹਨ। ਚੋਣਾਂ ਨੇੜੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਲਬਦਲੂਆਂ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਗਰਮ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਬਣਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਗ਼ੈਰ-ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤਾ ਕਾਮਯਾਬ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਪੁੱਗ ਗਿਆ ਵੇਖ ਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਗੱਠਜੋੜ ਰਾਜਨੀਤੀ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬਲ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਸਿਧਾਂਤਗੀਣ ਗੱਠਜੋੜ ਬਣਾਉਣ ਲੱਗਿਆਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਸ, ਕੁਰਸੀ ਤਕ ਅਪੜਨ ਲਈ ਸੰਗਲੀਆਂ ਜੋੜਨ ਤਕ ਹੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਰੁਝੀਆਂ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਅਹਿਮ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਤੂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਜੇਤੂ ਪਾਰਟੀ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ, ਭਾਵ ਕੁੱਲ ਪਈਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਅੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ ਹੋਣ ਪਰ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਾਜ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਹੈ। ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਹੀ ਜੇਤੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਭੁਗਤੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦਾ 50 ਫ਼ੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ। ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਗਿਣਤੀ ਕਾਰਨ ਜੇਤੂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਵੀ ਘਟਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਕ ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਬਹੁਮਤ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਬਣੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਹੁਮਤ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈਆਂ? ਜੇਤੂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਥਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਹੁਮਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਨੀਤੀ ਘੜਨ ਦੀ ਲੋੜ

ਹੈ, ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਹੋਵੇ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੋਟਾਂ ਵਿੱਚ ਘਟ ਰਹੀ ਰੁਚੀ ਵੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਲਈ ਸੁਭ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਪਈਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਵੋਟਰ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਨ ਵੋਟ ਰੁਚੀ ਵਧਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਬਟੋਰਨ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਹੋ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਵਾਅਦੇ ਤੇ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਦੌੜ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਮਦਨ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਚੰਗੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ, ਪਾਣੀ, ਚੁੱਗੀ, ਆਟਾ-ਦਾਲ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਵੀ ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਖ਼ਮਿਆਜ਼ਾ ਗ਼ਰੀਬ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਉਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੁਫਤਖੋਰੀ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਕਾਸਮੁਖੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵੋਟਮੁਖੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿੱਚ ਗ਼ੁਸਤ ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਨਾਲ ਵੋਟਾਂ ਬਟੋਰ ਕੇ ਹੀ ਜਿੱਤ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਲਈ ਤਰਸਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਤੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਲੁੱਟਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸੰਭਾਵੀ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਅਤੇ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਉਘਾੜ ਕੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾੜੇ ਰੁਝਾਨਾਂ ਨੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੀ ਬਦਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਤੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਗ਼ਰੀਬ ਜਨਤਾ ਲਈ ਇਹ ਵਿਕਾਸ ਮ੍ਰਿਗਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਵਿਕਾਸ ਨੀਤੀਆਂ ਮੱਧਵਰਗੀ ਵੋਟਰਾਂ ਤਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੇ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਨੌਟਾਂ ਨਾਲ ਖਰੀਦ ਲੈਣਗੇ। ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਛਾਇਆ ਹੇਠ ਭੂ ਅਤੇ ਨਸ਼ਾ ਮਾਫ਼ੀਆ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਰਾਹੀਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸੋਹਲੇ ਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਚਕਾਚੌਧ ਵਾਲੇ ਇਸ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚੋਂ ਆਮ ਵਿਆਕਤੀ ਗਾਇਬ ਹੈ। ਗ਼ਰੀਬ ਚੰਗੀ ਰੋਟੀ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਤੋਟ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮਲਟੀਪਲੈਕਸ ਕਲਚਰ ਨੇ ਖਾਤਮੇ ਦੇ ਰਾਹ ਘਾ ਦਿੱਤੇ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ- ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਰਹੀ ਸਿਨੇਮਾ ਸਨਅਤ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਈ ਕਰਾਂਤੀ ਸਦਕਾ ਹੁਣ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੇ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜ ਗਈ ਹੈ। ਮੰਡੂਆ ਤੋਂ ਟਾਕੀ, ਥੀਏਟਰ, ਸਿਨੇਮਾ ਤੇ ਸਿਨੇਪਲੈਕਸਾਂ ਤਕ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਹ ਸਨਅਤ ਹਰ ਵਰਗ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਇਕੋ-ਇਕ ਸਾਧਨ ਸੀ। ਅਤਿਵਾਦ ਦੇ ਦੌਰ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਸਨਅਤ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਸਿਨੇਮਾਘਰ ਗਰੀਬ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਰਗ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਧਨ ਬਣੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ, ਵੀ.ਸੀ.ਆਰ. ਤੇ ਫਿਰ ਡੀ.ਵੀ.ਡੀਜ਼ ਦੀ ਆਮਦ ਨੇ ਇਸ ਸਨਅਤ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲਾਉਣ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਮਲਟੀਪਲੈਕਸ ਕਲਚਰ ਦੀ ਆਮਦ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਸਿੰਗਲ ਸਕਰੀਨ ਸਿਨੇਮੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਰਗ ਤਕ ਸੀਮਤ ਹੋ ਗਏ। ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਮਾਰ ਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਰਗ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿਨੇਮਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਚਾਰ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਿਨੇਮੇ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਅੱਜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੇਵਲ 13 ਕੁ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਹੁਣ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਥੋਂ ਦੇ ਅਲਫਾ ਵੰਨ ਤੇ ਸੈਲੀਬਰੇਸ਼ਨ ਮਾਲ ਵਿਚ ਬਣੇ ਮਲਟੀਪਲੈਕਸਾਂ ਦੀ ਟਿਕਟ ਮਹਿੰਗੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਅਮੀਰਾਂ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਤਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਇਸ ਵੇਲੇ ਜਿਹੜੇ ਸਿਨੇਮੇ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਉਹ ਕੇਵਲ ਸਕੂਲਾਂ/ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਜਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡਿਆਂ-ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਰਹਿਮੋ-ਕਰਮ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਦੇ ਸਮਾਂ ਸੀ ਕਿ ਨਵੀਂ ਫਿਲਮ ਕਿਸੇ ਇਕ ਸਿਨੇਮੇ ਵਿਚ ਲੱਗਿਆ ਕਰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹਿੱਟ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਫਿਲਮ ਵੀਹ-ਵੀਹ ਹਫ਼ਤੇ ਚਲ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਬਲੈਕ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੰਮੀਆਂ-ਲੰਮੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਵਿਚ ਖਲੋ ਕੇ ਟਿਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। 1970 ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਬਾਲਕੋਨੀ ਦੀ ਟਿਕਟ 5 ਰੁਪਏ 70 ਪੈਸੇ, ਹਾਲ (ਅੱਪਰ ਸਟਾਲ) ਦੀ ਟਿਕਟ 3 ਰੁਪਏ 65 ਪੈਸੇ ਤੇ ਲੋਅਰ ਸਟਾਲ ਦੀ ਟਿਕਟ ਦੇ ਰੁਪਏ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਬਾਲਕੋਨੀ ਦੀ ਟਿਕਟ 100 ਰੁਪਏ ਤੇ ਹਾਲ ਦੀ ਟਿਕਟ 50 ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਜੇ ਕੋਈ ਫਿਲਮ 25 ਹਫ਼ਤੇ ਤਕ ਚੱਲ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਫਿਲਮ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਟਰ ਸਿਨੇਮੇ ਦੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਅੱਧੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਅੱਜ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਫਿਲਮ ਹੁਣ ਇਕ ਸਿਨੇਮੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਕਈ-ਕਈ ਮਲਟੀਪਲੈਕਸਾਂ ਵਿਚ ਲਗਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਿੰਗਲ ਸਕਰੀਨ ਥੀਏਟਰਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਮੰਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਪੁੱਜ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਤਕਨੀਕੀ ਕਰਾਂਤੀ ਨੇ ਸਿਨੇਮਿਆਂ ਵਿਚ ਫਿਲਮ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਵੇਲੇ ਹਰੇਕ ਸਿਨੇਮੇ ਵਿਚ ਦੋ ਮਸ਼ੀਨਾਂ (ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਰ) ਫਿਲਮ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਫਿਲਮ ਦੀ ਰੀਲ ਚਲਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਅੱਜ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਤਕਨੀਕ ਨੇ ਫਿਲਮ ਚਲਾਉਣ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਆਸਾਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਅਪਰੇਟਰ ਨੂੰ ਫਿਲਮ ਦਿਖਾਉਣ ਵੇਲੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਰੂਮ ਵਿਚ ਬੱਝ ਕੇ ਨਹੀਂ ਬਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ। ਇਕ ਸਿਨੇਮੇ ਵਿਚ ਅਪਰੇਟਰ ਵਜੋਂ ਪਿਛਲੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ 77 ਸਾਲਾ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਫਿਲਮ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਖੀਰ ਤਕ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਰੀਲ ਵਿਚ 8 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 20 ਮਿੰਟ ਤਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਫਿਲਮ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕ ਮਸ਼ੀਨ 'ਤੇ ਚਲਦੀ ਰੀਲ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੂਜੀ ਮਸ਼ੀਨ 'ਤੇ ਅਗਲੀ ਰੀਲ ਚੜ੍ਹਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ 'ਤੇ ਫਿਲਮ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਇੰਨੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਭਾਵੇਂ ਫਿਲਮ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਟੈਕਸ ਮੁਆਫ ਹੈ ਪਰ ਟਿਕਟ ਮਹਿੰਗੀ ਹੈ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਰਗ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੈ।

ਅਲੋਪ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਖੁਰਾਕਾਂ

ਖਿਚੜੀ

ਖਿਚੜੀ ਦੀ ਅੱਜ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੈ, ਮੂੰਗੀ ਦੀ ਧੋਤੀ ਦਾਲ, ਚੌਲ, ਲੂਣ, ਮਿਰਚ, ਭੋਰਾ ਕੁ ਘਿਉ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਰਿੰਨ੍ਹਿਆ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਪਦਾਰਥ। ਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਾਂ ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਅੰਨ ਦਲਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹ ਖਿਚੜੀ ਦਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਯੁੱਗ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਾਰੀ ਹੀ ਖੇਤੀ ਮੀਂਹਾਂ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ। ਮੋਟੇ ਅਨਾਜ ਜਿਵੇਂ ਜੁਆਰ, ਬਾਜਰਾ, ਜੌਂ, ਚੀਣਾ, ਗੁਆਰਾ, ਮੋਠ, ਮੂੰਗੀ ਆਦਿ ਬੀਜੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਅਨਾਜ ਹੀ ਸਾਬਤ ਵੁਬਾਲ ਕੇ ਖਾਧੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਕੋਈ ਅੰਨ ਇਕੱਲਾ ਉਬਾਲ ਕੇ ਖਾਧਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕੋਈ ਅੰਨ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਲੂਣ ਮਿਰਚ ਪਾ ਕੇ ਉਬਾਲ ਕੇ ਖਾ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਿਚੜੀ ਸਾਬਤ ਬਾਜਰਾ ਤੇ ਸਾਬਤ ਮੋਠ/ਮੂੰਗੀ ਮਿਲਾ ਕੇ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਜੁਆਰ ਤੇ ਮੋਠ/ਮੂੰਗੀ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਵੀ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਨ ਜਿਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਅੰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਖਿਚੜੀ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ।

ਖਿਚੜੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਬੜਾ ਤਪਲਾ ਜਾਂ ਛੋਟੀ ਕਾੜੂਨੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਵਿਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਣੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜਿਹੜੇ ਅੰਨ ਦੀ ਖਿਚੜੀ ਬਣਾਉਣੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਵਿਚ ਉਹ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਲੂਣ, ਮਿਰਚ ਅਤੇ ਬੋੜਾ ਜਿੰਨਾ ਘਿਉ ਪਾ ਕੇ ਰਿਝਣ ਲਈ ਹਾਰੇ ਵਿਚ ਰੱਖ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਹਾਰੇ ਵਿਚ ਪਾਈਆਂ ਪਾਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਖਿਚੜੀ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਹਾਰੇ ਵਿਚ ਰਿਝਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਸਰਾ ਦਿਨ ਇਹ ਰਿਝੀ ਹੋਈ ਖਿਚੜੀ ਹੀ ਖਾਧੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਦੁੱਧ ਵਹੁਣਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਆਮ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਦੁੱਧ ਵੇਚਣ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਖਿਚੜੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦਹੀਂ ਨਾਲ ਖਾ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਕੋਈ ਲੱਸੀ ਨਾਲ ਖਾ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਖਿਚੜੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪੌਸ਼ਟਿਕ, ਸੁੱਧ ਤੇ ਵਧੀਆ ਖੁਰਾਕੀ ਮਿਸ਼ਰਣ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਜਦ ਹੱਥ ਚੌਕੀ ਦੀ ਕਾਢ ਨਿਕਲੀ, ਫਿਰ ਅੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਲ ਦੇ ਦਲੀਆ ਬਣਾ ਕੇ ਖਾਧਾ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆ। ਜਦ ਆਟਾ ਪੀਹਣ ਦੀ ਜਾਚ ਆਈ ਤਾਂ ਰੋਟੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਖਾਧੀਆਂ ਜਾਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਪਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੌਕਿਆਂ ਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਖਿਚੜੀ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਮੁੰਡੇ/ਕੁੜੀ ਦੇ ਮੰਗਣੇ ਸਮੇਂ ਖਿਚੜੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਵਿਆਹ ਰੱਖਣ ਸਮੇਂ ਖਿਚੜੀ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਚੂੜਾ ਚਾੜ੍ਹਨ ਦੀ ਰਸਮ ਸਮੇਂ ਖਿਚੜੀ ਰਿੰਨ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਘਿਉ ਤੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਗ ਵੀ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਿੰਨ੍ਹੀ ਖਿਚੜੀ ਪਵਿੱਤਰ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਸਾਬਤ ਅੰਨ ਬਾਜਰਾ, ਜੁਆਰ ਤੇ ਮੋਠਾਂ/ਮੂੰਗੀ ਦੀ ਖਿਚੜੀ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਉਂਦਾ। ਨਾ ਹੁਣ ਮੁੰਡੇ/ਕੁੜੀ ਦੇ ਮੰਗਣੇ, ਵਿਆਹ ਰੱਖਣ ਸਮੇਂ ਤੇ ਚੂੜਾ ਚਾੜ੍ਹਨ ਦੀ ਰਸਮ ਸਮੇਂ ਖਿਚੜੀ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਖਿਚੜੀ ਬਿਮਾਰਾਂ ਲਈ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਧੋਤੀ ਮੂੰਗੀ ਤੇ ਚੌਲਾਂ ਨਾਲ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਖਿਚੜੀ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਭੋਜਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਰਹੀ।

ਖਿਚੜੀ ਬਾਰੇ ਕਈ ਲੋਕ ਗੀਤ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿਚ ਲਾੜੇ ਨੂੰ ਸਿੱਠਣੀਆਂ ਵੀ ਖਿਚੜੀ ਦੀਆਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ-

ਅੱਜ ਤਾਂ ਖਾ ਲੀ
ਸੀਰਨੀ ਵੇ ਲਾੜਿਆ
ਕੋਈ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ
ਖਾ ਲੀ ਵੇ ਦਾਲ
ਪਰਸੋਂ ਨੂੰ ਖਾ ਲੀ ਖਿਚੜੀ
ਵੇ ਤੂੰ ਖੱਟੀ ਲੱਸੀ ਦੇ ਨਾਲ

ਬਾਜਰੇ ਦੀ ਖਿਚੜੀ
ਤੇ ਚੀਨੇ ਦੇ ਚੌਲ
ਖਾਲੀ ਪਿਆ ਸਾਬੂਦਾਣਾ
ਲਾੜਾ ਤੇ ਬਾਪੂ ਜਾਣ ਨਾ ਦਿੰਦੇ

ਉਹਦੀ ਬੇਬੇ ਮੰਗੇ ਮੁਕਸਰ ਜਾਣਾ

ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਮੱਤ ਦੇਂਦੀ ਵੇ ਲਾੜਿਆ
ਵੇ ਖਾਈਂ ਨਾ ਖਿਚੜੀ ਵੇ ਲਾੜਿਆ।

ਸਾਡਾ ਪੁਰਸ਼ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਹੈ। ਪੁਰਸ਼ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣੀ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਤੇ ਹੀ ਕੁੱਟ ਧਰਦਾ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਇਹ ਗਲਤੀ ਉਸ ਤੋਂ ਅਣਭੋਲ ਹੀ ਖਿਚੜੀ ਵਿਚ ਲੂਣ ਪਾਉਣ ਦੀ ਭੁੱਲ ਦੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ। ਪਤਨੀ ਇਸ ਭੁੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨਦੀ ਤਾਂ ਹੈ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਤਾੜਨਾ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਿਗੂਣੀ ਭੁੱਲ ਨੂੰ ਕੁੱਟਣ ਦਾ, ਲੜਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਤੇ ਰੌਲਾ ਪਾਉਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਨਾ ਬਣਾ ਲਵੀਂ...

ਮਾਹੀ ਵੇ
ਮੈਂ ਖਿਚੜੀ 'ਚ ਲੂਣ ਭੁੱਲ ਗਈ
ਮਾਰੀ ਨਾ! ਮੈਂ ਲੂਣ ਭੁੱਲ ਗਈ
ਜੇ ਤੂੰ ਮਾਰਿਆ ਡੰਡਾ
ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਰ ਜਾਊ ਤੈਨੂੰ ਰੰਡਾ
ਮਾਰੀ ਨਾ! ਮੈਂ ਲੂਣ ਭੁੱਲ ਗਈ
ਜੇ ਤੂੰ ਕੀਤੀ ਲੜਾਈ
ਐਥੇ ਸੱਦ ਲਊ ਆਪਣਾ ਭਾਈ
ਮੈਂ ਖਿਚੜੀ 'ਚ ਲੂਣ ਭੁੱਲ ਗਈ
ਜੇ ਤੂੰ ਪਾਇਆ ਰੌਲਾ
ਐਥੇ ਸੱਦ ਲਊ ਹੁਣੇ ਵਿਚੋਲਾ
ਮੈਂ ਖਿਚੜੀ 'ਚ ਲੂਣ ਭੁੱਲ ਗਈ
ਮਾਰੀ ਨਾ! ਮੈਂ ਲੂਣ ਭੁੱਲ ਗਈ।

ਪਹਿਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਜੰਮਦਿਆਂ ਹੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਹਰ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਛੜਾ ਰਹਿ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਬੜਾ ਭਰਾ ਛੜਾ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਛੋਟਾ ਵਿਆਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਛੜੇ ਅਤੀਅਲ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਲੜਾਈ ਕਰਕੇ ਕਈ ਵਾਰ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਵੀ ਅੱਡ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਖਿਚੜੀ ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਹੀ ਰਿੰਨ੍ਹਣੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਖਿਚੜੀ ਰਿੰਨ੍ਹਣ ਦੀ ਜਾਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਵਰਣਨ ਇਹ ਲੋਕ ਗੀਤ ਕਰਦਾ ਹੈ-

ਤੇਰੀ ਰਿਝਣੀ ਨਾ
ਮਰ ਜਾਣਿਆ ਜੇਠਾ
ਚਾਈ ਚੌਲ ਵਾਲੀ ਖਿਚੜੀ
ਪਤੀਦੇ ਬੜੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਜੇਠ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਕੋਲ ਵਸਤ ਤਾਂ ਬੋੜੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਉਹ ਬੰਦਾ ਵਿਖਾਵਾ ਬਹੁਤਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਅਖਾਣ ਵਰਤਦੇ ਹਨ-
ਡੋਢ ਪਾ ਖਿਚੜੀ
ਚੁਬਾਰੇ ਰਸੋਈ

ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਰਾਏ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ-
ਚਾਈ ਚੌਲ ਖਿਚੜੀ
ਅੱਡ ਹੀ ਪਕਾਉਣਾ

ਖਿਚੜੀ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਨਰਮ ਖਾਣਪਦਾਰਥ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਣ ਸਮੇਂ ਨਾ ਤਾਂ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੂੰਹ ਨੂੰ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਜੇਕਰ ਖਿਚੜੀ ਖਾਣ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਇਸਤਰੀ/ਪੁਰਸ਼ ਔਖ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁਹਾਵਰਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-
ਖਿਚੜੀ ਖਾਂਦੇ ਦਾ
ਪਾਉਂਚਾ ਉਤਰਨਾ

ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਗੁਪਤ ਸਲਾਹ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ-
ਖਿਚੜੀ ਪਕਾਉਣਾ।

ਸ ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਕਹਿਲ
559-323-1640

ਸ਼ੱਕਰ-ਘਿਓ

ਗੰਨੇ ਦੇ ਰਸ ਨੂੰ ਕਾੜੂ ਕੇ ਮੱਕੀ ਦੇ ਆਟੇ ਵਰਗੀ ਬਣਾਈ ਵਸਤ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੱਖਣ ਨੂੰ ਜਦ ਗਰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਘਿਓ ਉਪਰ ਤਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੱਖਣ ਵਿਚ ਜੋ ਲੱਸੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੇਠਾਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗਰਮ ਕੀਤੇ ਘਿਓ ਵਿਚ ਸ਼ੱਕਰ ਮਿਲਾਣ ਨਾਲ ਜੋ ਮਿਸ਼ਰਣ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਮਿਸ਼ਰਣ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕਰ-ਘਿਓ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਦ ਖੰਡ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕਾਢ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੀ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਏ ਪ੍ਰਾਹੁਣਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕਰ-ਘਿਓ ਨਾਲ ਰੋਟੀ ਖਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਸ਼ੱਕਰ-ਘਿਓ ਨਾਲ ਖਵਾਈ ਰੋਟੀ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਮੁਰਗੇ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾਲ ਖਵਾਈ ਰੋਟੀ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਖਵਾਈ ਰੋਟੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪਹਿਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਹਰ ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰ ਗੰਨਾ ਬੀਜਦਾ ਸੀ, ਘਰ ਵਰਤਣ ਜੋਗੀ ਸ਼ੱਕਰ ਜ਼ਰੂਰ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਸ਼ੱਕਰ ਨੂੰ ਸੁਭ ਪਦਾਰਥ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਹਰ ਕੰਮ ਸ਼ੱਕਰ ਵੰਡ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਮੰਗਣਾ ਸ਼ੱਕਰ ਦੀ ਰੋੜੀ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਮਿੱਠਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸ਼ੱਕਰ ਹੀ ਆਏ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਵੰਡੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਬਰਾਤ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਸ਼ੱਕਰ-ਘਿਓ ਨਾਲ ਖਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਸ਼ੱਕਰ ਨਾਲ ਪੰਜੀਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਸ਼ੱਕਰ ਨਾਲ ਚੂਰੀ ਕੁੱਟੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਸ਼ੱਕਰ-ਘਿਓ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਣ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸ਼ੱਕਰ-ਘਿਓ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਤਾਂ ਮਾਵਾਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਕਈ ਕਈ ਕੰਮ ਕਰਵਾ ਲੈਂਦੀਆਂ ਸਨ।

ਪਹਿਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਸਾਰੀ ਹੱਥੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਹੱਥੀਂ ਵਾਢੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਫਲਿਆਂ ਨਾਲ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਗਾਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਤੰਗਲੀਆਂ ਨਾਲ ਉਡਾਈ ਕਰਕੇ ਦਾਣੇ ਕੱਢੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਉਡਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਿੱਟੀ ਘੱਟਾ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ੱਕਰ-ਘਿਓ ਨਾਲ ਰੋਟੀ ਖਾਂਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ਼ੱਕਰ-ਘਿਓ ਖਾਣਾ ਇਕ ਤਾਂ ਸਰੀਰ ਦੀ ਸੁੱਖੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਦੂਜਾ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਦਿੰਦਾ ਸੀ।

ਘਿਓ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਅੱਗੇ ਘਿਓ ਦੀਆਂ ਜੋਤਾਂ ਜਗਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਮੁੰਡੇ/ਕੁੜੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਸਮੇਂ ਪੰਡਤ ਜੋ ਹਵਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੰਡਤ ਅੱਗ ਉਪਰ ਘਿਓ ਹੀ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਘਿਓ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ-

ਅੱਗ ਬਲੇ ਘਿਓ ਸਾੜੀਏ
ਕਿਹਦੀ ਤਾਂ ਪੋਤੀ ਵਿਆਹੀਏ
ਅੱਗ ਬਲੇ ਘਿਓ ਸਾੜੀਏ
ਬਾਬੇ ਰਾਜੇ ਦੀ ਪੋਤੀ ਵਿਆਹੀਏ
ਅੱਗ ਬਲੇ ਘਿਓ ਸਾੜੀਏ
ਕਿਹਦੀ ਤਾਂ ਬੇਟੀ ਵਿਆਹੀਏ
ਅੱਗ ਬਲੇ ਘਿਓ ਸਾੜੀਏ
ਬਾਬਲ ਰਾਜੇ ਦੀ ਬੇਟੀ ਵਿਆਹੀਏ
ਅੱਗ ਬਲੇ ਘਿਓ ਸਾੜੀਏ
ਕਿਹਦੀ ਤਾਂ ਭੈਣ ਵਿਆਹੀਏ
ਅੱਗ ਬਲੇ ਘਿਓ ਸਾੜੀਏ
ਵੀਰ ਰਾਜੇ ਦੀ ਭੈਣ ਵਿਆਹੀਏ

ਹੁਣ ਸਾਰੀ ਖੇਤੀ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਦੁੱਧ-ਘਿਓ ਵੀ ਆਮ ਹੈ। ਲੋਕ ਖੁਰਾਕ ਵੀ ਚੰਗੀ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਹੱਥੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹੁਣ ਬਹੁਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ੱਕਰ ਰੋਗ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ ਹਨ। ਉੱਝ ਵੀ ਅੱਜ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਮਿੱਟੀ ਵਸਤ ਘੱਟ ਹੀ ਖਾ ਕੇ ਰਾਜੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਲੂਣੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਹੀ ਖਾਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ

ਸ਼ੱਕਰ-ਘਿਓ ਹੁਣ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਸ਼ੱਕਰ ਘਿਓ ਜਿਸ ਦੀ ਪਹਿਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਚੜ੍ਹਤ ਸੀ, ਹੁਣ ਸਾਡੀ ਖੁਰਾਕ ਵਿਚੋਂ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਸ਼ੱਕਰ-ਘਿਓ ਦੀ ਥਾਂ ਮੀਟ ਮੁਰਗੇ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ।

ਸ਼ੱਕਰ-ਘਿਓ ਸਬੰਧੀ ਲੋਕ ਗੀਤ ਅਤੇ ਅਖਾਣ ਵੀ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਨੂੰਹ ਸੱਸ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਵਾਲਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸੱਸ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ੱਕਰ ਘਿਓ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਜਦ ਨੂੰਹ ਦਾ ਭਾਈ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰੁੱਖੀ-ਮਿੱਸੀ ਰੋਟੀ ਹੀ ਖਾਣ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ-
ਰੁੱਖੀ ਮਿੱਸੀ ਖਾ ਲੈ ਵੀਰਨਾ
ਬੰਦੇ ਮਿੱਠੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨੀ ਕਰਨਾ
ਬੰਦਾ ਮਿੱਠਾ ਸ਼ੱਕਰ-ਘਿਓ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪਹਿਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋ ਦਾਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਦਾਜ ਨੂੰ ਮੰਜਿਆਂ ਉਪਰ ਰੱਖ ਕੇ ਬਰਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਗੀਤ ਵੀ ਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਘਿਓ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ-

ਸੁਣਿਓ, ਸੁਣਿਓ, ਨਵਿਓ ਸੱਜਣੇ
ਅਰਜ ਬੰਦੀ ਦੀ ਸੁਣਿਓ ਜੀ
ਜੇ ਸਾਡੀ ਬੀਬੀ ਘਿਓ ਡੋਹਲੇ
ਪਾਣੀ ਕਰਕੇ ਜਾਣਿਓ ਜੀ

ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਾਉਣਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਤਾਂ ਹੀ ਜਿਊਣ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨਾਲ ਮਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਖਾਣ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-
ਰੋਟੀ ਖਾਈਏ ਸ਼ੱਕਰ ਨਾਲ
ਦੁਨੀਆਂ ਲੁੱਟੀਏ ਮਕਰ ਨਾਲ।

ਪਹਿਲੇ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿਚ ਜਦ ਵੀ ਬਰਾਤ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਮੇਲਣਾਂ ਲਾੜੇ ਨੂੰ, ਲਾੜੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਠਣੀਆਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਕਈ ਸਿੱਠਣੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ੱਕਰ-ਘਿਓ ਦਾ ਵਰਣਨ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ-

ਲਾੜਿਆ ਤੇਰੀ ਮਾਂ ਵੇ
ਨਿਰੀ ਅੱਥਰੀ ਝੋਟੀ
ਮੰਗਦੀ ਸ਼ੱਕਰ-ਘਿਓ ਵੇ
ਨਾਲੇ ਬਾਜਰੇ ਦੀ ਰੋਟੀ
ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਦੇਈਏ ਬੜੇਮੇਂ ਵੇ
ਨਾਲੇ ਚਰੀ ਦੀ ਭਰੋਟੀ

ਸ਼ੱਕਰ-ਘਿਓ ਖਾ ਕੇ
ਮਾਮੀ ਫਿਰਦੀ ਚੁੱਸੀ ਕੁੜੇ
ਫੜ ਕੇ ਸਾਲੀ ਨੂੰ ਵਰਤਾਂ ਤੋਂ
ਕਰ ਦਿਓ ਜਮ੍ਹਾਂ ਈ ਪੁੱਟੀ ਕੁੜੇ
ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਹੋਣਗੇ, ਉਹ ਵੀ ਕਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲੱਗ ਕੇ ਖੜਕਣਗੇ। ਭਾਂਡੇ ਤਾਂ ਬੋਜਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਜੁਆਨੀਆਂ ਤਾਂ ਜੁਆਨੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ? ਇਸ ਲਈ ਜੁਆਨੀ ਸਮੇਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨਿਰਮੂਲ ਜਿਹੇ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਝਗੜਾ ਹੋਣਾ ਇਕ ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਝਗੜੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਭਰਜਾਈ ਆਪਣੀ ਨਣਦ ਨਾਲ ਇਸ ਲੋਕ ਗੀਤ ਵਿਚ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੀ ਹੈ-

ਆਰੀ-ਆਰੀ-ਆਰੀ
ਮੈਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਦੁੱਧ ਲਾਹ ਦੇ
ਮੈਂ ਲਾਹਤੀ ਕਾੜੂਨੀ ਸਾਰੀ
ਮੈਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਸ਼ੱਕਰ ਪਾ ਦੇ
ਮੈਂ ਲੱਪ ਸ਼ੱਕਰ ਦੀ ਮਾਰੀ
ਨਣਦੇ ਕੀ ਪੁੱਛਦੀ
ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਵੀਰ ਨੇ ਮਾਰੀ।

ਬੂਟਾ ਰਾਮ ਜੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸਦਮਾ

ਫਰਿਜ਼ਨੋ (ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ)- ਬੀਤੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਤਕਰੀਬਨ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਜੋਸ਼ੀ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਐਸਾ ਕਹਿਰ ਦਾ ਪਹਾੜ ਟੁੱਟਾ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਪੱਤਰਕਾਰ ਬੂਟਾ ਰਾਮ ਜੋਸ਼ੀ ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੋਤਮ ਜੋਸ਼ੀ ਦੇ ਇਕਲੋਤੇ ਪੁੱਤਰ ਸੰਜੀਵ ਜੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਵਿਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਹ 23 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਅੱਧ ਖਿੜਿਆ ਫੁੱਲ ਸੀ ਜੋ ਹਾਲੇ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਰੁੱਝਾ ਸੀ ਪਰ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੰਨੀ ਦਾ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹਾਈਵੇ ਇਕ ਤੇ ਡੈਵਿਲ ਟਨਲ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਹੋਣੀ ਦੀ ਲਪੇਟ ਤੋਂ ਜੋਸ਼ੀ

ਨਾ ਬਚ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਪੁੱਜ ਗਿਆ।
ਸੰਨੀ ਜੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮਾਤਾ ਵਿਜੈ, ਭੈਣ ਰੂਬੀ, ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਸ਼ੋਤਮ ਜੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਇਹ ਭਾਣਾ ਮੰਨਣਾ ਦਾ ਬਲ ਬਖਸ਼ੇ। ਸੰਨੀ ਜੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਜੋਸ਼ੀ, ਤਾਏ ਓਕਾਰ ਜੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਵੀ। ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਪਿੰਡ ਫਰਵਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਹੈ। ਸੰਜੀਵ ਜੋਸ਼ੀ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਪਹਿਲੀ ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਟਿਕਲਰ ਫਿਊਨਰਲ ਹੋਮ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਵਿਖੇ 11 ਤੋਂ 1 ਵਜੇ

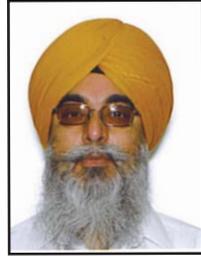
ਦੁਪਹਿਰ ਤੱਕ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਬਰਾਡਵੇ ਅਤੇ ਬੈਲਮੋਂਟ ਤੇ ਹੈ। ਸੰਸਕਾਰ ਉਪਰੰਤ ਅੰਤਿਮ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਨਵਾਂ, ਹਾਈਵੇ 99 ਅਤੇ ਸ਼ਾਅ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਲਈ ਓਕਾਰ ਜੋਸ਼ੀ 559-232-7506 ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੋਤਮ ਜੋਸ਼ੀ 559-917-5102 ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਰਾ ਪਰਦੇਸ ਟਾਇਮਜ਼ ਇਸ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿਚ ਦੁੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜੁਦਿਆਂ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਵਿੱਛੜੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਵਾਸਾ ਦੇਵੇ।

ਅਮਰੀਕੀ ਬਾਰ 'ਚ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਾਇਕ ਦੀ ਮੌਤ

ਨੈਸ਼ਵਿਲ- ਸਿਗਰਨੋਸੀ ਲਈ ਬੈਨ ਖੇਤਰ 'ਚ ਸਿਗਰੇਟ ਪੀਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਤਮਰੱਖਿਆ 'ਚ ਬਾਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਇਕ ਗਾਇਕ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਦਿ ਟੇਨੇਸਿਅਨ ਮੁਤਾਬਕ ਪਿਟ ਐਂਡ ਬਾਰੋਲ ਦੇ ਮਾਲਕ ਕ੍ਰਿਸ ਫੇਰੇਲ ਨੇ ਵੇਨੋ ਮਿਲਸ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ।
ਵੰਡਰਬਿਲਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਮਿਲਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਪੁਲਸ ਬੁਲਾਰੇ ਕ੍ਰਿਸ ਮਮਫੋਰਡ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਾਂਚ ਕਰਤਾ ਬਾਰ ਦੇ ਮਾਲਿਕ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੋਲੀ ਆਤਮ ਰੱਖਿਆ 'ਚ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸੀ।
ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਅਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਿਲਸ ਵੇਨੋ, ਮਿਲਸ ਬੈਂਟ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ 15 ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਨੇ ਕਈ ਪ੍ਰਸਤੁਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਨਾਵਾਂ ਪਿੱਛੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਯੂਫ਼ਾਂ!

-ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ 'ਦੁਪਾਲਪੁਰ'
(408-915-1268)

ਕੋਈ ਵਿਰਲੇ-ਟਾਵੇਂ ਹੀ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਹੜੇ 'ਛਿਪੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਚਾਹ' ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਗੁਜ਼ਾਰ ਕੇ 'ਛਿਪ ਟੁਰ ਜਾਣ' ਲਈ ਕਾਹਲੇ ਪੈਂਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਆਪੋ-ਧਾਪੀ ਅਤੇ ਨੁਮਾਇਸ਼-ਨੁਮਾਈ ਦੇ ਅਜੋਕੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਇੱਕ 'ਵੱਖਰੀ ਪਹਿਚਾਣ' ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਝੱਲ ਕੁੱਦਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭੀੜ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੱਖਰਿਆ ਕੇ ਮਾਣ-ਮੱਤੀ ਤੌਰ ਤਰਨਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਅਰਥ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਮਾੜਾ ਨਹੀਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਖੁਦ ਨੂੰ ਬਾਕੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਅਲਹਿਦਾ ਦਿਖਣ ਲਈ ਕੋਈ ਭੱਦਾ ਜਿਹਾ ਵੰਗ ਵਰਤੇ, ਤਦ ਅਜਿਹਾ ਵਿਕਾਸੀ ਆਪਣੀ ਖਿੱਲੀ ਖੁਦ ਹੀ ਉਡਾ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ 'ਭੁੱਖ' ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਾਂਅ ਪਿੱਛੇ ਜਾਤ-ਗੋਤ ਜੋੜਨ ਦਾ ਆਮ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਰਿਵਾਜ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣਾ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਰਿਵਾਜ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ-ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਸ਼ੌਕ ਘਟਣ ਦੀ ਥਾਂ ਵਧਦਾ ਹੀ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰੀਸ ਸ਼ਾਇਰਾਂ-ਕਵੀਆਂ ਦੀ ਦੇਖ-ਦੇਖੀ ਹੀ ਪਈ ਹੋਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਲਿਖਾਰੀਆਂ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਗੀਤ-ਕਾਵਿਤਾਵਾਂ ਲਿਖਣ ਵਾਲਿਆਂ, ਨੇ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਤਖੱਲੁਸ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਅਕਸਰ ਤਖੱਲੁਸ ਦੇ ਨਾਲ 'ਸਾਹਿਬ' ਦਾ ਸਤਿਕਾਰਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਜ਼ਰੂਰ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਖਮੀ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਗਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਛੀ ਸਾਹਿਬ ਜਾਂ ਤੀਰ ਸਾਹਿਬ ਜਿਹੇ ਨਾਂਅ ਸੁੱਤੇ ਹੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ 'ਸਾਹਿਬ ਜੀ' ਕਲਮ-ਕਾਰੀ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ।

ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸਾਰੇ ਕਵੀਆਂ ਜਾਂ ਲੇਖਕਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਢੁੱਕਦਾ। ਮਸਲਨ, ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ, ਗਿਆਨੀ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ, ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਾਵਲਕਾਰ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਵਰਗਿਆਂ ਨੇ ਬਗ਼ੈਰ ਕਿਸੇ ਤਖੱਲੁਸ ਦੇ ਹੀ ਆਹਲਾ ਦਰਜੇ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਲਿਖੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਸਾਹਿਬ' ਸਦਾਉਣ ਦੀ ਭੁੱਖ ਨੇ ਪੋਹਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੇਖਣੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਹਿਚਾਣ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾਵਾਂ ਪਿੱਛੇ ਲੰਮੀਆਂ ਯੂਫ਼ਾਂ ਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪਈ।

ਆਮ ਦੁਨਿਆਵੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ

ਵੱਖਰੀ ਪਹਿਚਾਣ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਚੋਸਟਾ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹਉਮੈ ਦੀ ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਧੂ-ਸੰਤ, ਮਹਾਤਮਾ, ਜਿਹੜੇ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਵੈਰਾਗ ਮਈ ਕਥਾ-ਕੀਰਤਨ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਨਾਸ਼ਵੰਤ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਾਣੀ-ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਮੋਹ-ਮਾਇਆ ਦੇ ਚਿੱਕੜ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਨਹੀਂ ਬੱਕਦੇ, ਉਹ ਵੀ ਇਸ 'ਲਾਗ ਵਾਲੇ' ਰੋਗ ਤੋਂ ਨਿਰਲੇਪ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹਾਲੇ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ-ਛਿੱਦਾ ਕਵੀ-ਲਿਖਾਰੀ ਤਾਂ ਐਸਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਹਦਾ ਨਾਮ 'ਯੂਫ਼-ਰਹਿਤ' ਹੋਵੇਗਾ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਸੰਤ-ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਂਅ ਪਿੱਛੇ '...ਵਾਲੇ' ਨਾ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ। ਹਮੀਰੇ ਵਾਲੇ...ਸਖੀਰੇ ਵਾਲੇ...ਮਤੀਰੇ ਵਾਲੇ...ਸਮੀਰੇ ਵਾਲੇ, ਇਤਿਆਦ।

ਅਜਿਹੇ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਬਾਬੇ ਭਾਵੇਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅੱਡੇ-ਗੱਡੇ ਜਮਾ ਕੇ ਬਹਿ ਗਏ ਨੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਪਿੱਛੇ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਛੱਜ ਉਹੀ ਦੇਸੀ ਹਨ। ਲੱਗਭੱਗ ਇਹੋ ਹਾਲ ਸਾਡੇ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥਿਆਂ ਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਪਿੱਛੇ ਵੀ 'ਕਿੱਥੇ ਵਾਲੇ?' ਦਾ ਜਵਾਬ ਜ਼ਰੂਰ-ਬਰ-ਜ਼ਰੂਰ ਚਿੱਬੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਈ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਪਿੱਛੇ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ-ਨਗਰ ਦਾ ਨਾਂਅ ਏਨਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਲ ਨਾਂਅ ਰੁਲ-ਖੁਲ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਾਂਅ ਪਿੱਛੇ ਲਾਈ ਹੋਈ ਯੂਫ਼ ਹੀ ਚੌਹਾਂ ਕੁੰਟਾਂ 'ਚ ਗੁੰਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਚੱਲੀ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ ਵੇਲੇ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨਾਂਅ ਪਿੱਛੇ ਜਾਤ-ਗੋਤ ਜੋੜਨ ਵਾਲੀ ਧਾਰਮਿਕ ਅਵੱਗਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਤੌਰ ਕੱਢ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਨਾਵਾਂ ਪਿੱਛੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਜੋੜਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ; ਜਿਵੇਂ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ 'ਸਮੁੰਦਰੀ', ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ 'ਅੱਕਰਪੁਰੀ', ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ 'ਤੁੜ', ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ 'ਭੱਰਾ', ਆਦਿ। ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਪ-ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਕਿੱਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਹੋਈ। ਸ਼ਬਦ 'ਸਮੁੰਦਰੀ' ਜਾਂ 'ਤੁੜ' ਦਾ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪ-ਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਗਤ-ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਦਿਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਵਾਕਫ਼ੀਅਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਦੋ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਸਵਰਗੀ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਕੀਰਤੀ ਦੇ ਅਗਲੇ-ਪਿਛਲੇ ਰਿਕਾਰਡ ਹੀ ਤੋੜ ਸੁੱਟੇ। ਟੌਹੜਾ

ਅਤੇ ਬਾਦਲ, ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਉੱਪ-ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਦੋ ਅਹਿਮ ਸਿੰਬਲ ਹੀ ਬਣ ਗਏ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਬੈਠਿਆਂ ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਸੜਕੇ ਕੰਢੇ ਗੱਡੇ ਹੋਏ ਉਸ ਮੀਲ-ਪੱਥਰ 'ਤੇ ਪੈ ਗਈ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਸਵਰਗੀ ਜਥੇਦਾਰ ਜੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਂਅ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ; 'ਟੌਹੜਾ!' ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਅੱਖਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਸਾਰ ਮੇਰੇ ਦਿਲੋ-ਦਿਮਾਗ 'ਤੇ ਟੌਹੜਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮਿਕਨਾਤੀਸੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਛਾਅ ਗਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਦਲ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਂਅ ਕਿਸੇ ਲਈ ਘਿਰਣਾ ਦਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਲਈ ਫ਼ਖਰ ਦਾ ਲਖਾਇਕ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਵੀ ਕੁਦਰਤੀ ਇਤਫ਼ਾਕ ਹੀ ਸਮਝੋ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਦੋਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਬੜੇ ਫੱਬਵੇਂ ਅਤੇ ਠੁੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਚਾਰਣ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਲੰਮ-ਲਪੇਟ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ। ਸੋਖਿਆਂ ਹੀ ਤੁਰਤ-ਫੁਰਤ ਮੂੰਹੋਂ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਈ ਸਿਆਸੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਤਾਂ ਜੋੜ ਲਏ, ਪਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਅ-ਢੁੱਕਵੇਂ ਜਿਹੇ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਜੱਗ-ਹਸਾਈ ਕਰਵਾਈ; ਜਿਵੇਂ ਟੌਹੜਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਂਅ ਪਿੱਛੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਮ 'ਡੂਮ ਛੇੜੀ' ਫਿੱਟ ਕਰ ਲਿਆ। ਅੱਗੋਂ-ਪਿੱਛੇ ਸਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਾਕ ਨਾਲ 'ਡੂਮਣਾ ਛੇੜੀ' ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਸੱਜਣ ਜੀ ਆਪਣੇ ਨਾਂਅ ਨਾਲ 'ਵਾਂਦਰ' ਬੰਨ੍ਹੀ ਫਿਰਦੇ ਵੀ ਮੈਂ ਦੇਖੇ ਹਨ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਐਨਾ ਮੋਹ ਕਿਉਂ ਜਾਗ ਪਿਆ ਹੋਵੇਗਾ?

ਹੁਣ ਜੇ ਭਲਾ ਜਲੰਧਰ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡ 'ਕਾਲਾ ਬੱਕਰਾ' ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਨਾਂਅ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਵਿੱਚ ਜੋੜ ਲਵੇ, ਤਦ ਲੋਕੀਂ ਉਸ ਨੂੰ 'ਕਾਲਾ ਬੱਕਰਾ ਸਾਹਿਬ' ਕਹਿ ਕੇ ਹੀ ਬੁਲਾਉਣਗੇ। ਰੋਪੜ-ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਂਅ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਭਕੜੜੀ। ਇਸ ਪਿੰਡ ਦਾ ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਨਾਂਅ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ 'ਵਾਅਦਾ ਮੁਆਫ਼' ਗਵਾਹ ਬਣਿਆ ਸੀ। ਪੰਦਰਾਂ-ਵੀਹ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਇਸ 'ਕਸੂਤੇ ਜਿਹੇ' ਨਾਮ ਤੋਂ ਸੰਗ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੇ-ਦਰਬਾਰੇ ਨੌਨ-ਭੱਜ ਕਰ ਕੇ ਨਵਾਂ ਨਾਮ 'ਕਿਸ਼ਨ ਪੁਰ' ਰੱਖ ਲਿਆ। ਸਾਰੇ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਹੁਣ ਭਕੜੜੀ ਭੁੱਲ-ਭੁਲਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਇਹ ਤਾਂ ਰੱਬ ਜਾਣੇ ਕਿ ਭਕੜੜੀ ਦੇ ਕਿਸ਼ਨ ਪੁਰ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਣ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕਾਰਨ

ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਸਨੀਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਪਿੱਛੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਂਅ ਜੋੜਨ ਦਾ ਮੋਹ ਜਾਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਇੱਕ ਅਖ਼ਬਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੱਗਭੱਗ ਨੌਬੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਬਦਲ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਭੇਜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਖ਼ਬਰ ਮੁਤਾਬਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਪਸੂ-ਪੰਛੀਆਂ, ਕੀੜਿਆਂ-ਮਕੋੜਿਆਂ ਅਤੇ ਭੂਤਾਂ-ਪ੍ਰੇਤਾਂ ਦੇ ਅਜੀਬ ਜਿਹੇ ਨਾਵਾਂ ਵਰਗੇ ਹਨ। ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਲੈਣ ਵੇਲੇ ਅਸਲੀਲਤਾ ਝਲਕਾਰੇ ਮਾਰਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਉਚਾਰਣ ਹੀ ਕੁਝਬਾ ਜਿਹਾ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੁੱਖ ਇਹੋ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਅਖੇ; ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਵਾਂ ਪਿੱਛੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਨਾਂਅ ਲਿਖਣ ਵੇਲੇ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਂਡੂ ਭਰਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸੱਚੇ ਹਨ। ਜ਼ਰਾ ਨਮੂਨਾ ਤਾਂ ਦੇਖੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ : ਕੁੱਕੜ ਪਿੰਡ, ਭੁੰਡੀਆਂ, ਮੱਖੀ, ਅੰਗੀ ਕੀੜੀ, ਬਿੱਲੀ ਵੜੈਚ, ਬੁਟਾ, ਗੰਨਾ, ਚੂਹੇ ਕੀ, ਲੁਟੇਰਾ, ਗਿੱਦੜਪਿੰਡੀ, ਚਮਿਆਰੀ, ਬਘਿਆੜੀ, ਸੁੰਡੀਆਂ, ਅੱਕੀ ਟੁੰਡਾ, ਕਾਣਾ ਪਿੰਡ, ਤੌਤੀ, ਗਿੱਦੜਪੁਰ, ਗਧਿਆਂ ਵਾਲੀ, ਬਾਂਦਰ, ਕਸਾਈ ਵਾੜਾ, ਡੰਗਰ ਖੇੜਾ, ਕਾਵਾਂ ਵਾਲੀ, ਔਤਾਂ ਵਾਲੀ, ਭੇਡਪੁਰਾ, ਭੁੰਡ ਖੋਹ, ਕੱਟਾ, ਭੂੜਾਂ...। ਇਸ ਲੰਮੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮਾਨਸਾ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੇ 'ਆਂਡਿਆਂ ਵਾਲੀ' ਦੇ ਲੋਕ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ 'ਚ ਕੋਈ ਇੱਕ ਵੀ ਪੋਲਟਰੀ ਫਾਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਆਂਡਿਆਂ ਵਾਲੀ ਦੇ ਵਾਸੀ ਕਹਾਉਂਦੇ ਹਾਂ।

ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਸੋਚਣਗੇ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਕਰ ਛੱਡੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਤਰਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਆਪਣੀ 'ਯੂਫ਼' ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ? ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਾਂਅ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਵੀ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਵੱਲੋਂ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਪੰਜ ਅੱਖਰਾਂ ਵਾਲਾ ਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਸੰਨ 1996 ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਨ ਸਮੇਂ ਮੇਰੇ ਨਾਂਅ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਮ ਜੁੜ ਗਿਆ।

ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰਾਨ ਲੱਗੇ ਬੈਨਰਾਂ ਵੱਲ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਂ ਖੁਦ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਸਾਂ, ਪਰ ਹੁਣ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜੰਮਣ-ਭੋਇੰ ਦੇ ਮੋਹ ਸਦਕਾ ਇਹ ਯੂਫ਼ ਪਿਆਰੀ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ।

ਬੇ ਏਰੀਆ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਟੀ ਵਲੋਂ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਵਿਖੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਨੂੰ ਲੰਗਰ ਵਰਤਾਇਆ

ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ (ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ)- ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਤਸਵ ਅਤੇ ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਨੂੰ Sikh Awareness and Appreciation Month

ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਖਾਣਾ ਅਸੀਂ ਅਕਸਰ ਵਰਤਾ ਸਕੀਏ.' ਦੂਰੋਂ ਨੇੜਿਓਂ ਆਏ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ।

ਮਨਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, 23 ਨਵੰਬਰ 2013 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 11:30 ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਦੁਪਹਿਰ ਤੱਕ ਗਲਾਈਡ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਚਰਚ, 330 ਐਲਿਸ ਸਟ੍ਰੀਟ, ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਖੇ, ਤਕਰੀਬਨ 800 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੰਗਰ ਛਕਾਇਆ। ਇਹ ਉੱਦਮ ਬੇ-ਏਰੀਆ ਸਿੱਖ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਵਲੋਂ, ਫਰੀਮੋਂਟ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ, ਚਾਰਟਰ ਪਰੋਸ, ਕਬੀਲਾ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ, ਅਤੇ ਮੈਨਜ਼ਾਸ ਕੋਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਬੇ ਏਰੀਆ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਟੀ ਦੇ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੇ ਗਲਾਈਡ ਚਰਚ ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ, ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਆਹਾਰ ਵਰਤਾਉਣ ਲਈ ਗਲਾਈਡ ਚਰਚ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਬਰੂਸ ਮੈਕ ਕਿਨੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ। ਮੁਲਾਕਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਣਾ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਆਇਆ ਅਤੇ ਬਰੂਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਸਿੱਖੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਤਕ ਪਿਆਰ ਭਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਜਿਹਾ ਪੌਸ਼ਟਿਕ

ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਦੇ ਫੂਡ ਬੈਂਕ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ 197,000 ਲੋਕ ਆਪਣਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰ ਦਾ ਪੇਟ ਭਰਣ ਲਈ ਜਦੋਂ-ਜਹਿਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮਾਰੀਨ ਵਿਖੇ 40,000 ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਥੋੜੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਬਾਦੀ ਦਾ 16 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿਨ ਭੁਖ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪੋਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਭੋਜਨ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਕਮੀ ਕਾਰਣ ਭੁੱਖ ਰੂਪਮਾਨ ਹੈ। ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਘੱਟ ਖੁਰਾਕ ਜਾਂ ਘਟੀਆ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੀ ਖੁਰਾਕ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਲੋਰੀ ਬਹੁਤੇਰੀ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਪੋਸ਼ਣ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੰਗਰ (ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸਾਡੇ ਲੰਗਰ ਛਕਣ ਵਾਲੇ ਮਿਤਰਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹ ਬੜੇ ਲੰਬੇ ਅਰਸੇ ਵਿੱਚ ਖਾਧਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸੁਆਦ ਖਾਣਾ ਸੀ) ਇੱਕ ਬੜਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਪ੍ਰੰਤੂ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਲੰਗਰ ਵਰਤਾਇਆ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਦਮ ਹੈ।

75 ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੇ ਤਕਰੀਬਨ 800 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਦ, ਸਮੋਸੇ, ਚਾਵਲ, ਨਾਨ, ਰਾਜਮਾਂਹ, ਸਬਜੀ, ਖੀਰ, ਚਾਹ, ਹਾਟ ਚਾਕਲੇਟ, ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਫਲ ਵਰਤਾਏ। ਲੰਗਰ ਨੂੰ ਫਰੀਮੋਂਟ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਵਲੋਂ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਚਾਰਟਰ ਪਰੋਸ ਦੇ ਭਾਈ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਬਸ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਦਕਾ ਉਹ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਪੁੱਜੇ ਜਿੱਥੇ ਬਰੂਸ ਮੈਕਿਨਲੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੂੰ ਕਤਾਰਾਂ ਅਤੇ ਫੂਡ ਟਿਕਟਾਂ ਮੈਨੇਜ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਸਮਝਾਇਆ। ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੇ ਦੋ ਹਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸਜਾਇਆ ਜਿਥੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲੰਗਰ ਛਕਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਪਹਿਚਾਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਕਾਰਡ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਦੇ ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ ਨੌਕਰੀ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ

ਬਠਿੰਡਾ- ਕਬੱਡੀ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਂ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਸਾਰੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਦੇ ਜੇਤੂਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖਿਡਾਰੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਨੌਕਰੀ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਜੋ ਵੀ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਮੰਗੇ ਗਏ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ। ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿੱਚ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਜਿੱਤਿਆ ਸੀ, ਤਦ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾ ਦਿੱਤੇ ਸੀ। ਲੇਕਿਨ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੂਸਤ ਚਾਲ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਤਾਂ ਅਨਾਊਂਸ ਕਿਉਂ ਕਰਦੀ ਹੈ? ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਤੇ ਦੋਸਤ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ, ਲੇਕਿਨ ਉਹਨਾਂ ਦੋ ਕੋਲ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਲੂਕਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੋ ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

FASHION CENTER FOOD AND SPICES

ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ

ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਾ ਗਰੋਸਰੀ ਸਟੋਰ ਫਿਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਘਰ ਵਾਸਤੇ ਸਮਾਨ ਸਸਤੇ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਭਾਅ ਤੇ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਓ।

RASHPAL PUNIAN
614 GRAY AVE, YUBA CITY
530-751-9132

ਕਲਿ ਤਾਰਣਿ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਆਇਆ

ਗੁਰਮੇਜ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

ਸੈਨਹੋਜੇ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ) (408)440 (8744)

ਆਦਿ ਨਿਰੰਜਨ ਹੈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਧਾਰਕੇ ਮੂਰਤਿ ਹੈ ਜਗੁ ਆਯੋ॥

ਲੋਕ ਸੁਣਿਯੋ ਪਰਲੋਕ ਸੁਣਿਯੋ ਬਿਧਿ ਲੋਕੁ ਸੁਣਿਯੋ ਸਭਿ ਦਰਸਨ ਪਾਇਓ॥

ਸੰਗਤ ਪਾਰ ਉਤਾਰਨ ਕੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਧਰਮ ਚਲਾਇਯੋ॥

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਧਾਰਕੇ ਮੂਰਤਿ ਹੈ ਜਗੁ ਆਇਓ॥

ਜਗਤ ਜਲਦੇ ਨੂੰ ਠਾਰਨ ਲਈ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਅਵਤਾਰ 1469 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਰਾਏ ਭੋਇ ਦੀ ਤਲਵੰਡੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਪੁਜਯ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਮਹਿਤਾ ਕਲਿਆਨ ਦਾਸ ਜੀ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਮਾਤਾ ਤ੍ਰਿਪਤਾ ਜੀ ਸਨ। ਸਾਹਿਬਾਂ ਦਾ ਸੂਭ ਵਿਆਹ ਪੱਖੋ ਕੇ ਰੰਧਾਵੇ ਜ਼ਿਲਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਸ੍ਰੀ ਮੂਲ ਚੰਦ ਜੀ ਦੀ ਸਪੁਤਰੀ ਮਾਤਾ ਸੁਲੱਖਣੀ ਜੀ ਨਾਲ ਸੰਮਤ 1544 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਦੋ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜੀ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਲਖਮੀ ਦਾਸ ਜੀ ਸਨ।

ਇਸ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਤਾਰਨ ਹਿੱਤ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਚਾਰ ਉਦਾਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸਾਂ ਪ੍ਰਦੇਸਾਂ ਦਾ ਭਰਮਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਭੁਲੇ ਭਟਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਰਾਹ ਪਾਇਆ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਸੀ ਤੋਂ ਬਾਦ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ ਨਾਮੀਂ ਨਗਰ ਵਸਾਇਆ ਅਤੇ ਸੰਮਤ 1579 ਨੂੰ ਇਥੇ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾ ਟਿਕੇ। ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਅਸੁ ਵਦੀ 10 ਸੰਮਤ 1596 ਮੁਤਾਬਕ 7 ਸਤੰਬਰ 1539 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾ ਗਏ। ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਕਲਿਆਨ ਲਈ ਜੋ

ਰੱਬੀ ਬਾਣੀ ਰਚੀ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਸ੍ਰੀ ਆਸਾ ਜੀ ਦੀ ਵਾਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬਾਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੁਰਸਿੱਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਅਧਾਰ ਸਿਲਾ ਹੈ। ਹਜ਼ੂਰ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਆਸਾ ਜੀ ਦੀ ਵਾਰ ਦੁ-ਆਰਾ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਜੀਵਨ-ਜਾਚ ਸਿਖਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਢਾਲਣ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਹੀ ਪੂਰਬ ਤੇ ਪੱਛਮ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਮਹਾਨ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਉੱਤੇ ਆ ਬਣੀ ਕਿਸੇ ਅਤਿ ਭੀਤ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦ ਜ਼ੁਲਮ ਅਤੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦੀ ਓੜਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਦ ਰਾਜ ਤੇ ਸਮਾਜ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਅਤਿਆਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਪੀੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਕਰਨ, ਜਗਤ-ਜਲਦੇ ਨੂੰ ਠਾਰਨ, ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਤੇ ਅਤਿਆਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ੁਲਮ ਤੋਂ ਵਰਜਣ ਲਈ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਤੇ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲਕ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਪਿਆਰੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਰੂਪ ਮਨੁੱਖੀ-ਜਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦੇਕੇ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਭੇਜਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ- ਸੁਣੀ ਪੁਕਾਰ ਦਾਤਾਰ ਪ੍ਰਭ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜਗ ਮਹਿ ਪਠਾਇਆ॥

ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੈਸੀ ਪਰਕਾਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਦਾਤਾਰ ਨੇ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਜਗਤ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ। ਉਹ ਪੁਕਾਰ ਸਾਦ-ਮੁਰਾਦੀ ਜਿਹੀ ਇੱਕ-ਪੱਖੀ ਜਾਂ ਇਕ ਵਰਗ ਵਲੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਂ ਹਰ ਸੁਣੀ ਦੇ ਦੁੱਖੀ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਦਿਨੋ-ਰਾਤ ਉਠ ਰਹੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਕਰਲਾਹਟਾਂ ਤੇ ਵਿਲਕਣੀਆਂ, ਮਿੰਨਤਾਂ ਤੇ ਦੁਹਾਈਆਂ ਦੀ ਰਲਵੀਂ ਤੇ ਸਾਂਝੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੀ।

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਿਲ-ਕੰਬਾਉ ਸੀ ਪਰਜਾ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਵਿਰੁਧ ਪੁਕਾਰ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਰਾਜ-ਉਪੱਧਰ ਜ਼ੋਰਾਂ ਤੇ ਸੀ। ਨਵਾਬਾਂ ਤੇ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਕਾਮ, ਕਰੋਧ ਅਤੇ ਲੋਭ ਦੀ ਮਾਰ ਤੋਂ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦੀ ਪੱਤ, ਨਾ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਾਲ-ਧਨ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜਾਨ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦਾ ਫੁਰਮਾਣ ਹੈ- ਰਾਜੇ ਸੀਂਹ ਮੁਕੱਦਮ ਕੁੱਤੇ॥ ਜਾਇ ਜਗਾਇਣ ਬੈਠੇ ਸੁਤੇ॥

ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਾਬਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਚੌਧਰੀ ਤੇ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵੀ ਰੱਜ ਰੱਜ ਕੇ ਲੁੱਟਦੇ, ਪੁਟਦੇ ਤੇ ਪੀਂਹਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਲੋਕ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਉੱਤੇ ਨਚਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਜ਼ਬਰ-ਜ਼ੁਲਮ ਝੱਲੀ ਜਾਣ ਅਤੇ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਪੰਜਾਲੀ ਵਿੱਚ ਜੁੱਪੇ ਰਹਿਕੇ ਸਭ ਸਿਤਮ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚੁਪ-ਚਾਪ ਦਿਨ ਗੁਜ਼ਾਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਜਨਤਾ ਦੀ ਦੁਜੀ ਪੁਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭੱਦਰ-ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦੇ ਠੋਕੇਦਾਰ ਬਣਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਭੋਲੀ-ਭਾਲੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਠੱਗਦੇ, ਲੁਟਦੇ ਅਤੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਸੁਟਦੇ ਸਨ। ਧਰਮ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀ ਅਵੱਲ ਦਰਜੇ ਦੇ ਭੇਖੀ ਤੇ ਪਾਖੰਡੀ ਬਣ ਚੁਕੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਹਿਣੀ-ਬਹਿਣੀ ਤੇ ਵਰਤੋਂ-ਵਿਚਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸੂਲਾਂ ਤੇ ਨੇਮਾਂ ਦੇ ਐਨ ਉਲਟ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਹ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦਾ ਫੁਰਮਾਣ ਹੈ- ਮਾਣਸ ਖਾਣੇ ਕਰਹਿ ਨਿਵਾਜ਼॥ ਛੁਰੀ ਵਗਾਇੰ ਤਿਨ ਗਲਿ ਤਾਗ॥

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਹਰ ਅੰਗ ਦੁੱਖੀ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਬਰ ਦੁਆਰਾ ਪੀੜਤ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਥਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸਲੀ ਧਰਮ ਤਾਂ ਖੰਭ ਲਾਕੇ

ਉੱਡ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਰਮ ਧਰਮ ਦਾ ਡੇਰਾ ਕਿਤੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਜਾ ਲਗਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੇਸ ਵਿਚ ਕੂੜ ਹੀ ਕੂੜ ਭਰਪੂਰ ਸੀ:- ਸਰਮ ਧਰਮ ਦਾ ਡੇਰਾ ਦੂਰਿ॥ ਨਾਨਕ ਕੂੜ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ॥

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਕਥਨ ਅਨੁਸਾਰ 'ਪਾਪੇ ਦਾ ਵਰਤਿਆ ਵਰਤਾਰਾ' 'ਪਾਪ ਗਿਰਾਸੀ ਪ੍ਰਿਥਮੀ' ਅਤੇ 'ਵਰਤਿਆ ਪਾਪ ਸਭਸੁ ਜਗ ਮਾਹੀ' ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਵਾਪਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਹਜ਼ੂਰ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਵੀ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ :- ਕਲਿ ਕਾਤੀ ਰਾਜੇ ਕਸਾਈ ਧਰਮ ਪੰਥ ਕਰ ਉਡਰਿਆ॥ ਕੂੜ ਅਮਾਵਸ ਸੱਚ ਚੰਦਰਮਾ ਦੀਸੈ ਨਾਹੀ ਕਹ ਚੜਿਆ॥ ਐਸੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਕਲਿਜੁਗ ਅੰਦਰ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਕੇ ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਰਜਿਆ, ਅਧਰਮੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਮਾਰਗ ਤੇ ਚਲਣ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਭੁੱਲੇ ਭਟਕਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਹ ਪਾਕੇ ਦੁੱਖਾਂ ਵਿਚ ਕੁਰਲਾ ਰਹੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਨਿਵਾਜਿਆ। ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਲਿ ਵਿਚਿ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਆ॥ ਧਨੁ ਨਾਨਕ ਤੇਰੀ ਵਡੀ ਕਮਾਈ॥

ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਜਗਤ-ਗੁਰੂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਪਾਵਨ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਤਸਵ ਦੇ ਸੂਭ ਅਵਸਰ 'ਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਲੋਂ ਐਸੇ ਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਟਿਨ-ਕੋਟ ਨਮਸਕਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਗਤ ਜਲਦੇ ਨੂੰ ਠਾਰ ਕੇ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਯੋਗ ਜੀਵਨ ਜੀਉਣ ਦੇ ਸਮਰਥ ਤੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ।

ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਫਿਰ ਉਡੀਕ ਹੈ ਉਸ ਸ਼ਾਮ ਦੀ, ਜਿਸ ਸ਼ਾਮ ਅਸੀਂ ਮਿਲੇ ਸੀ, ਯਾਦ ਹੈ ਉਹਦੀ ਉਹੀ ਚੰਚਲਤਾ, ਤੇ ਪਿਆਰ ਭਰੀ ਨਫਰਤ, ਤੇ ਮੇਰਾ ਉਹੋ ਜਵਾਬ, ਬਸ ਹਲਕੀ ਜੀ ਮੁਸਕਰਾਹਟ, ਤੇ ਮੈਂ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਇੱਕ ਟੱਕ, ਉਹਦੇ ਮਾਸੂਮ ਚਿਹਰੇ ਵੱਲ, ਤੇ ਉਹਦਾ ਉਹੋ ਜਵਾਬ, ਪਾਗਲ ਆ ਤੂੰ ਤਾਂ..... ਬਸ ਇਹ ਸੋਚ ਚ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਨੀ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕਦ ਏਅਰਪੋਰਟ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਜਲਦੀ ਘਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਰਸਤਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਾ ਕਿ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਸਰਪ੍ਰਾਈਜ ਕਰਨਾ ਅਚਾਨਕ ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆ ਬਾਅਦ ਮਿਲਣਾ ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਲਈ, ਉਸ ਦੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਚਾਕਲੇਟ, ਫੁੱਲਾ ਦਾ ਗੁਲਦਾਸਤਾ ਵੀ ਲੈ ਈ ਲਵਾ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੇ ਚਾਰ ਸੁਟ ਲਏ ਨੇ ਮੈਂ "ਰੀਤ" ਲਈ ਅੱਜ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਣਾ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਕਿਵੇਂ ਉਹ ਮੇਰੇ ਸਾਹਾ ਵਿੱਚ ਵੱਸੀ ਹੋਈ ਆ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਮੇਰੀ ਪਿਆਰੀ ਰੀਤ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੂਰ ਰਹਿ ਕੇ ਹਰ ਪਲ ਤੇਰੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਗੁਜ਼ਰੇ ਏ।

ਤੁਸੀਂ ਇਲਾਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੋ ਬਸ ਇਨੀ ਗੱਲ ਸੀ ਉਹ ਕੁੜੀ ਚੁਪ ਕਰਗੀ .ਪਤਾ ਨਹੀ ਕਿਉ ਉਸ 12 ਨੂੰ ਬੈਂਡ ਵਾਲੇ

ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲੱਗੇ ਤੇ ਰੀਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਾਈ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲਈ ਪਤਾਈ ਦਾ ਖਰਚਾ ਪੂਰਾ

ਗਾਇਬ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਅਲਮਾਰੀ ਵਿਚਲੇ ਕੱਪੜੇ ਉਸ ਦੀਆ ਜੁੱਤੀਆ ਤੇ ਹੋਰ ਉਸ ਦਾ ਸਮਾਨ ਰੀਤ ਦਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀ ਘਰ ਮੈਂ ਘਬਰਾ ਗਿਆ।

ਕਹਾਣੀ/ -ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਸਿਡਨੀ ਮੈਂ ਕੱਲਾ ਬਹਿ ਕੇ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਤੇਰੇ ਲਈ

ਮਰੀਜ਼ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਖਾਸ ਲਗਾਅ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਹਨਾ ਦੀ ਬੇਟੀ ਰੀਤ ਤੇ ਮੈਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਨੌਕ ਝੋਕ ਜਿਹੀ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਨਿੱਕੀ ਨਿੱਕੀ ਨੌਕ ਝੋਕ ਕਦੇ ਪਿਆਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਈ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀ ਲੱਗਾ 2-3 ਦਿਨ ਮੇਰੇ ਤੇ ਰੀਤ ਦੇ ਨਿੱਕੀ ਨੌਕ ਝੋਕ ਚ ਲੰਘ ਗੇ ਜਦੋ ਵੀ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਬਸ ਲੜਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਜੋਦੋ 21 ਫਰਵਰੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਮੈਂ ਡੂਟੀ ਤੋਂ ਘਰ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਤੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਦੀ ਰੀਤ ਲੰਘਦੀ ਹੋਈ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿ ਗਈ ਕਿ ਕੱਲ 22 ਫਰਵਰੀ ਮੇਰਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਆ ਤੇ ਮੈਂ ਅੱਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹੋਸਟਲ

ਕਰਨ ਲਈ ਅਸੀਂ ਰਾਤ ਦਿਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀ ਲੱਗਾ ਕੱਦੋ 2 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਸੀ ਰੀਤ ਦੀ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਚ ਵੀ ਪਤਾਈ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਰੀਤ ਨੂੰ ਕਹਿ ਚੁੱਕਾ ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਘਰ ਗੱਲ ਕਰ ਪਰ ਰੀਤ ਨੇ ਹਰ ਵਾਰ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਬਹਾਨਾ ਕਰਕੇ ਟਾਲ ਦੇਣਾ ਇਸੇ ਗੱਲ ਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਾਡੀ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਲੜਾਈ ਹੋਈ ਮੈਂ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਮੈਂ ਇੰਡੀਆ ਚੱਲਿਆ ਕਹਿੰਦੀ ਨਹੀ ਮੈਂ ਜਾਣਾ ਇੰਡੀਆ ਨਾਲੇ ਘਰ ਮਿਲ ਆਵਾਗੀ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਆਹ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਆਵਾਗੀ ਤੇ ਉਹ ਇੱਕ

ਮਸਾ ਕਿਤੇ ਘਰ ਆਇਆ ਬੈਲ ਕਰਾ? ਨਹੀ ਯਾਰ ਸਰਪ੍ਰਾਈਜ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਣਾ ਦੂਜੀ ਚਾਬੀ ਕੱਢ ਲੋਕ ਖੋਲਿਆ ਘਰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਆ ਚਲੇ ਪਹਿਲਾ ਤਰੋਤਾਜਾ ਹੋ ਲਵਾਂ ਯਾਰ ਘਰ ਕਿੰਨਾ ਸਾਫ ਰੱਖਿਆ ਉਸਨੇ ਮੇਰੇ ਪਿਛੇ ਤੇ ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਖਲ੍ਹਾਰਾ ਜਿਹਾ ਪਾ ਕੇ ਰੱਖਦਾ ਹੁਣ ਨੀ ਖਲ੍ਹਾਰਾ ਪਾਉਣਾ ਮੈਂ ਨਹਾ ਲਿਆ ਹਾ ਭੁੱਖ ਬਹੁਤ ਲੱਗੀ ਕੁਝ ਖਾਵਾ ਕੀ ਖਾਂਵਾਂ? ਨਹੀ ਰੀਤ ਆਉਂਦੀ ਆ ਮੈਂ ਤੇ ਰੀਤ ਇੱਕਠੇ ਹੀ ਖਾਵਾਂਗੇ ਚੱਲੇ ਕੁਝ ਦੇਰ ਅਰਾਮ ਕਰ ਲਵਾ ਨਾਲੇ ਰੀਤ ਵੀ ਕੰਮ ਤੋ ਆ ਜਾਵੇਗੀ।

ਤੇ ਮੈਂ ਬੈਡ ਤੇ ਲੰਮਾ ਪੈ ਗਿਆ ਤੇ ਰੀਤ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦਾ ਜਦੋ ਉਸਨੂੰ ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਇੰਡੀਆ ਚ 17 ਤਰੀਕ ਫਰਵਰੀ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਨਾ ਗਰਮੀ ਨਾ ਬਹੁਤ ਠੰਢ ਨਿੱਘਾ ਜਿਹਾ ਦਿਨ ਸੀ ਮੇਰੀ ਡਿਊਟੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅੱਜ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਕੰਮ ਨਹੀ ਸੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਚ ਮੇਰੀ ਡਿਊਟੀ ਸੀ ਸ਼ਾਮ ਦੇ 5 ਵਜ ਚੁੱਕੇ ਸੀ ਤੇ ਮੈਂ ਘਰ ਜਾਣ ਵਾਰ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾ ਅਚਾਨਕ ਚੀਕ ਪੁਕਾਰ ਕਰਦਾ ਇੱਕ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕੇਸ ਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਜੋ ਪੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥ ਪੱਥ ਸੀ ਫਟਾਫਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਇਲਾਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਆਗਲੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਦੇ ਮੈਂ ਘਰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸਵੇਰੇ ਜਦ ਆਇਆ ਤਾ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਦੇ ਸਟਾਫ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੋ ਮਰੀਜ਼ ਤੁਸੀ ਕੱਲ ਦਾਖਲ ਕਰ ਕੇ ਗਏ ਸੀ ਉਸ ਦੀ ਅੱਜ ਬੇਟੀ ਆਈ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁਤ ਚੌਲਾ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੁਸੀ ਕੇਅਰ ਨਹੀ ਕਰ ਰਹੇ ਤੁਸੀ ਸੰਭਾਲ ਨਹੀ ਕਰ ਰਹੇ ਜਦ ਮੈਂ ਉਸ 12 ਨੰਬਰ ਬੈਂਡ ਵਾਲੇ ਮਰੀਜ਼ ਕੋਲ ਗਿਆ ਤਾ ਦੇਖਿਆ ਉਸ ਆਦਮੀ ਦੀ ਬੇਟੀ ਕੁਝ ਸ਼ਾਤ ਬੈਠੀ ਸੀ ਤੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਹੋਸ਼ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦ ਮੈਂ ਉਸ ਮਰੀਜ ਦਾ ਹਾਲ ਚਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸਦੀ ਬੇਟੀ ਬੋਲਣ ਲੱਗ ਗਈ ਇਸ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀ ਉਹ ਨਹੀ ਤੁਸੀ ਮਰੀਜ ਦੀ ਕੇਅਰ ਨਹੀ ਕਰਦੇ ਮੈਂ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵੱਲ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਬੋਲੀ ਜਾ ਰਿਹੀ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਾਪਾ ਨੇ ਵਿੱਚੋ ਹੀ ਟੋਕਦਿਆ ਕਿਹਾ ਇਸ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ ਤੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਹੀ ਬੋਲੀ ਜਾਨੀ ਆ ਜਦੋ ਵੱਡੇ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਵਾਲਾ ਤਾ ਹੈ ਨਹੀ ਇਲਾਜ ਕਿਵੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾ ਇਨ੍ਹਾ ਨੂੰ

ਵਾਪਸ ਜਾ ਰਹੀ ਹਾ ਤੇ ਉਹ ਹੋਸਟਲ ਚਲੀ ਗਈ ਤੇ ਇੱਕ ਦੋ ਦਿਨ ਤੱਕ ਉਹ ਵਾਪਸ ਹਸਪਤਾਲ ਚ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਮਿਲਣ ਆਈ ਫਿਰ ਕੀ ਮੇਰੀ ਤੇ ਰੀਤ ਦੀ ਫਿਰ ਉਹ ਹੀ ਨੌਕ ਝੋਕ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਹੋਲੀ-ਹੋਲੀ ਮੇਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਆਉਣਾ ਜਾਣਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੁੰਦੀ ਪਰ ਰੀਤ ਦੀਆ ਛੁੱਟੀਆ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈਆ ਸਨ ਉਹ ਹੋਸਟਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕਿ ਆਪਣੀ ਨਰਸਿੰਗ ਦੀ ਪੜਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਰੋਜ਼ ਨਾ ਸਹੀ ਪਰ ਅਸੀ ਮਿਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਕਦੀ ਉਹ ਆ ਜਾਂਦੀ ਤੇ ਕਦੇ ਮੈਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਉਸ ਦੇ ਹੋਸਟਲ ਮਿਲਣ ਚਲਾ ਜਾਵਾ ਪਰ ਅਸੀ ਮਿਲਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਇੱਕਠੇ ਜੀਉਣ ਮਰਨ ਦੀਆ ਕਸਮਾ ਖਾ ਲਈਆ ਰੀਤ ਦੀ ਪਤਾਈ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਯਾਰ ਤੂੰ ਆਈਲੈਟਸ ਕਰ ਲੋ ਤੇ ਆਪਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਚਲੇ ਚਲੀਏ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬੜਾ ਠੰਢਾ ਜਿਹਾ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਮੈਂ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਮੇਰੇ ਘਰਦੇ ਬਹੁਤ ਗਰੀਬ ਆ ਉਹ ਮੇਰੇ ਤੇ ਹੋਰ ਖਰਚਾ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਯਾਰ ਤੂੰ ਕਰ ਤਾ ਸਹੀ ਖਰਚਾ ਮੇਰਾ ਉਸਨੇ ਆਈਲੈਟਸ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸਾਰਾ ਖਰਚਾ ਮੈ ਖੁਦ ਕੀਤਾ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਗੱਲ ਘਰਦਿਆ ਨਾਲ ਕਈ ਵਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਪਰ ਉਥੇ ਸਾਡੀ ਜਾਤ ਆ ਜਾਦੀ ਮੈ ਜੱਟਾ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਤੇ ਉਹ ਹੋਰ ਜਾਤ ਦੀ ਮੈ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਯਾਰ ਜਦ ਮੈਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀ ਮੈ ਆਪਣੇ ਘਰਦਿਆ ਨੂੰ ਮਨਾਂ ਲਿਆ ਉਹ ਮੰਨ ਗਏ ਨੇ ਪਰ ਰੀਤ ਕਹਿੰਦੀ ਮੇਰੇ ਘਰ ਦੇ ਮੇਰਾ ਵਿਆਹ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਪੈਸੇ ਨਹੀ ਆ ਤੇ ਜੇ ਤੁਸੀ ਮੇਰੇ ਤੇ ਪੈਸੇ ਖਰਚ ਸਕਦੇ ਹੋ ਤਾ ਆਪਾ ਪਹਿਲਾ ਕੋਰਟ ਮੈਰਿਜ ਕਰਾ ਲੈਏ ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਚਲੇ ਜਾਏ ਹਾ ਆ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰ ਲਵਾਗੀ ਮੈ ਘਰਦਿਆ ਨਾਲ ਨਾਲੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਪੈਸੇ ਹੋਣਗੇ ਤਾ ਵਿਆਹ ਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਬਸ ਫਿਰ ਕੀ ਮੇਰਾ ਸਾਰਾ ਖਰਚਾ ਤੇ ਰੀਤ ਦਾ ਖਰਚਾ ਰੀਤ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦਾਰੀ ਸਭ ਮੈ ਆਪ ਕੀਤਾ ਅਸੀ ਦੋਵੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਆ ਗਏ ਇੱਕਠੇ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰੇਮ

ਮਹੀਨਾ ਇੰਡੀਆ ਲਾ ਆਈ ਪਰ ਆਪਣੇ ਘਰਦਿਆ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਬੈਕ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਪੈਸੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਆਈ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸਾ ਆਇਆ ਯਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾ ਨਾਹ ਤਾ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤੂੰ ਗੱਲ ਵੀ ਨਹੀ ਕਰਦੀ ਤੇਰਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀ ਆ ਮੈਂ ਇੰਡੀਆ ਆ ਗਿਆ ਉਸ ਤੋ ਦੂਰ ਰਹਿ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਹੋਰ ਪਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ ਉਸ ਲਈ ਖਿੱਚ ਹੋਰ ਵੱਧ ਗਈ ਹੁਣ ਉਸ ਨਾਲ ਕਦੇ ਨਹੀ ਲੜਨਾ ਬੱਸ ਜਿਵੇ ਮੇਰੀ ਰੀਤ ਕਹੇਗੀ ਉਦੇ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿੰਨਾ ਟਾਈਮ ਹੋ ਗਿਆ ਚਾਰ ਘੰਟੇ ਹੋ ਗਏ ਉਹ ਆਈ ਕਿਉ ਨਹੀ ਫੋਨ ਕਰਾਂ ਫੋਨ ਸਵਿੱਚ ਆਫ ਆ ਰਿਹਾ ਕੁਝ ਖਾਣ ਲਈ ਰਸੋਈ ਚ ਗਿਆ ਤਾ ਵੇਖਿਆ ਕਾਫੀ ਸਮਾਨ

ਤੇ ਮੇਰੇ ਮੰਨ ਚ ਇਹ ਲਾਈਨਾ ਆ ਗਈਆ ਅਸੀ ਕੀ ਦੱਸੀਏ ਸਾਡੇ ਤੇ ਕੀ ਬੀਤੀ ਆ..... ਜਿੰਨਾ ਲਈ ਅਸੀ ਚੰਗੇ ਬਣੇਉਹਨਾ ਨੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਬੜੀ ਮਾੜੀ ਕੀਤੀ ਆ !"

ਮੈ ਜਲਦੀ ਜਲਦੀ ਜਾ ਕਿ ਗੈਰਿਜ ਵੇਖਿਆ ਤਾ ਗੱਡੀ ਵੀ ਗਾਇਬ ਸੀ ਬੈਕ ਬੈਲਸ ਵੀ ਜ਼ੀਰੇ ਹਾਏ ਮੇਰਿਆ ਰੱਬ ਆਹ ਕੀ ਹੋਇਆ ਉਏ ਰੀਤ ਤੂੰ ਆਹ ਕੀ ਕਰ ਗਈ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਏਡਾ ਵੱਡਾ ਧੋਖਾ ਕਿਉ ਰੀਤ ਕਿਉ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰ ਮੇਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਾਰ ਵਾਰ ਫੋਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸਵਿੱਚ ਆਫ "ਕਿਸੇ ਰੁੱਖ ਤੇ ਪੱਤਾ ਵੀ ਤੋੜੀਏ ਤਾ ਪਾਣੀ ਨਿਕਲਦਾ " ਤੂੰ ਕਿਵੇ ਤੋਤ ਲਿਆ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲੇ ਮੇਰਾ ਕਸੂਰ ਇਹ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ ਤੇ ਤੈਨੂੰ ਤੇਰੀ ਗਰੀਬੀ ਚ ਕੱਢ ਕੇ ਨਵੀ ਦੁਨੀਆ ਦੀਖਾਈ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਦੱਸ ਜਾ ਵੈਰਨੇ ਮੈ ਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਬੱਸ ਇਹ ਹੀ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ-

ਮੈ ਕੱਲਾ ਬਹਿ ਕੇ ਸੋਚਦਾ ਹਾ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਦੀ ਤੈਨੂੰ ਬੋੜ ਛੱਡੀ, ਤੇਰੇ ਪਿਆਰ ਚ ਪਾਗਲ ਹੋ ਕਿ ਨੀ ਹਰ ਚੀਜ ਮੈ ਆਪਣੀ ਤੇਰੇ ਤੋ ਰੋੜ ਛੱਡੀ, ਜੇ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤੈ ਛੱਡ ਜਾਣਾ ਨਾ ਆਪਣਾ ਆਪ ਤਬਾਅ ਕਰਦਾ, ਜੇ ਤੈਨੂੰ ਸ਼ੋਕ ਸੀ ਦੋਲਤਾਂ ਦਾ ਜਿੰਦ ਵੇਚ ਕੇ ਪੂਰੇ ਤੇਰੇ ਚਾਅ ਕਰਦਾਂ" ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਰਹਿ ਰਹੀ ਆ ਕਿਸੇ ਨਵੇ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਬਿਨਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਏ ਤੇ ਮੈ.....ਮੈਬੱਸ ਹੁਣ ਉਸ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀ ਉਹ ਹੁਣ ਨਵਾ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੀ ਆ ਨਵੇ ਵਪਾਰੀ ਨਾਲ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਰੁਪਈਏ ਵਿਚੋ ਬੇ-ਵਜ਼ਾ ਅਠਿਆਨੀ ਚੱਲੀ ਗਈ ਜਿਸ ਰੁਤੋ ਸੂਹੇ ਫੁੱਲ ਖਿੜਦੇ ਉਹ ਰੁਤ ਮਸਤਾਨੀ ਚਲੀ ਗਈ ਕਰਕੇ ਅੜੀਆਂ ਬੇਕਾਰ ਦੀਆ ਤੂੰ ਕੀ ਖੱਟਿਆ ਮੈਂ ਕੀ ਖੱਟਿਆ ਤੇਰਾ ਵੀ ਜੋਬਨ ਬੀਤ ਗਿਆ ਮੇਰੀ ਵੀ ਜਵਾਨੀ ਚਲੀ ਗਈ.....

ਚਟਪਟੇ ਨਿਊਡਲਜ਼

ਚਟਪਟੇ ਨਿਊਡਲਜ਼ ਖਾਣ 'ਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਆਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਚਟਪਟੇ ਨਿਊਡਲਜ਼ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੌਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ 'ਚ ਨਿੰਬੂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਤਿਆਰੀ 'ਚ 10 ਮਿੰਟਾਂ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਪਕਾਉਣ 'ਚ 15 ਮਿੰਟਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਆਓ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਚਟਪਟੇ ਨਿਊਡਲਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਬਾਰੇ।

ਸਮੱਗਰੀ :- ਨਿਊਡਲਜ਼ 500 ਗ੍ਰਾਮ, ਪਿਆਜ਼ 1 ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ, ਟਮਾਟਰ 1, ਖੰਡ 1/2 ਚਿਮਚਾ, ਮਟਰ 2 ਚਿਮਚੇ, ਸੋਇਆ ਸੋਸ 1 ਚਿਮਚਾ, ਨਿੰਬੂ ਦਾ ਰਸ 1/2 ਚਿਮਚਾ, ਹਰੀ ਮਿਰਚ 1 ਕੱਟੀ ਹੋਈ, ਪਾਣੀ 1 ਕੱਪ, ਤੇਲ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ।

ਵਿਧੀ :- ਇਕ ਪੈਨ 'ਚ ਤੇਲ ਗਰਮ ਕਰੋ। ਫਿਰ ਇਸ 'ਚ ਕੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਪਿਆਜ਼ ਅਤੇ ਕੱਟੀ ਹੋਈ ਹਰੀ ਮਿਰਚ ਪਾ ਕੇ ਭੁੰਨੋ। ਫਿਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟਮਾਟਰ ਪਾ ਕੇ ਫਰਾਈ ਕਰੋ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਸਾਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਕਸ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਸ 'ਚ ਬੋਤੂ ਜਿਹਾ ਪਾਣੀ ਪਾਓ। ਫਿਰ ਇਸ 'ਚ ਮਟਰ ਅਤੇ ਕੱਟੀ ਹੋਈ ਗਾਜਰ ਪਾ ਕੇ ਘੱਟ ਸੇਕ ਪਕਾਓ। ਹੁਣ ਪੈਨ 'ਚ ਨਿਊਡਲਜ਼ ਅਤੇ ਬੋਤੂ ਜਿਹਾ ਪਾਣੀ ਪਾ ਕੇ ਪਕਾਓ। ਫਿਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ 'ਚ 1/2 ਚਿਮਚਾ ਖੰਡ ਪਾ ਕੇ ਪਾਓ। ਨਿਊਡਲਜ਼ ਪੱਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ 'ਚ ਸੋਇਆ ਸੋਸ ਅਤੇ ਨਿੰਬੂ ਦਾ ਰਸ ਮਿਕਸ ਕਰੋ। ਹੁਣ ਤੁਹਾਡੇ ਚਟਪਟੇ ਨਿਊਡਲਜ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਤੁਸੀ ਗਰਮ-ਗਰਮ ਸਰਵ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ੴ

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਿਹ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਮਿਲਖੀਟਸ

ਉਦਘਾਟਨੀ ਸਮਾਗਮ

ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਯਾਚਾਰ: **29 ਨਵੰਬਰ** ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਸਵੇਰੇ 9:30 ਵਜੇ

ਪਾਠ ਦਾ ਭੋਗ: **1 ਦਸੰਬਰ** ਐਤਵਾਰ ਸਵੇਰੇ 9.30 ਵਜੇ

ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਘੇ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥੇ ਗੁਰੂ ਜੱਸ ਦਾ ਗਾਇਨ ਕਰਨਗੇ

ਸਭ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਹੁਮ ਹੁਮਾ ਕੇ ਯਹੁੰਚਣ ਦੀ ਅਖੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੀ

ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤੇਗਾ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:

ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ (408) 926-9157

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਬੇ-ਏਰੀਆ ਮਿਲਖੀਟਸ

Gurdwara Singh Sabha Bay Area
680 East Calaveras Blvd. Milpitas

Manohar Lal Brothers
Jewellers

(415) 404-6580

Flagship Store: A-57, Central Market, Lajpat Nagar 2, New Delhi, India
+91-11-4666-6444 | +91-11-29832982 | info@mlbjewels.com